öykü

Erhan Bener

türküsünü arayan adam

kırmızı

TÜRKÜSÜNÜ ARAYAN ADAM

ERHAN BENER

ISBN 978-975-9169-88-6

TÜRKÜSÜNÜ ARAYAN ADAM / ERHAN BENER

1. Baskı: Mart 2008, İstanbul, Kırmızı Yayınları

Genel Yayın Yönetmeni: Faluı ÖZDEMİR

Kapak tasarımı: Akçura Serap ERTEMİN

Dizgi: Kırmızı Yayınları
Baskı ve Cilt: Euromat

© Kırmızı Yayınları, 2008, İstanbul
Bütün hakları saklıdır.

Kırmızı Yayınları
Bağdat Caddesi No. 142/13 Maltepe / İSTANBUL
Tel: (0 216) 371 36 29
www.kirmiziyayinlari.com

Kırmızı Yayınları bir OPUS LTD. ŞTİ. kuruluşudur.

TÜRKÜSÜNÜ ARAYAN ADAM

ERHAN BENER

ASANSÖR

Bunca yer dolaştım, en yüksek kulelere çıktım, yerin altına indim, en yenilerine, en eskilerine, yüz yıllıklarına bindim, ama böylesini hiç görmemiştim. Daha doğrusu hayal meyal hatırlıyorum; belki fantastik bir filmdeydi, belki de boş bir zamanımda ben düşlemiştim. Alışılmadık olan nesiydi, tanımlayamam, canlı gibi, yaşlı ve öksürüklü. Onun bu özelliğine benden başka dikkat eden yok. Aslında bu beni biraz korkutmuyor değil; ne var ki, kaçmak için geç kaldım.

Şimdi içindeyim. Ne zaman bindim, nereden geldim, kafamın içinde bir boşluk var. Tatil dönüşü yorgunluğu olmalı. Babil kulesini andıran, bittiği yer görülmeyen bir yapının içindeyiz ve sanki sonsuz bir yüksekliğe çıkıyorum. Tangır tungur. Bir tarafı açık. Cam, korkuluk falan bile yok. İnsanın ayağı kaysa düşer. Nereye, bilmiyorum. Karanlıklarda kaybolur gider herhalde.

Arada sırada bir yerlerde duruyoruz. İçerdeki adamlardan kimileri asansörün kapısını zorlayarak açıyor, kendilerini âdeta telaşla göremediğim bir çıkıntıya atıyorlar. Hiçbirini tanımıyorum. Hiç kadın yok. Hepsinin yü-

zü asık. Hepsi de kara gözlükler takmış. Boş boş bakıyoruz birbirimize. İçerisi yavaş yavaş boşalıyor. Ben hâlâ nereye çıktığımı bilmiyorum. Galiba patronu görmem gerek. Kim söyledi onun beni görmek istediğini? Oysa bugün izinden yeni döndüm. Bu arada kimi değişiklikler, işten çıkarılmalar olduğunu duymuştum. Bana dokunurlar mı? Sanmam. Burada herkesin bana saygısı vardır.

Sonra birden asansör durdu. Kapı kendiliğinden açıldı, sahanlığa atladım. Şimdi çok yüksekliklerdeydim. Kulenin bir tarafı boydan boya cam kaplıydı. Bulutların üstündeydik, aşağıda kent görünmüyordu. Birkaç adım attım, durdum. Önümde upuzun bir koridor vardı, birçok da kapı. Hepsi birbirinin benzeri, iki kanatlı, kirli maundan, üzerlerine eski soyluluk simgelerini andıran armalar işlenmiş. Tamam, ben burayı bir filmde görmüş olmalıyım. Şatolarda geçen. Hortlaklı, vampirli bir film... Yoksa burası başka bir kent mi? Düşünüyorum, öyle olmalı. En azından başka bir semte taşınmışlar. Ben izindeyken yer değiştirmişler, yoksa tanımaz mıydım?

Koridor boyunca yavaş yavaş yürüyor, kapılara bakıyorum. Hiçbirinin üstünde kimin odası, neyin nesi olduğunu gösteren bir işaret yok. Kime soracağım hangisini çalacağımı? Ben izne ayrılmadan önce büyüklü küçüklü patronların kapılarının önünde hademeler otururdu. Burada kimse yok. Koridor loş. Sinek vızıltısı bile yok. Sonra tekrar asansörün çıktığını gördüm. Yarısı kulenin dışında, boşlukta gibi. Sahanlığa gelince kapısı kendiliğinden açıldı. İçerisi parlak bir ışıkla aydınlanmış. Tek başına bir adam çıktı içinden. Başka kimse yok-

tu. Arkasındaki ışıktan yüzünü seçemedim. Büyük patron bu olabilir miydi? Pek kendinden emin bir hali vardı. Sıcağa karşın son derecede resmî giyinmiş. Gömleğinin yakaları bile kolalı. Saçları pomatlı. Bıyıklarının uçları havaya doğru kıvrık. Baston yutmuş gibi dimdik yürüyor. Beni fark etmemiş olması olanaksız. Nedense içimde bir kaygı var.

Derken burun burna geldik. O beni tanıdı, ben de onu tanıdım. Bu büyük patron olamazdı. Daha kısa bir süre önce, yani ben tatile çıkmadan, bu adam benim bölümümde küçük, sıradan bir memurdu. Kısa zamanda ne çabuk yükselmiş, yalnız koltuğu açısından değil, bayağı boylanmış, enlenmiş, bakışlarına o buyurganlara özel sert ışıklar yerleşmiş.

Geçecek diye kenara çekildim, kolumdan tutup durdurdu:

— Ne arıyorsun sen burada?

Şaşırdım, âdeta bozguna uğradım.

— Ben şeyim, diye kekeledim. Biliyorsun...

— Biliyorum. Ama burası üst yönetim katı. Buraya herkes çıkamaz. Kimden izin aldın bakayım?

— Hiç. İzin almam gerektiğini söylemediler. Bilmiyordum. Affedersin. Ben büyük patronu görecektim.

— Büyük patron çok meşgûl. Her isteyen onu göremez.

—Ama o çağırtmış beni.

Alaycı alaycı baktı yüzüme:

— Yok canım, dedi. Burada artık işler değişti. Senin gibilere bu katta yer yok. Hadi, dön git işinin başına...

— Ben de onu soracaktım zaten. Ben nerede oturacağım?

Bu kez bakışlarında acıma ve küçümseme vardı. Omzunu silkti, kolumu bıraktı, keskin bir sesle,

— Onu da mı ben söyleyeceğim, dedi. Hadi git, bir daha da bu asansörü kullanmaya kalkma...

Sonra haşmetle yürüdü, koridorun sonunda kayboldu.

Döndüm. Asansörün kapısının önünde durdum. *"İyi ama ben bu asansöre kendim binmedim ki, ben zaten içindeydim,"* diye mırıldandım. O zaman işin saçmalığını fark ettim. Yönetimin değiştiği besbelliydi. Yukarı çıkmadan önce –nasıl olduğunu anımsamıyorum- her zamanki çalıştığım odaya girmiştim. Gerçi içimde tuhaf bir sıkıntı yok değildi, ama odanın tamamen değiştirilmiş olduğunu, benim görkemli masamın yerine üç tane metalik masanın konduğunu, kitaplığımın bile kaldırılmış olduğunu gördüğüm halde, yine de paniğe kapılmamıştım. Üstelik ne saklayayım, bu değişikliği hayra yormuştum. Ne zamandır bir üst dereceye terfi ettirilmemi bekliyordum. Demek ki ben izindeyken bu gerçekleştirilmiş, odam da bir üst kata taşınmıştı. Ne var ki işin doğrusunu sorup öğrenebileceğim kimse yoktu ortalıkta.

Sağa sola bakınırken ne zamandır kedi sokulganlığıyla peşimde dolaşan sekreter kız çıkmıştı karşıma. Gerçi onun yüzünde de bir gerginlik, bir kaygı ifadesi yok değildi, ama yine de beni görünce gülümsedi. Şimdi emin değilim, ama galiba Büyük Patronun benimle konuşmak istediğini söyleyen oydu. En iyisi aşağı inip yine onu bulup sormak. Sekreterler her şeyi herkesten iyi bilirler.

O arada asansör geri gitmiş olmalıydı, ama kapısı açık duruyordu. Dalgınlıkla bir adım atacak olsam, kuyu gibi boşluğa yuvarlanmam işten değildi. Asansörü çağırmak için bir düğme aradım. Bulamadım. Kendi kendine çalışıyordu demek. Beklemekten başka çarem yoktu. Sıkıntıyla sigara paketimi çıkardım, paketin üstündeki sigara ölüm getirir uyarmasına aldırmadan sigaramı yaktım. Henüz bir soluk çekmiştim ki, nereden geldiğini anlayamadığım boğuk, ürkütücü bir ses, *"Burada sigara içmek yasaktır!"* diye buyurdu. Yanan sigaramı telaşla asansör boşluğuna fırlattım, karanlıkta cılız ışığı kayan bir yıldız gibi hızla uzaklaştı.

Neden sonra asansör geldi, benden başka kimse binmedi bu kez. Tangur tungur inmeye başladık. Ne kadar sürdü bu iniş, farkında değilim. Olanları düşünmeye ve bir anlam çıkarmaya çalışıyordum. Hiçbir şey eskisi gibi değildi. Bu besbelliydi. Benim durumum neydi, bilmiyordum. Garip düşünceler içinde dalmışım. Buraya gelmeden önce olup bitenleri, eğer bir şeyler olduysa, hiç anımsamıyorum. Tek bildiğim, dışarıda çok sıcak vardı ve ben buraya gelmek için epeyce dolaşmıştım. Sıcak başıma işlemişti. Yorgundum. Daha o zaman anlamalıydım çalıştığım yerin değiştirildiğini. Kimse bilmiyordu burayı. Yine de bulduğuma şaşırıyorum. İçeriye nasıl girdiğimi bile bilmiyorum. Kimse engel olmamış, kim olduğumu sormamıştı.

Asansörden çıktım. Burayı artık tanıyordum. Eski odamın kapısı değişmemişti. İçeri girdim. Madeni koltuklardan birine oturdum. Öteki iki masa hâlâ boştu. Bir ara

eski meslektaşlarımı aramak geçti aklımdan. Günün bu en sıcak saatinde kimse odasına kapanmaz, koridorlarda dolaşır, sigara muhabbeti yapardı. Ama koridorlarda da kimseyi görmemiştim. Daha doğrusu en üst kattaki yeni büyük patron yardımcısıyla sekreter kızdan başka kimseyle karşılaşmamıştım. Eski kapıcı bile yoktu ortalıkta.

"Burada bari sigaramı içebilirim," dedim ve kahvemi söylemek için alışkanlıkla odacı düğmesine bastım. Birden büyük bir gürültü koptu. Alarm düdükleri çalmaya başladı. Neye uğradığımı şaşırdım. Sesi susturmak için birkaç kez düğmeye bastım ama yararı olmadı. Ne yapmam gerektiğini düşünüyordum ki, odanın kapısı hızla açıldı. Öfkeden yüzü kıpkırmızı kesilmiş heyula gibi bir adam girdi içeriye ve bağırmaya başladı:

— Ne oluyor burada? Sen kimsin? Ne yapmak istiyorsun? Ne işin var burada?

Güçlükle doğruldum yerimden. Henüz müdür değilsem bile, eski ortanca dereceden memur olarak, mağrur bir edayla,

— Ben burada önemli bir yöneticiyim, dedim. Ya sen kimsin? Ne cesaretle böyle paldır küldür odama girip bağırmaya kalkıyorsun?

Yüzünde öyle korkutucu, hatta iğrenç bir gülümseme belirdi ki, tüylerimin diken diken olduğunu hissettim. Bu adam üzerime yürüse beni parçalayabilirdi. Benden o kadar iri, görünüşüne bakılırsa, bir ağır sıklet boksörü gibi o kadar güçlüydü, üstelik sırtında çevik kuvvet polislerininkini andıran bir üniforma vardı ki, ister istemez gururumu içime sindirdim. Kekeleyerek,

— Özür dilerim, dedim. Bilmiyordum. Ben sadece kahve içmek için odacımı çağırmak istemiştim.

Bereket o sırada alarm zilleri kesilmişti, yoksa ne dediğimi duymayacaktı, sesim o kadar zayıf çıkmıştı.

Adam, yüzünde en ufak bir yumuşama belirtisi olmadan,

— Sen ne diyorsun, dedi. Burada kahve içmek yasaktır. Odacı falan da yoktur. Merih'ten mi indin sen buraya? Hem ben seni tanımıyorum.

— Bütün yönetim değişmiş galiba, öyle mi? dedim.

Bu kez acıyarak baktı yüzüme:

— Yedi uykuculardansın sen galiba, dedi. Uyan, uyan! Hadi, şimdi kalk, pılını pırtını topla da çık git.

Boğazıma bir şeyler düğümlendi,

—Yani, şimdi işime son mu verildi, dedim. Bana bu konuda hiçbir tebligat yapılmadı. Yasalara göre...

Alaycı alaycı,

— Burada yasaları biz yaparız, dedi. Sen şimdi kafa mı tutuyorsun?

Telaşla,

— Yok, asla, dedim. Ama ne de olsa ben burada yıllardır çalışıyorum. En azından işten çıkarıldığımın tebliğ edilmesi gerekir. Ayrıca bunca yıllık kıdem tazminatımın ödenmesi gerek . Başka yasal haklarım da var. Kaldı ki, ayrıca, tatilde olduğum sırada gelip aylığımı da almamıştım.

— Para istiyorsun yani?

— E, ne de olsa evde çoluk çocuk var. Yeni bir iş buluncaya kadar. Hem, neden işten çıkarıldığımı bilmek de hakkım. Ben başarılı, dürüst bir memurum.

— Anlaşıldı, senin derdin parayla! Sen git, muhasebeden paranı al, bir daha da gözüme görünme!

Her şey değiştiğine göre, muhasebenin de yeri değişmiş olmalıydı. Çekinerek,

— Muhasebe nerede, diye sordum.

Eliyle anlamadığım masonik tuhaf bir işaret yaptı ve benim başka bir şey söylememe fırsat bırakmadan çıkıp gitti.

Olacak şey değildi. Yirmi yıldır çalışıyordum burada. Emekliliğim gelmişti. Sicilim tertemizdi. Büyüklerim tarafından birkaç kez ödüllendirilmiştim. Beni öyle pat diye kapının önüne koyamazlardı. Bu haydut herif benim kim olduğumu bilmiyordu anlaşılan. Yetkililerle konuşup en azından hakkımı aramalıydım.

Çantamı alıp, yerimden kalktım, dışarı çıktım. Dışarısı az öncesine göre bayağı serinlemişti, ama yine kimse görünmüyordu ortalıkta. Yalnız, koridorun ilerisinde, kapısı açık duran asansörün ışığı yanıyordu. O tarafa doğru yürüdüm. Bu kez asansör tıklım tıklım doluydu, kimse kımıldamıyor, asansör de yerinde duruyordu. Herhalde o kadar kalabalığı taşıyamıyor, dedim içimden, ama neden öyle duruyorlardı? Birisini bekliyor olamazlardı. Ben kapıdan biraz uzaktaydım. Yerime gitmek için dönüyordum ki, asansörün içindekilerden biri bana doğru seslendi:

— Nereye gidiyorsun birader, asansör deminden beri seni bekliyor.

Şaşırdım. Gerçekten de içerdekilerden homurtular yükselmeye başlamıştı. İster istemez yaklaştım. En öndekiler biraz kenara çekildiler, bana yer açtılar. Adımımı içeri

atar atmaz asansörün kapıları kapandı ve harekete geçti.

İçerdekilerden yüzü bana tamdık gelen kimse yoktu. Hepsi yabancı, hepsi de düşman bakışlıydı. Hepsinin elinde kocaman, sıkı sıkı dolu kocaman bir torba vardı. Dikkat ettim. Hepsi de çok hafif sakallıydı. Pantolonlarının dizleri eprimişti. Bakışlarında bir tuhaf donukluk olduğunu sezdim. Birbirlerine o kadar benziyorlardı ki, klonlanmış olabileceklerini düşündüm.

Asansör hiç durmadan yükselmeye devam ediyordu.En yakınımdakine hep birden böyle nereye çıktıklarını soracaktım ki, o benden önce davrandı:

— Sen daha almadın mı, dedi.

Yüzüne baktım. Elindeki torbayı gösterdi.

— Nedir o, dedim.

— Bilmiyor musun, dedi. Neredeydin sen? Bizim yönetimin çalışanlara armağanı. Yiyecek, içecek, giyim kuşam...

Başımı salladım.

— Eksi ikiye in, dedi. Orada dağıtıyorlar.

O sırada asansör durdu. İçerdekiler birbirlerini ite kaka, beni de önlerine katarak gürültüyle dışarı fırladılar. Zorlukla kendimi kenara attım. Bu geldiğimiz yer, gördüğüm iki koridordan da farklıydı. Daha çok geniş bir salonu andırıyordu. Ben yeniden içeri girer girmez, asansör hiç beklemeden, acelesi varmış gibi, hızla yukarı tırmanmaya başladı. Sanki gençleşmişti. Gürültüsü bile az öncekinden daha hafif çıkıyordu. Ne var ki, nerede duracağını bilmiyordum. Hiçbir kat düğmesi, geçtiğimiz katları gösteren herhangi bir işaret yoktu.

Çaresiz, daha önce olduğu gibi kendiliğinden durmasını bekledim. Durmadan yükseliyorduk. Kaygılanmaya başlamıştım. Derken kulaklarıma hiç de yabancı gelmeyen birtakım sesler gelmeye başladı dışardan. Daha çok bir ilahiye benziyordu. Hatta arada, vecde gelenlerin çığlıkları da duyuluyordu.

Galiba anlamaya başlamıştım. İçinde bulunduğum kule, daha çok bir tapınağın çan kulesini, ya da bir minareyi andırıyordu. O kalabalık da herhalde birlikte tapınmaya giden ne olduğunu kestiremediğim bir dinin müritleriydi. Ne var ki günün bu saatinde işlerinin başında olmaları gerekmez miydi? Bunca yıldır çalıştığım bu kurumda daha önce hiç böyle bir durumla karşılaşmamıştım.

Tabii bu beni ilgilendiren bir konu değildi. Şimdi herkes özgürdü. Dileyen haçını çıkarır, dileyen namazını kılar, dileyen içkisini içer, kolay kadınlarla al takke ver külah alem yapardı. Ben şimdi kendimi düşünmek zorundaydım. Acaba yeni büyük patron beni kabul edecek miydi, nasıl karşılayacaktı. Yasal olarak haklı olduğumu biliyordum, ama aylar yıllar sürecek bir mahkeme olasılığı mideme ağrılar girmesine neden oluyordu. Avukatlara yedirecek param yoktu. Şöyle halimden anlayacak bir avukat arkadaşım da yoktu ki...

Ben böyle kötü kötü düşünürken asansör yine beni uyarmak ister gibi, ansızın, sarsılarak durdu. Kapısı açıldı. Gerisin geri iniverir korkusuyla hızla fırladım sahanlığa ve birden karşımda belirliveren, az önce odama selamsız sabahsız giren heyulâ benzeri, iri kıyım bir adamla

burun burna geldim. Neredeyse çarpışacaktık. Bu adamın *Büyük Patron* olduğunu hemen anladım. Her halinden belliydi bu.

Kısa bir süre, tabii bana çok uzun gelen bir süre, karşılıklı biraz şaşkınca bakıştık. Neden sonra o, tam da beklediğim tantanalı Davudî sesiyle,

— Kimsin sen, ne arıyorsun burada, diye kükredi.

Bu kükreyiş karşısında ezilip büzülmemem olanaksızdı. Ben de öyle yaptım ve elimden geldiğince kısa, net ve biraz da acımtırak bir edayla kim olduğumu ve durumumu anlatmaya çalıştım. Ama o, hikâyemin sonunu dinlemeden, yine tepeme inen bir top mermisinin tarrakasıyla sözümü kesti,

— Anlaşıldı, dedi. Sen bizden değilsin! Sen onlardansın!

— Hayır, hayır, dedim. Ben kimseden yana değilim. Ben bu kurumun yirmi yıllık çalışanıyım...

— Biliyorum, biliyorum. Bizim senin gibilere ihtiyacımız yok. Seni çoktan defetmeleri gerekirdi...

Adamlarını mazur göstermek istercesine, şaşkınlıkla,

— İzinliydim de ondandır, dedim.

— Pekâlâ, anlaşıldı. Hadi git, bir daha da gözüme görünme!

— Ama Beyefendi, ben öyle üç günlük sıradan bir işçi değilim. Benim yasal haklarım var. Yirmi yıllık kıdem tazminatım, işten çıkarılma tazminatım, birikmiş başka haklarım...

Ezilecek bir böcekmişim gibi şöyle yukardan baktı yüzüme. Bu kez tükürür gibi,

— Tamam, tamam, dedi. Biz yasalara saygılıyız. Kimsenin hakkı kalmaz burada. Aşağıya in, muhasebeye uğra, ne alacağm varsa, öderler...

— Ama ben, sayın patronum... diyecek oldum, kocaman elinin iri bir sucuğu andıran işaret parmağıyla göğsümün ortasına öyle bir vurdu ki, kendimi sırtüstü asansörün zeminine yuvarlanmış olarak buldum. Yine sesimi çıkartmama fırsat kalmadan, asansörün kapısı bu kez yavaşça kapandı ve aşağıya doğru, sarsılmadan, yumuşacık inmeye başladık.

O kadar sersemlemiştim ki, ne yapacağımı, ne düşüneceğimi bilmeden sırtüstü düştüğüm yerde kımıldayamadan yatıyordum. Asansör bir yerde, hele de o tapınağa benzeyen yerde duracak olsa, halim haraptı. Neyse ki korktuğum başıma gelmedi, benim yerimden doğrulup üstümün başımın tozunu silkelememi bekliyormuş gibi, insanların önüne çıkabilecek hale gelmemden sonra, yine öyle beni sarsmadan yavaşça durdu. Kapısı açıldı.

Yine karanlık bir koridora çıkmıştım. Sağıma soluma bakındım. İlerde bir ışık gördüm. O tarafa doğru yürüdüm.

Bir bankonun üzerinde asılı duran mavi ışıklı bir levhada "Muhasebe" yazılıydı. Bankonun gerisinde, kısacık boylu, tombalakça, yusyuvarlak kafasında tek tel saç kalmamış, gözleri felvecri okuyan, yüzünde hilekâr bir gülümsemeyle bakan bir adam oturuyordu. Yaklaştığımı görünce, hiçbir şey söylemeden eğildi, koltuğunun yan tarafında yığılı duran torbalardan birini yakaladığı gibi

bankonun üzerinden aşırdı, köpeğe kemik atar gibi ayaklarımın dibine bıraktı,

— Nerede kaldın arkadaş, dedi. Biraz daha gecikseydin, hava alırdın. Adın neydi senin, hangi bölümde çalışıyorsun?

Yine çabucak, olabildiğince kısa ve açık tümcelerle, durumumu anlattım. Beni sakin sakin dinledikten sonra koca kafasını iki yanına salladı:

— Anlaşıldı, dedi. Sen kalan çöplüklerdensin...

Sonra, birden bir hamle yaptı, önümdeki torbayı yakalayıp geri almaya çalıştı, ama boyu ve kolları kısa olduğundan yakalayamadı, gülmeye başladı,

— Hadi hadi iyisin, dedi. Az açıkgöz değilmişsin. Neyse, kısmetinde varmış. Al torbanı da defol gözümün önünden.

Fena halde sinirlendim. Uzanıp ensesinden yakalayabilseydim, eski amatör boksörlük günlerimden kalma bir aparkütle burnunu, gözünü dağıtırdım. Yine de viran olası hanedeki evlâdü ayali düşünerek kendimi tuttum. Kibarlığımı bozmadan,

— Ama efendim, dedim. Az önce en üst katta Sayın Büyük Patronla konuştum. İstihkaklarımı sizin ödeyeceğinizi söyledi.

— Tamam, dedi. Bizde kimsenin hakkı kalmaz. Peki, nerede kâğıtların? Hele bir bakalım...

— Hangi kâğıtlar, demişim.

— Hangi kâğıtlar olacak... Kimliğin, diplomaların, terhis belgen, mahalle ilmühaberin, kimlik numaran, hizmet çizelgen, sigorta karnen, vesair vesair. Ondan sonra

tasdikli ödeme emrini getirirsen, istihkakın ödenir. Şimdi sen doğru Özlük İşlerine çık, evrakını tamamla, yanıma öyle gel!

— Özlük işleri nerede, dememe kalmadan bankonun önündeki kepengi çekti, mavi ışığı söndürdü.

Yine ortada kalmıştım. Ağır torbamı yerlerde sürükleye sürükleye asansörün önüne kadar yürüdüm. Sadık bir köpek gibi, kapısı açık beni bekliyordu. Elimde olmadan, yumuşak bir sesle,

— Hadi oğlum, beni Özlük İşlerine götür, dedim.

Canı sıkılmış gibi şöyle bir titredi. Acaba *"Oğlum"* dememe mi kızmıştı, kızım mı demeliydim? Ya da ona güvenmeyip gideceğim yeri söylememe mi kızmıştı? Neyse ki dargınlığı fazla sürmedi. Yine fazla sarsılmadan yukarı çıkmaya başladı.

Artık her şeyi oluruna bırakmıştım. Bağırıp çağırsam kaç para ederdi? Kimse beni dinlemiyordu. Şimdi sadece tatildeyken alamadığım aylığımı kurtarmayı düşünüyordum. Öteki istihkaklarımın peşine daha sonra da düşebilirdim. Eve eli boş dönmek olasılığı fena halde sinirlerimi geriyordu.

Asansör, beklediğim gibi bir süre sonra ama bu kez zınk diye, sert bir şekilde durdu, kapısı açıldı. Bana kızgınlığı henüz tam olarak geçmemişti anlaşılan. Dışarı çıktım. Yine karanlık bir koridor ve az ötede, bu kez kırmızı neon lambasıyla yazılı *Özlük İşleri* levhası asılı bulunan bir banko görünüyordu. Çekine çekine yaklaştım.

Şaşılacak şey! Beklediğimin aksine, bankoda, çok güzel, hoş, havalı ve sırtına hayli açık bir giysi geçirmiş genç bir

kız oturuyordu. Bu kızı tanıyordum. Bu kız aşağıdaki ofiste çalışan sekreterden başkası değildi. Daha doğrusu ona ikiziymiş gibi benziyordu. Öbürü kumraldı, bu sapsarı saçlıydı. Her şey bir yana, ötekiyle en fazla bir, bir buçuk saat önce konuşmuştum. Hadi, başına peruk geçirmişti diyelim, ama üstündeki o pahalı ve dekolte giysi, o eda, o bakış...

Beni görünce, son derecede yumuşak ve sevecen bir sesle,

— Buyurun Beyefendi, dedi. Ben de sizi bekliyordum.

Baktım, gerçekten de kişisel dosyam kucağında duruyordu. *"Sen... Siz..."* diye kekeledim. O, şaşkınlığımın nedenini anlamamış gibi sakin sakin izliyordu beni.

— Size nasıl yardımcı olabilirim, dedi melodili bir sesle.

Bu arada, oturduğu koltuğa iyice kaykılmış, kısacık etekliği büsbütün açılmış, sütun gibi düzgün ve mermer beyazlığında bacakları ortaya çıkmıştı. Yutkundum. Kendimi toplamaya çalıştım. Bu kız, o kız olamazdı. Dudaklarımın ucuna, lisede edebiyat öğretmenimizin öğrettiği, Yavuz Sultan Selim'in bir dizesi geldi. *"Şîr'in dahi kastetmesi cânâ gülerektir,"* diye mırıldandım içimden, sonra ben de aynı yumuşaklıkla başıma gelenleri ve isteğimi anlattım.

— Anlıyorum, dedi, siz ötekilerdensiniz...

— Hayır, hayır, diye sözünü kestim. Ben kimseden yana değilim.

Sonra, ya herru, ya merru diyerek cesaretimi topladım,

— Siz benim sekreterim değil miydiniz, dedim. Yoksa onun ikiz kardeşi falan mısınız?

Bacaklarını daha bir açarak,

— Evet, ben oyum, dedi. Yanılmadınız. Yeni patronumuz bana bu görevi uygun gördüler... Sizi çok iyi tanıyorum.

İçimden, *"Ne çabuk,"* dedim, ama düşüncemi açıklamadım. Belki yardımı dokunur, diye acıklı bir sesle,

— Öyleyse benim nasıl bir insan olduğumu biliyorsunuz, dedim.

Alaycı bir şekilde gülümsedi:

—Evet, dedi. Siz, işine, çocuklarına düşkün, karısını seven, ondan başkasını gözü görmeyen dürüst ve başarılı bir yöneticisiniz.

Birden umuda kapıldım,

— Öyleyse, dedim... Bu işte bir yanlışlık olduğunu biliyorsunuz...

— O tarafı beni ilgilendirmiyor. Daha doğrusu görevimin dışında. Haklı olabilirsiniz, sizi anlıyorum, ama ne yaparsınız, bu bir kural. Bir nöbet devri. Sizin için yapabileceğim bir şey yok elimde... Siz de bir zaman personel şubesinde çalışmıştınız, bilirsiniz. Eksik belgelerinizi tamamlayıp gelin, istihkakınızı hesaplayalım...

Yutkundum. Bu da beni yokuşa sürüyordu. Yine direnmeye çalıştım:

— Elbette, dedim. Yalnız, benim şimdilik ricam, geçen ay tatilde olmam nedeniyle alamadığım aylığımın ödenmesi. Yoksa, evime gitmek için taksiye verebileceğim tek kuruşum bile yok cebimde...

Bu kez acıyarak baktı yüzüme ve hemen toparlandı, eteğini çekiştirerek bacaklarını örttü:

— Peki, dedi. Sorumluluğu alıp geçmiş aylığınızı ödeyeceğim.

Sonra, büyük bir lütufta bulunuyormuş gibi, çekmecesinden bir çek defteri çıkardı, boş bir sayfasını doldurduktan sonra çeki bana uzattı:

— Buyurun, dedi. Güle güle harcayın...

Saatime baktım. Vakit hayli gecikmişti:

— Acaba, nakit ödeyemez miydiniz, dedim. Banka kapanmıştır...

"Olmaz!" diye başını salladı.

— Ama ben, size söyledim. Gerçekten taksiye verecek param bile yok.

Yerinden doğruldu:

— Elimden bir şey gelmez. Siz asansöre binin, o sizi evinize götürür! Dedi.

"Nasıl olur," demek istedim, ama o bu kez yüzünü çirkinleştirerek, veznenin kepengini yüzüme karşı kapayıverdi.

Yine ortada kalmıştım. Ne yapacağımı bu kez gerçekten bilemeden şapşal şapşal asansöre doğru yürüdüm. Yine kapısı açık, beni bekliyordu. Âdeta sürüklenerek içeri girdim. Hemen hareket etti. Beni bağışladığı belli oluyordu, ama bu kez âdeti dışında büyük bir hızla iniyordu aşağıya. Yere çakılacağız diye korktum. Sonra birden durduk. Kapı açıldı. Doğrusu bir an sekreter kızın söylediğine inanmış, evimizin kapısı önünde durmamızı beklemiştim. Oysa koca binanın göz alabildiğine geniş giriş holünde durmuştuk. Ben çevreme bir göz atmak için adımımı dışarıya atmadan kapı eşiğinde duruyordum ki,

birden, asansörün zemin halısı âdeta havalandı ve arkama hızla vurarak beni dışarı attı, sonra da hızla yükselmeye başladı.

Artık olmayacak şeylerle karşılaşmaya alışmıştım. İçimden lâhavle çekerek yürüdüm, torbamı sürükleye sürükleye dışarı çıktım. Hava kararmaya başlamış, trafik hızlanmıştı. Bir köşeye çekilip cebimdeki bozuk paraları saydım. Otobüs bileti almaya bile yetmiyordu bu nikel paralar. Zaten, şu anda nerede olduğumu, bizim eve doğru buradan bir otobüsün geçip geçmeyeceğini bile bilmiyordum. Tam o sırada önümde bir taksi durdu. Sevimli bir şoför, sağ tarafındaki açık pencereye doğru uzanarak,

— Taksi lâzım mı beyamca, dedi.

— Lâzım, ama cebimde beş param yok, dedim.

Elimdeki torbaya baktı:

— Sen de yenilerdensin galiba, dedi.

Hemen itiraz ettim,

— Hayır, dedim. Hayır, katiyen. Bunu bana yanlışlıkla verdiler...

Şoför, oturduğu yerden çıkarak yaklaştı,

— Bak sana ne diyeceğim beyamca, dedi. Sen mademki onlardan değilsin, bu torbayı istemezsin. İyisi mi sen onu bana ver, ben de seni evine bırakayım.

Tabii hemen kabul ettim. Adresi verdim. Şoför torbayı kaptığı gibi bagaja koydu. Ben de arka koltuğa geçip kuruldum. Araba hareket edince, arka cama doğru başımı çevirerek baktım. Bir tarafı açık duran asansör, yukarılarda bir yerlerde durmuş, iki büklüm olmuş, eğilmiş, sanki bana elveda diye el sallıyordu.

Şoför, yüz seksen derecelik bir dönüş yaptı. Bu kez kulenin önünden geçiyorduk. Birden korkunç bir ses işittim. Kule, görünmeyen tepesinden aşağı doğru büyük bir hızla çöküyordu. Şoför tehlikeyi fark ederek gaza bastı, çabucak uzaklaştık oradan.

Otobüsten indiğimde çevremi hemen otel, motel, pansiyon çığırtkanları ve hamallar ordusu sardı. Zaten yol sersemliğim üstümde. Kendimi ve valizimi ellerinden zor kurtardım. Otobüs bürolarının bulunduğu tarafa doğru yürüdüm. Bir iki çocuk peşimden geldi, ama benden iş çıkmayacağını anlayınca geri döndüler.

Bürodaki gençten adam, benim dönüş bileti almak için geldiğimi sanarak hemen bilet koçanına el attı, ama ben kalabileceğim ucuz bir otel aradığımı söyleyince kaşlarını çattı:

— Abi, dedi bu mevsimde, bu saatten sonra öyle istediğin gibi yer bulamazsın. Bütün oteller dolu.

Elimle çığırtkanları gösterdim.

— Sen onlara bakma, dedi. Seni ta arkalarda çok uzaklardaki ucuz pansiyonlara götürürler, ama sen tek kişisin, onlar bile yer vermezler.

— Ne olacak yani, dedim. Sokakta mı kalacağım?

Düşünür gibi yaptı, sonra yerinden çıkarak, bana sahilde, epeyce uzakta çadıra benzeyen birtakım yerler gösterdi:

— Bunlar Belediye'nin işlettiği bungalovlar. Bu gecelik orada yer bulabilirsin.

— Ya yemek? Lokanta gibi bir şey var mı orada?

— Olmaz olur mu, her bir şey vardır.

Adama teşekkür ettim. Valizimi sapından yakalayarak gösterdiği yönde yürümeye başladım. "*Bungalov*" lafı biraz midemi bulandırmıştı, ama bir gece ne olacak dedim kendi kendime.

Ağır ağır yürüyordum ki, arkamdan birisinin koşarak bana doğru geldiğini fark ettim, durdum, dönüp baktım. Yarı aydınlıkta gelenin bir kadın olduğu seçiliyordu, ama uzaktan bile olsa, hayli garip bir kadın olduğu anlaşılıyordu. Geldiğim büyük kentte bir kadın bu kılıkta sokakta dolaşsa, sataşanlardan ya da ahlak polisinden kurtulamazdı. Salkım saçak giysisi bir tarafa, sanki ayakkabısının birisinin topuğu kırıkmış gibi yampiri yampiri yürüyordu. Bir elinde küçükçe bir valiz, öbüründe hayli ağır olduğu belli olan bir bavul taşıyordu. Biraz yaklaşınca durdu, seslendi:

— Hello! Biraz beni bekler misiniz?

Böyle, akşamın bu vakti, ıssız sayılabilecek bir yerde, bir kadını orta yerde bırakamazdım elbette,

— Bekliyorum, dedim.

Bunun üzerine yavaşladı, ama yine öyle yampiri yampiri yürüyordu.

İyice yaklaşınca şaşırmadım desem yeri. Kadın bana hırpani gelen giyimi bir yana, neredeyse bir güzellik kraliçesi kadar güzel görünüyordu. Biraz soluklandıktan sonra, ahenkli bir sesle,

— Teşekkür ederim, dedi. Daha otobüsteyken, sizin bir centilmen olduğunuzu fark etmiştim.

Demek yol arkadaşıymışız, otobüste gözüme çarpmamıştı, herhalde arka sıralarda oturuyordu.

— Özür dilerim, dedim. Sizi tanıyamamıştım. Yoksa siz de benim gibi kalacak yer mi arıyorsunuz?

Eliyle belirsiz bir yeri işaret etti:

— Aslında şuradaki otelde yer ayırtmıştım, ama aynı yeri bir başkasına vermişler. Onlar da bir gecelik bungalovlarda kalmamı önerdiler.

— Umarım orada olsun yer buluruz...

— Hava o kadar güzel ki, insan açık havada bile uyuyabilir.

— Haklısınız, yılanlar, çıyanlar, kum örümcekleri olmazsa... Uyku tulumunuz var mı bari?

— Öyle şeylerden nefret ederim. Nedir o kundak bebekleri gibi... Hiçbir şey bulamazsam, otogara gider, oradaki sıralardan birine tüner sabahı bulurum.

Bir yandan da bungalovlara doğru yürüyorduk.

— O kadar kötümser olmayın, dedim. Otobüs kâtibi oğlan yer olduğunu söyledi.

— Vardır belki, ama tek başına bir kadına vermezler...

Sesinde bir şey ima etmek ister gibi bir tını sezdim.

— Yok canım, dedim. Ben size kefil olurum.

Olumsuzca başını salladı:

— Bu fayda etmez...

Sonra durdu, yüzüme dikkatle baktı:

— Meğerki dedi, bir an sustu. Meğerki dedi bu kez kararlı bir sesle. Meğerki onlara evli olduğumuzu söyleyelim.

Donup kaldım. Aslında böyle bir öneri, biraz da şeytanca, az önce benim aklımdan geçmemiş değildi, ama bunu bir kadının söylemesi alışılmamış bir şeydi. Baktım, gülüyor:

— Şaşırdınız değil mi? Belki de biraz korktunuz? Şeytan mıyım ben yoksa? Böyle bir öneriyi ancak biraz cüretli bir erkek yapabilir diye düşünüyorsunuz da ondan. Bakın, her şeyden önce benim hakkımda bilmeniz gereken önemli bir şey var. Ben, tam anlamıyla özgür, biraz da özgün bir kadınım.

Kem küm ettim, "Tabii, niye olmasın, şimdi kadın erkek eşitliği var, kadınların özgürlüğü var..."

— Şimdi benim size söylediklerimi siz bana söyleseydiniz yanağınıza okkalı bir şamar yerdiniz!

Yutkundum. Konuyu değiştirmek çabasıyla ayağını işaret ettim :

— Geçmiş olsun, dedim. Ne oldu ayağınıza? Bir yere mi çarptınız?

Suratını astı:

— Öyle oldu, dedi. Otobüsten inerken... Zaten bu her tarafı açık iskarpinlerle böyle yerlerde yürümek akıl kârı değil. İlk işim gidip ayağıma bir terlik almak.

— Bir bakabilir miyim, dedim. Benim valizimde her zaman bir ilk yardım malzemesi bulunur.

— Sonra, sonra. Hele yerleşeceğimiz bir yer bulalım. Böyle yol ortasında hekimlik yapılır mı?

— Haklısınız. O zaman bari şu küçük valizinizi verin de ben taşıyayım. Benim bir elim boş...

Tam elimi uzatıyordum ki, sert bir şekilde elimi itti:

— Dokunmayın ona, dedi. Benden başka kimse ona dokunamaz!

Şaşırdım, gülerek:

— Neden, dedim. Yoksa bomba mı var içinde?

Şakamı ciddiye aldı,

— Ne münasebet, dedi. Sakın buralarda böyle şakalar yapma. Yerin kulağı vardır! Bu valiz, benim Uğurlu'mun yol çantası.

— Uğurlu?

Duraksadı.

— Kedim. Kedimin adı.

Şaşırdım:

— Kedinizi de birlikte mi taşıyorsunuz tatile çıkarken? Çok kıymetli bir yaratık olmalı...

Dayanamadı, valizin fermuarını biraz açarak kediyi bana gösterdi. Sarı ile toz rengi karışık çok kabarık tüylü, görünüşünden epeyce yaşlı olduğu anlaşılan kedi, fermuar çekilip de az da olsa içeriye ışık görünce gözlerini yarım açtı, beni şöylece süzdükten sonra, yerinde hafifçe yarım dönüş yaptı, burnunu patileriyle örterek uykusuna devam etti.

— Bir hayli yaşlı görünüyor, dedim.

— On altı yaşında, dedi. Kanser ameliyatı geçirmeden önce çok daha diriydi. Zavallıcık bütün gün işte böyle uyur. Hiç sesini çıkarmaz, şikâyet etmez.

— Evinizde ona bakacak kimse yok mu?

— Yok. Zaten olsa da kimsenin elini sürmesine izin vermem.

Tam bir kedi fanatiğiydi, besbelli. Yine de acıdım:

— Söz veriyorum, dokunmayacağım, ama izin verirseniz kalacağımız yere kadar valizini ben taşıyayım.

Sonunda anlaştık. Kedilerle ilgili o kadar çok hikâye vardır ki, bungalovların oraya çabucak ulaştık. Bungalovlar, tam deniz kıyısında, kıyının birkaç metre gerisinde sıralanmışlardı. En başındaki dışında hiçbirinde ışık yoktu. Bu saatte tavuklar bile tünemeyeceklerine göre, herkes yemeğe gitmiş olmalıydı. En baştaki ışık yanan yer de herhalde yöneticiye aitti.

El ele tutuşarak gittik, yöneticinin kabininin kapısını çaldık. İçerden hiç o kadarını beklemediğim sert ve egemen bir ses yükseldi:

— Kimdir o?

Sesimi alabildiğince yumuşatarak,

— Bungalov için gelmiştik, dedim. Karımla ben otellerde yer bulamadık. Bir gecelik sizin yardımcı olacağınızı söylediler.

Kapı açıldı. İçerden vuran keskin ışıkta bir heyula ile karşılaştığımı sandım. Son derecede iri, kabak kafalı, buna karşı pos bıyıkları dudaklarının tamamını örten, gözleri oyuklarından fırlamış, çıplak kolları bir orangutanınkini andıran âdeta masallardan çıkmış bir dev. Onu görünce dizlerimin titrediğini hissettim. Homurdanır gibi:

— Bu saatte otel ararsanız bulamazsınız tabii, dedi. Neyse, burada bir boş yerimiz var. Ama...

Yüreğim hop etti. Adam mutlaka evlilik cüzdanımızı soracaktı. Ama tam o sırada hiç beklemediğim bir şey oldu, Şanslı kedi, valizinin içinden uzun uzun miyavladı.

Bu daha çok bir şikâyet seslenişiydi. Üçümüz birbirimize bakıştık. Aynı anda yabancı kadınla ikimiz, *"Kedimiz!"* diyerek valizin sapına yapıştık. Sanırım Şanslı'nın bu miyavlaması o gece için kurtuluşumuz oldu. Yönetici, bir karı kocadan başka kimsenin kedilerine bu kadar ilgi gösterebileceğini düşünmemiş olacak ki, bizden evlilik cüzdanı sormadı, sadece yine öfkeli bir sesle:

— Bizim burada kedi köpek beslemeye izin yoktur! dedi. Bu mahlûku buraya sokamam.

Bu kez Şanslının savunmasını ben üstlendim:

— Çok haklısınız Müdür Bey, dedim. Aslında, Ankara'daki evimizin küçük bir bahçesi var. Orada bakıyoruz. Ancak, bu yıl hem çok yaşlandı, hem kanser ameliyatı geçirdi, emanet edeceğimiz kimse de yok. Mecburen yanımızda getirdik. Çok uslu, sessiz bir kedidir. Valizinden dışarı çıkmaz. Bu gecelik izin verirseniz, yarın bir çaresine bakarız...

Müdür Bey bu kez nasılsa yumuşadı:

— Pekâlâ, dedi. Bu gecelik idare edelim. Ama bakın, komşularınızı rahatsız ederse kulağından tuttuğum gibi atarım !

Aslında bu tehdit göstermelikti. Çünkü o arada ben ustalıkla avucunun içine bir on liralık banknot sıkıştırmıştım.

— Hiç merak etmeyin, öyle bir şey olmaz. Bizim Şanslı çok usludur.

Bu arada yavaş yavaş yürüyorduk. Sonunda *Müdür Bey*, pantolonunun cebinden bir tomar anahtar çıkardı, birisini uzattı:

— Altmış dört numara. Hadi iyi geceler...

Yol arkadaşım hemen atıldı:

— Lavabo ve tuvalet var mı?

Adam bıyık altından güldü:

— İki tane tuvalet var. Biri en başta, biri en sonda.

— Ya banyo?

— Tuvaletlerin yanında duşlar da var. Banyo yapacaksan, işte koskoca deniz sana!

Adam gitti. Ben kapıyı açtım. İçerisi karanlıktı, biraz da küf kokuyordu, ama bir gece için bile dayanılmayacak gibiydi. Elektrik düğmesini açtım. Tavana asılı bir kordonun ucunda sallanan her halde on on beş wattlık bir ampul, içerisine esrarlı bir hava yaydı. Aydınlattı diyemiyorum, çünkü içerdeki her şey bir bulmaca öğesiymiş gibi bulanık görünüyordu. Seçebildiğim kadar iki demir somya üzerinde ne renk oldukları seçilemeyen iki yatak, iki yatağın arasında herhalde bir komodin. Hepsi bu.

Zorunlu yol arkadaşımla kederli kederli bakıştık. İkimiz de aynı zamanda omuz silktik. O hemen valizini açtı, yanında benim olduğuma aldırmadan soyundu, kapalı sayılabilecek bir elbise giydi, ampulün soluk ışığında makyajını tazeledi.

— Hadi, dedi, gidelim, varsa, verirlerse iki kadeh de atarız!

— Şanslıyı ne yapacağız, dedim.

Biraz düşündü:

— Haklısın. Dur, ona akşam yemeğini vereyim. Sonra zaten uyur!

Çantadan büyükçe bir kese kağıdı ve bir su kabı çıkardı. Kese kâğıdında kedi maması vardı, sonra üşenmeden bir koşu duşlara kadar gidip su kabını doldurup geldi, Şanslıyı valizinden çıkardı. Şanslı kedi bir süre kabındaki özel mamayı kokladı, iştahsızca bir parça yedi, suyunu içti, sonra yine valizine girdi, yerini beğeninceye kadar bir iki kez döndü, yeniden uyumaya başladı. Yol arkadaşım, yan tarafında hava delikleri bulunan valizi kapattı,

— Hadi artık, nereye gideceksek gidelim!

Bungalovun kapısını kilitledik, ışıkları görünen biraz tepedeki lokantaya doğru ağır aksak yürüdük. Bu arada ayakkabısını da değiştirmişti, ama yine sendeliyordu. Yavaşça koluna girdim, sesini çıkarmadı.

Kısa yol boyunca ister istemez kedilerden söz ettik. Bana Şanslının hikâyesini anlattı. O daha küçük bir çocukmuş. Bir sabah bir de bakmış, kapılarının önünde ufacık bir kedi büzülmüş uyuklamıyor muymuş? Pek de sevimliymiş kerata. Kucağına aldığı gibi annesine götürmüş. Kedinin şanslılığı şurada ki, annesi de hayvanları seven bir kadınmış. O da kediyi benimseyince, hayvan evde kalmış. Şanslı adı da bu yüzden verilmiş ona.

— O günden beri bizde kaldı. On sekiz yıl dile kolay! Bu arada ben evlendim, Şanslı benimle geldi. Boşandım tabii yine bende kaldı. Nereye gidersem gideyim, onu da yanımda götürürüm. Bana şans getirdi mi, bilmiyorum, ama kendisi adını boşa çıkarmadı. Beş yaşındayken, ev taşınırken kayboldu. Bir hafta aradım, bulamadım, sonra bir çocuk haber verdi, taşındığımız evin kapısında büzül-

müş, bizi bekliyormuş! On altı yaşında karnındaki urdan ameliyat oldu, iki gün sonra ayaklandı...

— Dişi mi, erkek mi, dedim.

— Dişi, ama kısırlaştırdık. Kerata, daha yaşını doldurmadan azdı, bütün gece miyavlar, düz duvarlara tırmanır... Mecbur kaldık...

Böyle böyle lokantaya geldik. Lokanta dediğim, bir salaş bina. İçerisi dolu, ancak bir merdivenle yukarı çıkılıyor, yarım bir balkon *ailelere* ayrılmış Hepsi hepsi dört masa. Sadece bir çift var. Aşağısı sigara dumanından göz gözü görmüyor. Gürültü dersen, bu kadar insan birbiriyle nasıl anlaşıyor, şaşılacak şey! Tabii bütün masalar rakı şişeleriyle donanmış. Dostluk gösterileri, hatta arada dünyanın en bozuk sesiyle arabesk şarkılar yukarıya, balkona kadar ulaşıyordu.

Biz de geçtik, balkonun dip tarafındaki masalardan en kuytuda olanına oturduk. Garson hemen damladı. Balık, meze, bir de küçük rakı ısmarladım. Arkadaşım hiçbirine itiraz etmedi. Sohbetimiz daha bir süre kediler üzerine hikâyelerle devam etti. Tabii bir yandan da yavaş yavaş demlenmeye başlamıştık. Kedi hikâyeleri, fıkraları derken, konu giderek ve kendiliğinden kedilerin ve daha sonra diğer canlıların cinsel yaşamlarına dönüştü. Ben, bir çöp bidonunun keskin kenarı üzerinde tek ayak çiftleşen kedileri anlattım. O pat diye, balinaların nasıl çiftleştiklerini bilip bilmediğimi sordu. Bilmiyordum. Meğer erkek balinanın çok uzun bir cinsel organı varmış. Denizin içinde alt alta yüzerlerken o uzun organını dişiye doğru yönlendirir ve birleşmeyi sağlarmış.

Birinci küçük şişe bittiğinde biz hayvanlardan insanlara geçmiştik bile. Yol arkadaşım iyice sarhoş olmuştu. Vara yoğa gülüyor, açık saçık sözler söylüyordu. Bir ara baktım, ayakkabılarından birisini çıkarmış, bacağını masanın altından bana doğru uzatıyor. Ne yapacak demeye kalmadı, ayağını bacaklarımın arasına sokarak beni tahrik etmeye çalıştı. Oysa aşağı salonda kimse kalmamış, garson bizim masanın başına dikilmiş, hesabı ödememizi bekliyordu. Arkadaşımı kalkmamız gerektiğine güçlükle ikna ettim.

Hesabı ödedikten sonra, bütün sarhoşlar gibi sallana sallana bungalovlara doğru inmeye başladık. Hava açık, berrak, ay ve yıldızlar pırıl pırıldı. Yol arkadaşım bu kez de kıyıya kadar uzanan kumlukta sevişmemiz için beni zorlamaya çalıştı, ama temiz hava benim açılmamı sağlamıştı. Kumların altında akreplerin dolaştığını, yılanların, çıyanların cirit attığını söyleyerek, bungalova kadar olaysız yürümemizi sağladım.

Kapıdan girer girmez üstüme atılacağını sanıyordum. Oysa o da birden ayılmış gibi davranmaya başlamıştı. Hiçbir şey söylemeden kedisinin valizini açtı. Kıvrılmış, iyice uyuşmuş bir halde uyuyan hayvanı kucağına aldı, okşayarak uyandırdı. Sonra çantadan mama ve su kaplarını çıkardı. Kedinin önüne koydu. Kedi önce nazlandı, sonra mamasından birkaç lokma yedi, suyunu hemen sadece yaladı, sonra tekrar valizine girdi ve uyuklamaya başladı.

İşte, aramızdaki kadın erkek savaşı ondan sonra başladı. Kâh onun tarafındaki, kâh benim taraftaki karyola üzerinde, neredeyse sabaha kadar seviştik. Gözlerimi açtığımda yorgunluktan bitkindim. Güneş henüz doğmak

üzereydi. Bütün ufku tatlı bir kırmızılık sarmıştı. Deniz tam süt gibiydi. Kıpırtısız ve beyaz.

Baktım, öteki, karşı karyolada, o da uyanmış, beni seyrediyor. Gözlerinde öyle bir şehvet pırıltısı vardı ki, korktum:

— Hadi kalk, dedim. Yüzümüzü gözümüzü denizde yıkayalım.

Onun yanıt vermesini beklemeden de fırladığı gibi kendimi o saatte ılımaya başlamış olan sulara attım. Hemen arkamdan o da geldi. Denizin tuzlu suyu beni uyandırdı. Bir süre yüzdük. Ortalıkta kimsecikler görünmüyordu. Tatili sabahları istedikleri kadar uyumak diye düşünenlerdi bunlar herhalde.

Yorulunca denizden çıktık. Islak mayomu çıkarmadan zaten çarşafları mora dönmüş yatağın kenarına oturdum.

— Bence hemen giyinelim, dedim Herkes üşüşmeden kendimize iyi bir pansiyon bulalım.

Tam bungalovun kapısında durup ayaklarını gösterdi:

— Ben bu ayaklarla yürüyemem ki...

Gerçekten de çıplak ayakları ve ayak parmaklarının araları ince kum doluydu. Benimkiler de öyleydi, ama benim için sorun o kadar önemli değildi.

— Sen şimdi git, yatağının kenarına otur, ben su getirir, ayaklarını yıkarım, dedim.

Anlamlı anlamlı, gülümseyerek, çapkınca baktı yüzüme:

— Aman ne güzel olur, dedi. Senin o yumuşacık ellerinle ayaklarımı yıkadığını hayal ederken bile içim gıcıklanıyor!

Bu tehlikeli öneriyi yaptığım için çoktan pişman olmuştum, ama söz bir kez ağzımdan çıkmıştı. Yine de bir kaçamak aradım:

— İyi de, bu çadır bozması bungalovda su taşıyacak tek bir kap göremiyorum.

Buna da hemen bir çare buldu. Şanslı kedinin küçük valizini parmağıyla işaret ederek:

— Orada, dedi bak. Uğurlu kedimin mama kabı hayli büyüktür. Yol kabı anlayacağın. İçindekileri torbalarına boşaltırsan bu kabı su taşımak için kullanabilirsin!

İster istemez yerimden kalktım. Kedinin çantasını açtım. Akşam pek dikkat etmemiştim, ama kap gerçekten de epeyce büyüktü.

— Tamam, dedim. Sen şimdi bekle, kabı doldurur getiririm.

Kabı aldım. Dışarı çıktım. Muslukların başında tek tük bekleşenler vardı. Ben de kuyruğa girdim. Herkes elimdeki mama kabını biraz merak, biraz şaşkınlıkla izlemekteydi. Neyse ki sıranın bana gelmesi korktuğum kadar uzun sürmedi. Bungalova döndüm. Öteki, kapıdan görülebileceğine aldırmadan, yarı çıplak, çarşafları kirden morarmış çarşaflarına aldırmadan yampiri bir şekilde somyanın üzerine uzanmış, bacaklarını bungalovun kapısından dışarı uzatmış, beni bekliyordu.

Hiç konuşmadan kedinin kabındaki suyla ayaklarını yıkadım, kumlardan temizledim. Gece fark etmemiştim, oysa o kadar düzgün, parlak pürüzsüz tenli bacakları ve beyaz güvercin yavrularını andıran, kırpır kıpır, bakımlı, ojeleri yeni sürülmüş gibi lekesiz ayak parmakları vardı

ki, gecenin bütün yorgunluğuna karşın ona yeniden sahip olmak için delice bir istek duydum. Zaten o da bu anı bekliyordu.

Bir süre sonra aynı derecede kirli ve tiksinti veren morarmış çarşaflı yatağıma kendimi attığım zaman, tam anlamıyla bitkindim ve tek isteğim uyumaktı. Gerçekten de ne zaman sızdığımın bile farkında değildim.

Kapıya vurulmasıyla gözlerimi açtım. Gelen, bungalovların bekçisi, ya da ötekinin dediği gibi müdürüydü. Bungalovun, madeni çerçevelere yerleştirilmiş muşambadan oluşan kapısını aralamış, oradan sesleniyordu:

— Bey, saat bire geliyor. Bungalovu boşaltın...

— Tamam, dedim. Şimdi biz de eşyamızı topladık çıkmak üzereydik.

Kapı kapandı. O zaman birden idrakine vardım. "Biz" demiştim ama, içerde benden başka kimse yoktu, şanslı kedinin çantasıyla, benim köşeye sıkıştırdığım valizimden başka eşya da görünmüyordu ortalıktı. Yatak arkadaşım, pılı pırtısını alıp çekip gitmişti. Merakla hemen Şanslının çantasına uzanıp açtım. Yaşlı kedi her zamanki gibi kıvrılmış, burnunu karnına sokmuş, mışıl mışıl uyuyordu.

Her tarafım hâlâ yorgunluktan kırılıyordu, ama hiçbir şey düşünmemeye çalışarak, önce ayaklarımdaki kurumuş kum taneciklerini silkeledim, çoraplarımı, çamaşırları giydim, ayağa kalktım. Askılığa astığım gömleği giyip pantolonuma uzandığımda bir tuhaflık olduğunu sezdim.

Cüzdanımdaki paralar alınmış, sanırım sadece bungalov kirasını karşılayacak kadar bir miktar bırakılmıştı.

Banka kartlarıma, kullanamayacağına aklı kesmiş olmalı ki, dokunmamıştı. O zaman bir kez daha aptallığıma kızdım. Bütün bir geceyi birlikte geçirdiğimiz, hatta sabah sabah seviştiğimiz kadının ismini bilmiyordum. Sormak aklıma gelmemişti.

İyi ama, o kadar sevdiğini, hiç ayrılamayacağını söylediği Şanslı kediyi niye bana bırakmıştı? Kedileri çok sevdiğimi söylediğim için mi, yoksa, bir gün önce olduğu gibi, doluluk oranları yüze yaklaşmış hiçbir pansiyon ya da otelin hayvanları kabul etmeyeceklerini bildiği için mi? Herhalde yaşlı kedi bana kalmıştı.

Bungalovdan çıkmadan önce, toprağını değiştirdim, suyunu ve mamasını yeniledim. Bir elimde içindekilerin eksiksiz olduklarından emin olmadığım valizim, öbür elimde Şanslı kedinin çantası bungalovdan çıktım. Sersem sepet pansiyonların bulunduğu sokağa doğru yürüdüm. İçimde hâlâ ona bu sokaklarda rastlayıverecek misim gibi bir his vardı. Tabii boşuna. O yorgunlukla, o boş mideyle, bir elimde kedinin sepeti, hafiyecilik oynayacak halim mi vardı.

İlk işim, rastladığım ilk bankamatikten para çekmek oldu. Tahmin ettiğim gibi, kedimle kalabileceğim hiçbir pansiyon bulamadım.

Bir balıkçı lokantasında balık çorbasıyla karnımı doyurduktan sonra otobüs yazıhanesine kadar yürüdüm. Şansım varmış. Bir saat sonraki otobüste –tabii arka sıralarda- boş bir yer varmış. Kedinin sepetini biraz yalvar yakar, biraz da bahşiş aracılığıyla bir köşeye sıkıştırttım.

Şanslı kedi, iki yıl daha yaşadı benimle.

1

Soğuk bir kış akşamı, son dakikaya kadar Sedatların evindeki aylık yemekli toplantımıza gidip gitmemekte kararsızdım. Her taraf kar altında. Sedat'ın evi ormanın karşı tarafında. Yerler buz, arabama da zincir taktırmadım, çevre yolundan gitmeye cesaret edemem. Arada, ormanın içinde kestirme bir yol var, ama bu havada orman içinde daracık patikada yürümek hiç de akıl kârı değil.

Aslında bu toplantıları, hele de Sedatların evinde olursa kaçırmayı hiç istemiyorum. Sedatlar deyişim, sözün gelişi. Oğlan bekâr, ama içimizde en varlıklısı o. Evinde bir hizmetçisi, bir de aşçısı var. Mezeler, yemekler, Fransız şarapları nefistir. O bir yana, en sevdiğim arkadaşlarla ayda bir de buluşmak keyifli oluyor. Diğer günler, iş yerlerimiz de evlerimiz de koca kentin dört bir yanına dağılmış durumdaydı. Özellikle erkek erkeğe buluşup görüşme olanağı bulamıyorduk.

Yine de bu havada yola çıkmak pek mantıklı değildi. İlk kez başıma geliyordu böyle bir şey. Herhalde iyice açtığım kaloriferin tatlı sıcaklığında vücudumun her yeri

gibi beynimin de gevşediğini hissediyordum. Gitmeyecek olursam, bu benim için ilk olacaktı. Bir tek Haldun, görevi gereği dünyanın uzak bir bölgesinde olduğu zaman gelemez, bu yüzden ona açık kart verirdik. Yine de bir seferinde, kendisine bir görev uydurmuş ve Bahreyn'den kalkıp gelmiş, toplantımıza yetişmişti. Özür dilemeyi düşünüyordum, ama bir yandan da utanıyordum. Benimle alay edeceklerinden korktuğum için değil, hayır böyle bir âdetimiz yoktu. Sadece, bizim evde yapılacak gelecek toplantıda, benim bulunmadığım akşam, aralarında ne kadar ilginç şeyler konuştuklarını anlatarak, beni kıskandıracak, ancak bu yolla hafiften dalga geçeceklerdi.

Kararsızdım. İçime önseziye benzer bir sıkıntı çökmüştü. Neden bilmiyorum, kendimi koltuğumda o kadar rahat hissediyordum ki, toplantıya gitmeyeceğime göre, akşam yemeği için kendime bir şeyler hazırlamam gerektiği fikrini bile kafamdan atmak istiyordum. Oturduğum yerde uyuklamak üzereydim ki telefon çaldı. Arayan Sedat'tı. Sitemli bir sesle, arkadaşların kadeh kaldırmak için beni beklediklerini söyleyince, reddedemedim. Üstelik Haldun, yine bir bahane bulmuş, önemli bir resmî yemeği bırakıp gelmişti.

Kalktım, sıkı sıkı giyindim, ayaklarıma altı kocaman tırtıllı botlarımı geçirdim, bir elime bir ucu çivili bastonumu, sol elime güçlü elektrik fenerimi alarak yola çıktım.

Normal zamanda, normal havalarda, gece bile olsa, orman içinde yürümek keyifli bir şey. Karlara bata çıka, çam ağaçlarının karla kaplı kollarını heyulalara benzetip, alaylı alaylı, korkuyormuş gibi ıslık çalarak, tertemiz havayı soluyarak gezinmek insanı dinçleştiriyor. Öyle kor-

kak bir insan değilimdir. Zaten, ormanda güvenlik açısından bugüne kadar hiçbir olay çıkmadı.

Ne var ki, ormanı yoldan ayıran telörgünün bizim gibi yürüyüşçüler tarafından kıvrılmış ucunun altından geçip patikaya sapınca korktuğum başıma geldi. Gündüz o kadar çok kar yağmıştı ki, yol, iz görünmüyordu. Geri dönmek istedim, ama bunu da erkekliğime yediremedim. Her zaman gittiğim yöne doğru, bastonumla yoklaya yoklaya ilerlemeye başladım. Ancak, bir süre sonra, yol ayrımlarını belirlemek üzere koyduğumuz küçük beton blokların kar altında görünmez olduklarını fark ettim. Karların üzerinde hiçbir iz yoktu. Ağaçların dalları üzerlerinde biriken karların ağırlığı altında eğilmiş, âdeta yolu kapatmıştı. İğneli yapraklar zaman zaman yüzümü dalıyordu. Asıl önemlisi o sonsuz gibi görünen beyazlıkta yönümü tamamen yitirmiş olmamdı. Geri dönmek istedim, ama geldiğim yolu bulmakta da gecikmiştim.

Bir an kararsız kaldım. Kendimi bir lâbirente düşmüş hissediyordum. Oysa orada uzun süre bekleyemezdim. Cep telefonum yanımdaydı, ama kimden yardım isteyebilirdim. O anda ormanın neresinde olduğumu ben bile bilmiyordum.

Sonunda içgüdüme güvenerek kendimce doğru olduğunu sandığım yönde yürümeyi sürdürdüm. Hava çok soğuktu, ama ben terliyordum. Ne kadar yürüdüm bilmiyorum, ama neden sonra yolu şaşırmış olduğumu kabul etmek zorunda kaldım. Normal olarak şimdiye kadar patikanın ortalarına kadar gelmiş olmalıydım. O zaman da ağaçların arasından ilerdeki caddede sıralanan apartman-

ların ışıklarını görmem gerekiyordu, oysa karların yansıttığı gökyüzü aydınlığından başka hiçbir ışık yoktu çevremde. Düşündüm. Karlara bata çıka yürüdüğüm için sandığım kadar hızlı gidememiş olmalıydım. Doğru sandığım yönde ilerlememi sürdürdüm. Elektrik fenerim de olmasa ne yapardım bilmiyorum. Derken birden önüm sıra uzanan ayak izleri çıktı karşıma. Bir an sevindim, sonra ayak izlerinin yanı sıra uzanan sivri uçlu bastonumun izlerini görünce, kısır döngü içinde olduğumu fark ettim ve o zaman ciddi olarak korktum. Üstelik fena halde yorulmuştum. Soluğum kesiliyordu. Ne yöne gideceğimi artık hiç kestiremiyordum. Yine de bu kez çapraz yönde birkaç adım attım ve birden üstü kar kaplı bir çukura düştüm. Çukur çok derin değildi, ancak belime kadar geliyordu, ama ben iyice kesilmiştim. Bir süre hiç kıpırdamadan kaldım. Burada donacağımı, ancak karlar erimeye başladığı zaman cesedimi köpeklerin çıkaracağını düşünüyordum.

Bu ölümü bekleyiş ne kadar sürdü bilmiyorum. Ansızın ortalık aydınlandı, keskin bir ışık gözlerimi aldı ve bir korna sesi işittim. O zaman son bir gayretle çukurun kenarındaki ağaç köklerine asılarak bin bir güçlükle kendimi dışarıya attım. Sersem sepet ışığa doğru yürüdüm. Korna sesi hâlâ duyuluyordu.

*
* *

Beş çocukluk arkadaşı, bu kez de bir yıl önceki gibi, yine eksiksiz olarak buluşmuştuk, Sedat'ın evinde.

Sedat bekâr, psikiyatr, bildiğimiz kadar hayli çapkın, ancak seçkinci. Son sevgilisi kendisi gibi bir psikiyatr. Aşçısı her zamanki gibi güzel bir sofra hazırlamış. Nefis mezeler, özellikle iştah açıcı ordövrlerle süslenmiş. Orada yemek yediğimiz zaman şarap içiliyor. Sedat, uzmanlığını Fransa'da yapmıştı, şarap uzmanı geçiniyor, biz de sesimizi çıkarmıyoruz, üzümünü ye de bağını sorma atasözünün tavsiyesine uyarak!

Öteki üç arkadaşımız da evli. Ahmet, ekonomi okudu, ticaretle uğraşıyor, aslında kayınpederinin işinde, çalışırmış gibi yapıp dalga geçiyor. Zaten kayınpederi de damadının işlerine karışmasından hoşlanmıyor. Ahmet, rahat bir adam. Hovarda. Ona çapkın diyemiyorum, çünkü keratada mide yok. Önüne ne çıkarsa, onunla...

Mehmet, en ciddimiz. Bir kamu kuruluşunda daire başkanı. Biraz kılıbık. Arkadaş toplantılarına bile gelirken karısından izin alıyor. Haldun Dışişlerinde. İki yıldır merkezde, dışarıya atanmasını bekliyor. Bu kez Büyükelçiliği geldi. Çok tutuluyor, iyi bir yere gönderilir. Haldun aslında yoksul bir esnaf çocuğuydu. Hep devlet parasız yatılı okullarında okudu. Mülkiyeyi çok iyi bir dereceyle bitirdi. Yakışıklı çocuk. Ayten'i kendisine bağlamayı başardı. Ayten, güzel, hoş, babasının mirasına konduğu için de hayli zengin bir kadındır. Koca parasına ihtiyacı yok. Aynı zamanda da hayli sosyetik! Biraz da feminist galiba. O da Amerikan koleji mezunu, çok iyi İngilizce biliyor. Her yıl, biri Eylülde, öteki Haziranda, babasının İstanbul'da, Boğaziçi'ndeki yalısında verdiği resepsiyonlar dillere destan. Kimler gelmiyor ki bu resepsiyonlara! Bizim

dışımızda! Herhalde kocasını baştan çıkarırız diye korkuyor, ama Haldun, Mehmet gibi değil. Ne var ki o da gelirken, bize değil de erkekler arası resmî bir yemeğe katılacağını söylüyormuş. İyi ki cep telefonu icat edilmiş!

Bana gelince... Ben anlatıcıyım. Açık vermemem gerek!

Sofrada konuşulan ilk konu, benim geç gelişim oldu. Başıma geleni anlattım. Son dakikada Sedat'ın gönderdiği araba olmasa, oracıkta donup gitmiş olacağımı söyledim. Geçmiş olsun dediler, bütün zorluklara karşın toplantıyı kaçırmama konusundaki azmim için beni kutladılar. Sadece Sedat'ın bana bakarken bıyık altından güldüğünü fark ettim. Bana inanmadığı anlaşılıyordu. Buna canım sıkılmadı değil. Zaten, biraz sonra lavaboya gittiğimde Sedat da peşimden geldi. *"Herkesi iyi kandırdın,"* dedi. *"Murtaza'nın söylediğine göre, uyuyup kalmışsın, seni zor uyandırmış!"*

Protesto ettim. *"Bana inanmıyor musun?"* dedim. Yine güldü. Şakacılığı üstündeydi.

"Hadi, hadi," dedi. *"Herkesi iyi kandırdın, ama ben öyle kül yutmam'"*

— Ama ben gerçeği söylüyorum, dedim. Eğer gerçekten rüya görmüşsem, o kadar içime işledi ki, hâlâ etkisinden kurtulamıyorum.

Sedat, açıklamalarımı şöylece dinledikten sonra, tuhaf bir şekilde başını sallayarak hemen salona döndü.

Aynada yüzüme baktım. Öyle bir şey olabilir miydi? Her şey o kadar gerçekti ki...

Sonra düşündüm. Sedat'ın şoförü geldiğinde, üstümde paltom yoktu. Pantolonum ıslanmamıştı. Ayağımda, yürüyüş botlarım değil, günlük ayakkabılarım vardı, on-

lar da kupkuruydu. Gerçekten uyuyup kalmış, düş görmüş olabilir miydim?

Sonra birden aklıma geldi. Orman kenarındaki bu eve taşınalı beş yıl olmuştu. Bu beş yıl içinde aynı rüyayı birçok kere gördüğümü anımsadım. Her seferinde de sıkıntıyla uyanıyor, kendime zor geliyordum. Bu da onlardan biri olmalıydı.

Düşünceli düşünceli salona girdim. Arkadaşlar başladılar beni alkışlamaya. Ahmet,

— Bizi iyi işlettin yani, dedi. Söyle bakalım, yoksa evde bir hatun mu vardı?

Gülüştüler. Sadece Sedat biraz düşünceli görünüyordu. Şamata devam edince elini kaldırdı, milleti susturdu:

— Arkadaşlar, dedi ben, bir psikiyatr olarak, Necdet'in şaka yapmadığına inanıyorum. Daha doğrusu gördüğü rüyayı gerçek görmüş olmasına. Beynimiz bize böyle oyunlar oynar. Bilim henüz beynin tüm fonksiyonlarını, nasıl işlediğini yeterince çözebilmiş değil. Onun sırlarını kendi eliyle açıklayacağını da ben sanmıyorum...

Bunun üzerine,

— Az önce lavaboda düşünürken, gerçekten rüya görmüş olduğuma ben de inandım, dedim. Ancak, çok garip bir şey... Aynı rüyayı, bu eve taşındıktan sonra, hemen hemen tıpatıp aynı, birkaç kez daha görmüş olduğumu anımsadım. Ama onları yatağımda yatarken görmüştüm. Bu yüzden kâbus gördüm diye üzerinde durmamıştım. Oysa bu kez, salonda koltuğumda oturuyor, buraya nasıl geleceğimi düşünüyordum. Sedat sağ olsun, arabasını yollamamış olsa, nasıl gelirdim bilemiyorum...

Sedat,

— Ben bu düşlere reçineli düşler, diyorum. Yani yapışkan düşler. Hani, ormanda gezinirken, elinizi bir çam ağacına yaslarsınız, bakarsınız parmaklarınıza yapışkan bir şey yapışmış. Neyse ki, bu yapışkan, öyle Japon yapıştırıcısı gibi tehlikeli değildir. Bu rüyalar da çeşitli nedenlerle sık sık uykumuza girerler, ancak baca temizleyicisi gibidirler, bizi bazen bunalımlara düşmekten korurlar...

O konuşurken, bu rüyayı ilk olarak ne zaman gördüğümü anımsamaya çalışıyordum. Sonra buldum.

Bu eve taşındığım sıralarda büro arkadaşlarımdan Süheyla ile yakın arkadaştık. Zamanla aramızdaki bu yakınlık duygusal bir ilişkiye dönüştü. Birlikte geziyor, dolaşıyor, eğleniyor, arada sırada arabanın içinde öpüşmekten büyük zevk alıyorduk. Ne var ki bu yakınlıklar, erkek olarak gitgide beni alevlendiriyor, onunla çok daha yakın olmak için âdeta çıldırıyordum. Oysa, o, ne zaman böyle bir şey îma edecek olsam, beni korkutacak şekilde tepki gösteriyordu.

Bir gün, onun doğum gününün çok yakın olduğunu öğrendim. Bu kentte hiç akrabası, hatta benden başka arkadaşı yoktu doğum gününü birlikte kutlamak isteyeceği. O gün, Sedat'ın aşçısının da yardımıyla güzel bir içki sofrası hazırladım. Bir de onun hoşuna gideceğini umduğum bir armağan aldım. Epeyce dil döktükten sonra benimle eve gelmeyi kabul etti.

Yine bugünkü gibi soğuk bir kış günüydü. Gece geç saate kadar yedik, içtik, öpüştük, çok sıcak bir ortam oluştu. Ben de, artık zamanı gelmiştir diyerek, galiba bi-

razcık da hoyratça ona sarıldım ve yatak odasına doğru götürmek istedim. O zaman hiç beklemediğim kadar sert bir tepki gösterdi, hatta yanağıma okkalı bir şamar bile attı. İkimiz de sarhoştuk, ama o benden daha sarhoştu. Öylece, sırtına bir şey geçirmeden dışarı fırladı, ormana doğru koştu. Ben de arkasından koştum.

Her taraf bu akşamki gibi kar içindeydi. Göz gözü görmüyordu. Nasıl bu kadar hızlı koşuyor diyordum içimden. Meğer ayağından ayakkabılarını atmış, çoraplarıyla koşuyormuş. Onları ertesi sabah çok aradım, ama bulamadım. Aç köpekler paralamış olmalıydılar.

Kovalamaca ben kan ter içinde kalıncaya kadar sürdü, bir süre sonra da karanlıkta onu kaybettim. Seslendim, seslendim, yanıt gelmedi. Umut kesmek üzereydim ki, sağa sola cep fenerimle bakınırken, onu, bu gece rüyamda düştüğümü sandığım çukurun içinde yarı baygın bir halde buldum. Kucaklayıp, kaldırdım, ama eve kadar nasıl götürdüğümü bilemiyorum. Ayak bileğini burkmuştu. Elimden geldiği kadar ağrısını hafifletmeye çalıştım. Ertesi sabah, arkadaşım olan bir doktoru eve çağırdım. Süheyla bir hafta bende kaldı. Yakınlığımız aşka dönüştü ve iki yıl sürdü. Sonunda kendisiyle evlenmem için beni zorlamaya başladı ve aşk bitti.

İşte o olaydan sonra zaman zaman görüyordum bu akşam koltuğumda uyuklarken gördüğüm rüyayı.

O gecenin konuşma ve tartışma konusu da böylece ortaya çıkmış oldu. Yönetmenimiz doğal olarak Sedat'tı. Konu onun uzmanlığıyla ilgiliydi. Zaten o her zaman başrol oynamaya meraklıdır!

2

Sedat,

— Aslında hemen herkesin böyle düşleri vardır, dedi. Ancak, onları ortaya çıkaran nedenler sona erince onlar da kaybolurlar. Hoş, bu konuda kesin konuşmak doğru olmaz, kim bilir, bakarsınız, belki de benzer nedenlerle, tekrar görülmeye başlamışlardır...

Haldun,

— Senin de var mı böyle düşlerin, dedi.

Sedat güldü:

— Ben hiç düş görmem, dedi. Düş görenlerin hikâyelerini dinler, aydınlatmaya çalışırım. Örneğin, mutlaka senin de böyle bir düşün vardır!

Haldun, şarabından bir yudum içerek, düşünceli düşünceli başını salladı:

— Benimkini ilk kez, Paris'te Büyükelçilik başkâtibi olduğum sıralarda gördüğümü anımsıyorum, dedi. Çiçeği burnunda bir dışişleri memuru için beklenmeyen bir terfiydi bu. Aslına bakarsanız bu atamanın arkasında Ayten'in, tabii daha çok da babasının bulunduğundan eminim. Paris'i çok istediğini biliyorum, ancak haberi verdiğimde, zaten bekliyormuş gibi fazla sevinmedi. Bu arada toplantımızın biraz dışına çıkmış olacağız, ama Ayten'in reçineli düşünden de söz etmeliyim.

Henüz flört dönemindeydik. Ayten'in babası felç geçirmiş, bir bakımevinde yatıyordu. Ağabeyi Murat, askerdeydi. Bütün yük Ayten'in omuzlarına kalmıştı. İşte o günlerde sık sık gördüğü bir düşten söz etmişti bana. Gü-

ya otobüsle bir yolculuğa çıkıyormuş. Otobüs tıklım tıklım doluymuş. Çok virajlı dar bir yolda gidiyorlarmış. Şoför arabayı çok hızlı kullanıyormuş. Derken birden direksiyonun üzerine yığılmış. Herhalde kalp krizi geçirmiş. Yolcular çığlık çığlığa bağırarak ayaklanmışlar. Şoförsüz kalan otobüsün uçuruma yuvarlanması kaçınılmaz görünüyormuş. Ayten hemen yerinden fırlamış, şoförü kenara iterek direksiyonun başına geçmiş ve arabayı sağ salim gideceği yere kadar götürmüş. O günden sonra benimle tanışıncaya kadar aynı rüyayı sık sık görüyormuş. Sonradan hiç görmemiş...

Mehmet,

— Bu anlaşılabilir bir şey, dedi. Kızcağız ailesinin yükünü omuzlayınca belli ki çok sıkılmış. Karşısına sen çıkınca yükten kurtulmuş...

Mehmet'in bu yorumuna Sedat ses çıkarmadı, şarabını yudumlamakla yetindi.

Haldun,

— Her neyse, dedi. Evlendik, birkaç yer dolaştık, sonra tayinim Paris'e çıktı. Söylediğim gibi biraz da iltimasla Büyükelçilik Başkâtibi olmuştum. İlk işimiz ev aramak oldu. İki bavulla geldiğimiz için, bir süreliğine mobilyalı bir yer arıyorduk. Sonunda, Büyükelçinin buyrukları yönünde, Bulvar Malsherbes üstünde, geniş bir salonu, ufarak iki odası olan bir apartman dairesi tuttuk. Gerektiğinde o büyük salonda konuklarımızı ağırlayacaktık. Eşyaları son İmparatorluk döneminden kalma ve epeyce de yıpranmıştı, ama bana kalırsa hiç de fena değildi. Ama Ayten kıyameti kopardı. Bizim gibi diplomata böyle bir

yerde oturmak yakışık almaz diye. Şimdilik idare edelim, bu arada araştırır, daha iyisini buluruz, hele bütçemizi bir yoluna koyalım dedim, bu kez benim param var, diye karşı çıktı. Tepem atmadı değil, ama biraz daha ileri gitsem, tartışma büyüyecek.

Hepimiz pür dikkat dinliyorduk arkadaşımızı. Hani daha sonraki yıllarda ele güne karşı sergiledikleri mutlu aile tablosu olmasa, o gece müthiş bir kavganın kopmuş olacağını düşünebilirdik. Ama Haldun, beklentimizi boşa çıkardı:

— Sonunda birkaç ay içinde taşınma sözü vermem üzerine anlaştık, diye sürdürdü konuşmasını. Ne var ki, kısa bir süre sonra Elçilik çalışanlarına küçük bir davet vermemiz gerekti. Ayten bu kez de evin Nuh Nebi'den kalma Kristofl gümüş takımlarına sınır oldu. Bunları değiştirmemize vakit olmadığına güçlükle ikna edebildim. Onun bütün öfkelenmelerine karşın, bana kalırsa gece aslında iyi geçiyordu ki, davetli olmadığı halde, Büyükelçi ile eşi, bir kokteyl dönüşü bize uğradılar. Kıyamet o zaman koptu. Sefire Hanımefendi evimizi hiç beğenmedi. Beğenmediğini de herkesim ortasında açık açık söyledi. Meğer, Ayten'lerle önceden tanışıyorlarmış. O ünlü Boğaziçi yalısının davetlerini düzenleyen Ayten'e burası hiç yakışmıyormuş...

Konuklar gittikten sonra Ayten üzerime hücum etti. Artık bu evde bir gün daha kalamazmış. Hemen ertesi gün İstanbul'a dönecekmiş. Beni hiç dinlemiyor, öfkesinden eline ne geçerse üzerime fırlatıyordu.

Sözün tam burasında, masadan birisinin, sanırım Ahmet'ti, boğuk bir sesle, *"Boşa birader!"* dediği duyuldu.

Haldun kızardı. Biz, gülmemek için kendimizi zor tuttuk. Sadece Sedat,

— İstersen bu ayrıntıları geç de şu senin reçineli rüyanı anlat, dedi.

Haldun yutkundu, ama hikâyesine aynı minval üzere devam etti:

— Dediğini de yaptı, ertesi gün uçağa atladığı gibi İstanbul'a gitti. Giderken, ancak onun istediği gibi bir ev tutarsam döneceğini söylemeyi de ihmal etmedi. Artık, günlerimin boş saatlerini ev aramaya ayırdığımı söylemeye gerek var mı? Paris kazan, ben kepçe. Koskoca kent. Üstelik sanırım Büyükelçi'nin de durumdan haberi vardı, o yüzden bana her vesileyle 16ncı bölgeden dışarı çıkmamamı tembihlemekten geri kalmıyordu.

Ben karıma bir an önce kavuşabilmek için it gibi koşturup duruyordum. Bir sabah, yataktan yeni kalkmış, traş oluyordum ki, telefon çaldı. O saatte telefonda Büyükelçinin sesini duyunca şok geçirdim. İlk aklıma gelen Ayten'e bir şey olduğuydu. Büyükelçi, beklemediğim kadar sert bir sesle, *"Yok öyle bir şey, sen şimdi hemen giyin de gel,"* buyurdu.

Nasıl giyindim, elçiliğe nasıl gittim, bilmiyorum. Bir anda kendimi Büyükelçinin çalışma odasında, ayakta onu dinlerken buldum.

Memlekette önemli olaylar meydana gelmiş, Hükümet değişmiş, yeni Bakan benim hemen dönmemi istemiş.

Tepemden aşağı kaynar sular indi. O şaşkınlıkla memlekette ne biçim önemli olaylar olduğunu, bunlarla

benim ne ilgim olduğunu, niçin geri çağrıldığımı sormak aklıma gelmedi. Düşündüğüm sadece yine askerî bir darbeydi. Bana gelince, biraz Halk Partili diye bilinmem dışında belirgin bir siyasal kimliğim, hele de solculuğum söz konusu değildi, ama belli mi olurdu? Bundan önceki darbelerde ne kadar demokrat arkadaşım varsa, hapishanelerde çürümüş, yaşamlarından ve geleceklerinden koparılmıştı!

Elçilikten apar topar çıktım. Arabama atladığım gibi evin yolunu tuttum. Ayten'e telefon etmek istedim, ama telefon yanıt vermiyordu. Ankara'dan Bakanlıktaki arkadaşları aradım. Yine yanıt yoktu. Gerçekten de önemli olaylar olduğu anlaşılıyordu. Büyükelçi'nin dediği gibi hemen yola çıksam iyi olurdu. Eşyalarımızı toplamak için şöyle bir bakındım. O kadar kısa sürede meğer ne kadar çok eşya almışız... Televizyonlar, biri yatak odasında, müzik seti, ev sineması, CD'ler, DVD'ler, kitaplar, sallanan koltuk, Danimarka'dan, ev sahibinin kaba Kristoflleri yerine aldıklarımız, Ayten'in götürmediği giysileri, yatak odasında, kullanılmış diye istemediği yatak örtüleri, yorgan ve yastıkları yerine yeni aldıklarımız...

Kısa zamanda bu kadar eşyayı nasıl toparlayıp Türkiye'ye gönderecektim? Yurt dışı evden eve taşıma yapan firmalar vardı, rehberden numaralarını buldum, ama telefonum çalışmıyordu. Fransızlar kesmiş olsa gerek. Yoksa savaşa mı girmiştik? Aksi gibi cep telefonumun da şarjı bitmiş... Rehberden büyükçe firmalardan birisinin adresini aldım. Sonra aklıma geldi, cebimde fazla param yoktu. Önce Osmanlı Bankasına gidip hesabımı kapatmalıydım.

Hemen sokağa fırladım. Baktım, arabam az önce park ettiğim yerde yoktu. Hem park ettiğim yer nizamiydi, hem de diplomatik plakam vardı, polisin kaldırmış olması olanaksızdı. Acaba, çalınmış mıydı? Yakındaki karakola telefon etmek istedim. Her olasılığa karşı numaralarını kaydetmiştim. Bu kez hayret, cep telefonum çalıştı. Ne var ki bu kez de karakolun telefonları yanıt vermiyordu.

Deli olacaktım. Karakola kadar yürüyerek gitmeyi düşündüm. Bu kez yanlış bir sokağa sapmış olmalıydım ki, bir türlü ulaşamadım. Paris'te caddeler, verevine birbirlerini keserler, yanlış bir yola girdiniz mi bulunduğunuz yerden giderek uzaklaşırsınız. O sefer de öyle oldu. Hiç bilmediğim yerlere çıktım. Dönmek istedim. Kendimi birden çok uzaklarda, Mont Parnas'ta buldum. En tepedeydim. Çevremi, karaderili, esmer, Faslı, Cezayirli çoluk çocuk kalabalık sarmıştı. Hepsi ellerini uzatmış, sadaka istiyorlardı. O zaman cebimde çok az para kaldığını anımsadım. Hemen Osmanlı Bankasına gitmeliydim. Baktım, finiküler çalışmıyor. Merdivenlerden koşa koşa indim. Arabam hemen aşağıda beni bekliyordu. Sanki çok doğalmış gibi şaşırmadan bindim, motoru çalıştırdım. Aksi gibi benzin göstergesi sıfıra yaklaşmıştı. Herhalde trafik polisleri izimi bulmak için epey yer dolaşmış olmalıydılar. Paris'in içinde petrol istasyonu bulmak zordur. Aklıma, Avenü Vagram'ın ucunda her zaman gittiğim bir benzinci olduğu geldi. Yine kestirmedir diye birtakım sokaklara girdim çıktım, benzin bitecek korkusu içinde dolaşırken, kendimi benzincinin önünde buldum. Bu defa da benzin kuponlarımı evde, çantamda bırakmı-

şun. Cebimde kalan paradan bir miktar ayırıp kalanıyla olabildiğince benzin aldım.

Bereket versin Osmanlı Bankasının yerini çok iyi biliyordum, çabucak buldum. Ne var ki, binanın yerinde kocaman bir iskele vardı. Banka başka yere taşınmıştı, ama oradakilerin hiçbiri adresi bilmiyordu. Karnım da zil çalıyordu. Bu kez arabayı Louvre Müzesi'nin park yerine bıraktım. Oradaki küçük bir bistroya girdim. Listeye bakınca iştahım kesildi. Bir dömi ısmarladım. Biraz serinledim. Oradaki garson bankanın yeni adresini biliyordu. Metroyla birkaç istasyon ötedeydi. Hemen metroya indim. Bereket yanımda abone kartım vardı. Ancak bu kez yanlış yöne gittiğimizi fark ettim. İlk istasyonda indim, kendimi bankanın önünde buldum...

Haldun'u dinlemekten hepimiz yorulmuştuk, ama hikâye hayli ilgi çekiciydi. Şaraplarımızı içinceye kadar verdiğimiz kısa moladan sonra Haldun anlatmasını sürdürdü:

— İşin kötüsü, bankanın bütün personeli değişmişti. Sıramı bekledim. Bankodaki kadın beni tanımıyordu, ben de hesap numaramı ezbere bilmiyordum. Rica minnet müdüre çıktım. Diplomat kimliğime baktılar, yine de birkaç yere baktıktan sonra hesabım bulundu. Neyse ki Ayten giderken, bana kızgın da olsa ortak hesabımızdaki paranın hepsini çekmemişti, gerçi bana da eşim gelmeden hesabı kapatamayacağımı söylediler. İşime yarayacak kadarını aldım. Dışarı çıktım. Nihayet derin bir soluk almıştım. Şimdi ilk işim bir nakliyeci bulmaktı. Arabamı aramadım bile. Nasıl olsa polisler beni izleyip arkamdan getirirlerdi.

Yine metroya atladım. Aklımda kalan adrese göre, Paris'in öte ucundaki metro durağında dışarı çıktım. Vakit geçiyordu, ben daha iki lokma yememiştim. Karnım zil çalıyordu, ama yemek yemeye ayıracak vaktim yoktu. İndiğim metro istasyonu çevresinde bir sürü nakliyeci vardı. Gözüme kestirdiğim mağazalardan birisinin kapısından içeri girdim. Türkçe konuşan bir adam karşıladı beni. Ne istediğimi sordu. Anlattım, ama sanki beni dinlemiyor gibiydi. Galiba ben de sözü çok uzatmıştım. Sonunda, *"Biz artık Türkiye ile iş yapmıyoruz"* dedi ve arkasını dönüp gitti. Anlaşılan Büyükelçinin sözünü ettiği önemli olay buralarda da duyulmuştu. O zaman aklıma uçaklarda yer bulup bulamayacağım geldi. Olmazsa eşyaları elçilikte kalan arkadaşlar aracılığıyla aldırabilirdim.

Baktım, arabam bankanın önünde bekliyordu, demek buraya kadar izlenmiştim, ama öte yandan ön cama bir sürü ceza makbuzu iliştirmişlerdi. Makbuzları yırtıp attım. O sırada bir polis yaklaştı. Makbuzları niye yırttığımı sordu. Diplomat olduğumu söyledim. Kimliğime baktı. Dudağını büktü. *"Hem de Türksünüz, öyle mi?"* dedi. *"Ben de kürt'üm. Size trafik cezası ödetmeyeceğim, ama* yerleri *kirlettiniz. Bu suçun diplomatik ayrıcalığı yoktur!"* Öyle bir rakam söyledi ki, eğer bankadan paramı almamış olsaydım, herhalde elçiliğe kadar izleyecekti beni. Ben cüzdanımı çıkarırken adamın bana acıyacağı tuttu. *"Hadi gidin, bir daha böyle şey yapmayın,"* deyip uzaklaştı.

Sabahtan beri oradan oraya koşuşturmaktan canım çıkmıştı. Üstelik ağzıma bir lokma ekmek bile koyma-

mıştım. *"Bari biraz soluklanayım,"* dedim. Polisin uzaklaştığını görünce, bankanın önündeki sıralardan birine çöktüm. Hava çok sıcaktı. Kendimden geçmişim. Telefonun keskin sesiyle kendime geldim. Sıçradım. Evde, yatağımdaydım. Mesai saatini geçirmiştim. Arayan kripto memuruydu. Büyükelçinin hemen çözülmesini istediğini söyledi. *"Türkiye'deki önemli olaylarla mı ilgili,"* dedim. *" Ne olayları?"* dedi. Sesinden şaşırdığı belli oluyordu. O zaman yaşadığımı sandığım her şeyin kötü bir rüya olduğunu anladım... İşte o zamandan beri, ne zaman başka bir göreve atanmam söz konusu olsa, ufak tefek farklılıklarla bu düşü görürüm. Sedat'ın dediği gibi tam bir reçineli düş!

Sustu. Biz, Sedat dışında, ağzımız açık, sonuna kadar soluğumuzu tutarak dinlemiştik Haldun'un hikâyesini. O susunca, dönüp Sedat'a baktık:

— Tipik bir reçineli düş, dedi. O kadar istikrarlı bir ülkede yaşıyoruz ki, özellikle yurt dışında çalışan görevlilerin sık sık buna benzer kâbuslar görmeleri doğal... Hadi şimdi, Haldun için kaldıralım kadehlerimizi...

Mehmet,

— Aslına bakarsanız, benim reçineli düşüm biraz Haldun'unkine benziyor, dedi. Yani, esas itibariyle...

Hep birden, *"Hadi anlat,"* diye tutturduk. O bütün büyük bürokrat ciddiyetiyle, boğazını temizledikten sonra, anlatmaya başladı:

3

— Daire Başkanlığına atandığım günlerdeydi. Bizim Kurum, biliyorsunuz, son derecede büyük ve bütün memleketi kapsayan taşra teşkilatı olan dev bir kuruluştur. Benim başına getirildiğim Daire de, Kurumun en önemli bölümlerinden biridir. Doğrusu, bu göreve getirilmemi beklemesine bekliyor, ama bir yandan da ya başaramazsam diye korkuyordum. İlk gün, personelin ve yakın dostlarımın makamıma gelip kutlamalarıyla, telefon ve telgraf mesajları ile geçti. İlk işim, ne olur ne olmaz diye, emekliye ayrılan benden önceki başkanın mini etekli, edalı sekreterini başka bir servise yollamak oldu.

Kutlamalar o gece evde de devam etti, tabii bu kez hısım akrabalarla. Yenildi, içildi, sarhoş olundu, şarkılar söylendi, düğündeymişiz gibi, orta yerde halay çekildi, zeybek, çiftetelli bile oynandı.

Akşam karımla odamıza çekildiğimizde haşat olmuş gibiydik. Hiç o kadar içmeye alışık değildim. Herhalde tansiyonum da fırlamış olmalıydı ki kulaklarım von von ötüyordu. Yatağa girmemle uyumam bir oldu.

Gözlerimi açtığımda, kendimi çok büyük bir odada buldum. Biraz dikkat edince burasının Genel Müdürün çalışma odası olduğunu fark ettim. Onun, benimkinin en az iki katı büyüklüğündeki masası ve arkasındaki deri koltuk bana bakıyordu. Baktım, başka servise yolladığım mini etekli sekreter, bir elinde gümüş bir tabak, öbür elinde yine gümüş bir açacak, masanın kenarına yığılmış mektupları birer birer açıp bana uzatmak için bekliyordu.

Şaşkın ve tedirgin geçip yerime oturdum. Ellerim titriyor, terliyordum. Bu büyük değişiklik nasıl olmuştu, bilmiyordum. Sekreterin uzattığı mektuplara şöylece göz attım. Gönderenlerin hiç birini tanımıyordum. Çoğu yeni görevimi kutluyor, kimi de bana yol gösteriyordu. Mektupları sekretere geri verdim ve dosyalamasını söyledim. O sırada özel kalem şefi içeri girdi. Personelin kutlamak için dışarıda beklediğini söyledi. Hepsini içeri alın, dedim. Biraz sonra içeriye girdiler. Ne tuhaf, gelenlerin hiçbirini tanımıyordum, kendi bölümümden de kimse yoktu.

Baktım, sekreter kız, bu kez eline içi çikolata dolu kristal bir tabak almış, yanı başımda duruyor. Kutlamalar başladı. Her gelen, adını söylüyor, görevini açıklıyordu. Elini sıktığım her memurun açık avucuna kocaman bir madlen çikolata sıkıştırılıyordu. Bir ara, elimi sıkmak için yanıma gelen genç kadın bana garip gelen tuhaf bir bakışla gözünü gözüme dikti ve kendisinin Personel Müdürü olduğunu söyledi.

Bir saate yakın süren törenden sonra koltuğuma oturduğumda ter içindeydim. Kendime gelmek için bir sigara yaktım. Sekreteri kahve söylemesi için dışarı yolladım. Adeta başım dönüyordu. İnanılacak gibi bir şey değildi. Az önce sekreterin masama bıraktığı Bakan özel antetli zarfı elime alıp içindeki kâğıdı çıkardım, belki yüzüncü kez okudum. Adımın hemen altında Genel Müdür ibaresi vardı ve Bakan, atama kararını tebliğ ediyor ve beni başarı dilekleriyle kutluyordu. Bu nasıl olmuştu, aklım ermiyordu. Tanıdığım politikacıları geçiriyordum aklımdan.

Hiçbiriyle bana böyle bir sürpriz yaptırmasını anlayabileceğim kadar içli dışlılığım yoktu.

Odacının getirdiği kahveyi höpürdeterek içerken özel kalem şefi başını kapıdan uzatarak, Personel Müdürü benimle görüşmek istediğini söyledi. Personelcilerin Genel Müdürün en yakın iş arkadaşı olduklarını bildiğim için, bekletmeden içeri almasını söyledim özel kalem şefine.

Az önce anlamlı bir şekilde gözlerimin içine bakmış olan Personel Müdürü, bu kez sıkı sıkı göğsüne bastırdığı kalın karton kaplı bir dosyayla içeri girdi. Yüzündeki buz gibi ifade, bayağı kanımı dondurdu. Güçlükle, *"Hayrola,"* dedim. *"Çok mu acele? Bekleyemez miydiniz?"*

Personel Müdürü yanıt vermeden yaklaştı, göğsüne bastırdığı dosyayı masaya, önüme koydu ve kapağını açtı. Dosya, benim gizli sicil dosyamdı. Personel Müdürü, yine konuşmadan açtığı sayfadaki bir satıra parmağını bastırarak, dikkatle yüzüme baktı. Açtığı sayfa, üniversite öncesi öğrenim durumumla ilgiliydi ve işaret ettiği satırda lise öğreniminin karşısında, *"Diploması bulunmamaktadır!"* ibaresi yazılıydı. Bunun ne demek olduğunu anlamayarak şaşkınca baktım Personel Şefine. *"Ne yani,"* dedim. *"Diplomamı kayıp mı etmişler?"*

Son derecede ciddî bir edayla, *"Maalesef durum çok daha ciddi Beyefendi,"* dedi. Konuyu siz işe başlamadan önce Devlet Personel Dairesiyle de konuştum. Ben de, onlar da araştırdılar. Zatıâliniz, lise mezunu değilsiniz!"

Başımdan aşağı kaynar sular dökülmüş gibi oldu. *"Nasıl olur,"* dedim. *"Lise mezunu olmadan Üniversiteye kaydolunabilir mi? Ayrıca benim, yüksek lisans diplomam da var..."*

"Haklısınız efendim," demekle yetindi. *"Ama durum bu... Okuduğunuz lisede, hatta devlet parasız liselerinde, özel liselerde de araştırma yaptık. Sadece, son sınıftan tasdikname alarak ayrıldığınız sonucuna vardık..."*

O kadar şaşırmıştım ki, ne diyeceğimi bilemiyordum. Sadece, *"Ne olacak şimdi,"* dedim. *"Beni görevden mi alacaklar?"*

Başını salladı:

"Sizin sahtekârlık yapmadığınızı biliyor yukarıdakiler. Ancak, kanun, kanundur. Lise mezunu olmayan bir kişi bu makamda oturamaz. Size bir seçenek sunmaya karar verildi. İki ay sonra liselerin bitirme sınavları başlayacak. Dışardan bu sınavlara girip mezun olursanız, dosyanız kapatılacak... Aksi halde..."

"Ya ikinci seçenek," dedim.

"Sağlık sorunlarınızı bahane göstererek hemen istifa ederseniz, sizi bu görevden emekliye ayıracaklar..."

"Hayır, olmaz..." demişim.

Personel şefi:

"Ben de şansınızı denemek isteyeceğinizi düşünerek, oğlunuzun okuluna sizin adınıza, dışardan lise bitirme sınavlarına girmek istediğinizi bildiren bir dilekçe gönderdim..."

Oğlumun okuduğu lise! Düşünebiliyor musunuz?

O akşam eve nasıl gittiğimi bilmiyorum. Karım, oğlum, kızım beni makam aracının kapısında karşıladılar. Akşam yemeğine de hısım akrabalarımızı çağırmışlar. Ne var ki benim içim içimi yiyordu.

Yemekten önce bir ara oğlumun odasına girdim. Yaklaşan sınavlarına çalışıyordu. Ona sezdirmeden okuduğu dersleri, zor olup olmadıklarını sordum. Onun sözel de-

diği dersler, bana pek zor görünmedi, bu göbeğimle jimnastik dersinden de beni bırakmazlardı herhalde, ama matematik, geometri, fizik ve kimya korkunçtu. Zaten okuduğum günlerden aklımda pek bir şey kalmamıştı, ama o günden bugüne hepsi o kadar değişmişti ki...

Bir şey belli etmemek için konukların yanında kendimi iyice zorladım, ama karım bende bir takım sıkıntılar olduğunu sezmişti. Yatak odasına çekildiğimizde beni sıkı bir sorguya çekti. Galiba oğlum da annesine, *"Babamın bir tuhaflığı vardı anne,"* diye beni fitnelemiş. Tabii inkâr ettim. Pek inandırıcı olduğumu sanmıyorum.

Gece bir uyku ilacı alarak yattım. Sabaha karşı karım omuzlarımdan tutarak beni uyandırdı. Meğer kâbus görüyormuşum. Genel Müdür olmam, lise diplomamın olmaması hep kâbusmuş...

İşte benim reçineli düşüm de bu! O günden beri birkaç kez gördüm aynı kâbusu..."

Gülelim mi, gülmeyelim mi diye birbirimize bakıştık. Aslında sanıyorum, hepimizin buna çok benzeyen reçineli rüyalarımız vardı. Baktım, hava ağırlaşır gibi oldu, hemen sözü aldım,

— Vallahi, dehşet bir şey bu, dedim. Benim de buna benzer bir reçineli düşüm var! Düş bu ya! Bir gece Meclis'ten arıyorlar. Partiler başka adam bulamamışlar, beni Cumhurbaşkanı seçmişler. And içmek için çağırıyorlardı. Babamdan kalma eski bir frakım var. Eh, pantolonun belini kemerle biraz sıkarsan pekâlâ oluyor. Palas pandıras giyindim. Bir taksiye atladım, Meclise gittim. Meclis Başkanı bekliyordu. Kutladı. Sonra, Meclis salonuna açılan

arka kapıdan kürsüye çıkmam için yol verdi. O kadar heyecanlıydım ki ayağımı ilk basamağa koyuncaya kadar ter içinde kaldım. Kendimi topladım. Hızla çıkmak istedim, atıldım. Ama bir türlü çıkamıyordum. Birisi frakımın kuyruğundan yakalamış beni aşağıya çekiyordu. O arada göremediğim birisi de, "*Çabuk olun, Meclis sizi beklemez, kararı iptal edebilirler!*" diye fısıldıyordu kulağıma. Bu çekişme sırasında frakın kuyruğu koptu. O kılıkta içeri girip giremeyeceğimi düşünürken, bu kez merdivenler dümdüz oldu, kaydıraktan kayar gibi aşağıya indim, ama bir tarafım ağrımadı değil, meğer o telaşla yataktan aşağı düşmüşüm...

Başladılar gülüşmeye. Sedat,

— Bu politik bir rüya olmuş, dedi. Bunu şimdi uydurdun, değil mi?

— Evet, dedim. Şimdi uydurdum, ama bakıyorum sen hiç sesini çıkarmıyor, bizi dinlemekle yetiniyorsun. Gerçekten psikiyatrlar düş görmezler mi?

— Görürler görmesine de, siz dinlemek ister misiniz, bilmiyorum. Örneğin benim en sık gördüğüm rüya, kendimi nikâh masasında imza atarken bulduğum düşler...

Çapkın adamın düşü böyle olur, dedik, tekrar kadehlerimize sarıldık.

4

Ahmet,

— Sana bir şey soracağım Sedat, dedi. İçimizde bu konuları en iyi bilen sensin. Şu rüyalar... Biliyorum, bilim henüz bütün sırlarını çözebilmiş değil. Yine de, rüyaların bizlere gelecekten haber verdikleri, en azından işaretler gönderdikleri yaygın bir kanı. Senin meslektaşların da bunu iyi kullanıyorlar. Sen ne diyorsun?

— Rüyaların, geleceğe değil, ama geçmişe dair önemli bilgiler verebildiklerini ben de biliyorum. Bütün sorun, ipuçlarını doğru değerlendirmekte. Ama gelecek... Hayır. Geçmiş, bizim içimizde oluşmuş bir bütündür. Gelecek ise. Bizim dışımızda neredeyse sonsuz diyebileceğim öğelerin, rastlantıların kesişmesiyle oluşur. Rüyaların geleceğe yönelik bu düğümü önceden saptaması olanaksızdır.

Mehmet,

— Sen öyle diyorsun, ama çok kişi, özellikle eskiler, inançlı kişiler, aksine inanıyorlar, dedi. Örneğin, babam... Onun eski yazıyla yazılı bir rüya tabirnamesi vardı. Öyle dümdüz basılmış değildi, sayfaları, baklava dilimleri, üçgenler, dörtgenlerle bölünmüş şekilde düzenlenmişti. Babam, zaman zaman, annemin, kendisinin, hatta benim rüyalarımı dinler, tabirnameyi açar, yerini bulur, söylerdi. Bu tabirnameyi yazanın, ünlü bir din bilgini olduğunu söylerdi...

Sedat'ın ses tonu biraz sertleşti:

— Bak sana bir şey söyleyeyim mi, dedi. Ben öyle din bilgini falan, değilim. Ama, açık söyleyeyim, böyle şeyler

yazanlar da, bunlara inananlar da en azından Tanrıya karşı saygısızlık ederler. Bütün kâinatın düzenini kuran Tanrının sırlarına küçücük akıllarıyla nüfuz edebileceklerini sanırken, kendilerini onun katına çıkarmakla günah işlediklerinin farkında değiller...

Mehmet sustu. Sedat,

— Zaten bugünkü konumuz bu değil, dedi. Reçineli düşler, esasen, gelecekle değil, geçmişle bağlantılıdır. Yani çoğu zaman... Galiba herkes bir şeyler anlattı, yo, Ahmet suskun bu akşam. Ne o, sırların ortaya çıkar diye mi konuşmuyorsun?

Ahmet gülümsedi:

— Benim ne sırrım olacak, dedi. Yiğitin malı meydanda!

Hepimiz birden, *"Hadi, hadi,"* dedik. *"Kaçamak yok. Herhalde en keyifli öyküler, senindirler!"*

— Canım, burada hovardalık hikâyeleri anlatacak değiliz ya! Reçineli olsun, olmasın, her hovardanın korkulu rüyası iş üstünde yakalanmaktır!

— Öyle rüyalar görüyorsun demek, dedim. Ama huylu huyundan vazgeçmiyor!

Birden ciddileşti:

— Aslında Sedat'la özel olarak konuşmak istiyordum, ama artık defterler açıldı, dedi. Sizlerden gizlim saklım yok. Benim reçineli düşümün hovardalıkla falan ilgisi yok!

— Anlat da kararı biz verelim, dedik. Sedat, ses çıkarmadan, her zamanki gibi enpati kurallarına uygun tavrını sürdürüyordu. Ahmet,

— Benim reçineli düşümü, sizlerindekinden farklı ola-

rak, ilk kez ne zaman görmeye başladığımı anımsamıyorum. Ben pek düzenli bir insan değilimdir. İş gereği sık sık dış ülkelere gidiyorum. Benimki olmasa ne yaparım, bilmiyorum. Döviz, pasaport, vize, tren, vapur ya da uçak biletlerimle o meşgul olur, valizimi o hazırlar. Dediğim gibi ilk kez o düşü ne zaman gördüğümü anımsamıyorum, ama galiba bir keresinde, sanırım Kırgızistan seyahatim öncesinde olabilir, gece uykumda bir kâbus görmüştüm. Her nedense, Moskova'ya kadar uçakla, Bişkek'e kadar da Transsibirya treniyle gidecekmişim. Gece karım birkaç kez beni uyandırmak istemiş, uyanmamışım.

Havaalanına her zamanki gibi karım götürmüş olmalı. Çok garip bir alandı. Bir kere çok kalabalıktı. Giren çıkan belli değildi. Polis kontrolünden geçerken pasaportumu ve vizelerimi sordular. Asık suratlı bir polis. Her tarafımı aradım, bulamadım. Neden sonra aklıma geldi, valizimi açtım. Hanım kaybederim korkusuyla pasaportumu valize koymuş. Bu kez de polis, valizimdeki bir torbaya takıldı. İçinde ne var, dedi. Ben de bilmiyordum. Bu kez narkotik şubeden bir hanım memur geldi. Hanımlar genellikle bana iyi davranırlar, ama bu hanım, öteki polisten daha asık suratlıydı. Torbanın içindeki tozun eroin olduğunu ileri sürdü. Laboratuara göndereceğim, dedi. Kimbilir ne kadar sürerdi tozun analizi. Bizim hanımın tabii eroinle falan ilgisi olmadığını biliyorum. Ya herru, ya merru dedim, elimi torbaya daldırdım, bir avuç alıp ağzıma götürdüm. Bal gibi ince toz şekerdi. Benim diabetik şekerim. Oralarda bulamam diye koymuş valizime. Narkotikçi kadın yüzüme baktı,

parmağının ucuyla o da tozdan bir parça alıp ağzına attı, gülmeye başladı.

Havaalanındaki aksilikler bununla bitmedi. Meğer ishal olmuşum. Güya Türkiye'deydik ama kimse Türkçe konuşmuyordu. Bir tuvalet bulmak için oraya buraya koşturdum durdum. Tam tuvaletten içeri adımımı atmıştım ki, Moskova'ya gidecek uçağın kalkmak üzere olduğu anons edildi. O anons da Türkçe değil, bilmediğim bir dilden yapıldı, ama karineyle çıkardım. Tanrım, o ne koşturmacaydı! Bir oraya, bir buraya, hep yanlış yollara sapıyordum, her neyse, sonunda bir de baktım, bir uçağın içindeyim. Bu uçak da Rusların Topolevlerinden biriymiş.

Düştük, düşeceğiz, ne kadar sürdü yolculuk bilmiyorum, yalnız galiba bir şişeye yakın votka içmişim. Dut gibi olmuşum. Terminale nasıl indim, gümrükten nasıl geçtim, bilmiyorum. Derken büyük bir tren garında buldum kendimi. Bilet de almışım, ama valizlerim yoktu. Onları emanete bırakmış olmalıydım. Benim durduğum yer, garın tarafında değil, tam ters taraftaydı. Aramızda o kadar çok ve birbirine girmiş raylar, vagonlar, makaslar vardı ki garın tarafına nasıl geçeceğimi bilemiyordum. Ortada bir geçit, bir köprü bulunmuyordu. Benim trenin hareket saati de yaklaşıyordu. Daha emanete uğrayıp valizlerimi almam gerekiyordu. Kendimi oradan oraya attım.

Derken önümde bir tren belirdi, durdu. Kondüktöre benzettiğim üniformalı bir adama bu trenin Transsibirya olup olmadığını sordum çat pat bir Rusçayla. O da "Dob-

ra dobra" dedi. Tam hareket etmek üzereyken önümdeki vagona atladım. Bu arada valizlerim aklımdan çıkmıştı. Biraz sonra kondüktör yanıma geldi. Biletimi uzattım, başını salladı. Meğer benim bindiğim tren tam aksi yöne gidiyormuş. Biraz sonra öteki trenle karşılaşacağımızı söyledi sanıyorum. Beni elimden tuttu, sahanlığa çıkardı. İçimden karşılaşacağımız tren ters yönde gidiyorsa, garda duracaktır diyordum. O zaman bir koşu emanetçiye gider, valizlerimi alırdım. Ama bu kez de emanetçinin makbuzunu bulamadım. Ben aranıp dururken, karşıdan gelen tren öbür hatta belirdi. Kondüktör kolumdan tuttuğu gibi beni yanımızdan geçen trene atlatmak istiyordu. İki tren ters yönde o kadar hızlı gidiyorlardı ki, gözüm hiçbir şey görmüyor, bütün gücümle kondüktöre direnmeye çalışıyordum.

İşte bu hengâmede, karımın seslendiğini duydum. Kolumdan tutmuş, sarsıyordu *"Uyan Ahmet, uyan!"* diye. İşte, o geceden sonra birçok kez aynı düşü gördüm. Neye yoracağımı bilemiyorum. Ama inanın çok korkunç bir rüya...

Bunları anlatırken bile ter içinde kalmıştı. Sedat,

— Bu konuyu yarın, ya da öbür gün muayenehaneme gel de, uzun uzun konuşalım, dedi.

Bu arada biz de o kadar çok yiyip içmiş, sarhoş olmuştuk ki, vaktin geç olduğundan haberimiz yoktu. Ancak, Mehmet, bir nakarat halinde Sedat'a, hani anlatacaktın, senin rüyan nasıl diye sorup duruyordu. Sonunda Sedat dayanamadı, yerinden doğruldu. Gözlerini âdeta parlatarak hepimizi teker teker süzdü. Bizi manye-

tize etmek istediğini düşündüm. Zaten o haldeydik ki, hani bir çocuk bile bize bizi uyutabilirdi. Derinden gelen bir sesle,

— Benimki rüya değil, gerçek bir reçineli görüntüdür, dedi. Bu ev inşa edilmeden önce yerinde, sanırım Romalılardan kalma metrûk bir şato kalıntısı varmış. Bir gün, çalışma odamda oturmuş, viskimi yudumluyor ve çok ilginç bir şizofreni olayı hakkında yazdığım makaleyi düzeltiyordum. Ansızın kapım açıldı. İçeriye en az iki buçuk metre boyunda, siyahlar giyinmiş, dudaklarının arasından sivri köpek dişleri görünen, upuzun ve kıvrık tırnaklarından kan damlayan hayli ürkünç bir adam girdi. Dehşete kapıldım. Güçlükle, *"Kimsiniz, ne istiyorsunuz,"* dedim. *Boğuk bir sesle, "Ben karpatların ünlü Vampirler Prensiyim,"* dedi. *" Burada benim şatom vardı. Sen ne cesaretle buraya yerleştin? Şimdi senin kanını emeceğim!"* Ben donup kalmıştım. Vampir tam üzerime çullanıyordu ki, kapım açıldı, şoförüm Murtaza içeri girdi. Murtaza hem çok güçlü kuvvetlidir, hem de öyle hortlaktan, vampirden falan korkmaz. Vampir Prens bunu biliyor olmalıydı ki, o içeri girer girmez kayboldu. O günden beri en az ayda bir kere bana uğruyor. Ama nedense, galiba bana bir çeşit sempati duyuyor olmalı ki, yalnız bile olsam, şöylece homurdanıp gidiyor. Yabancılara karşı ise çok merhametsiz. Bir yıl kadar önce, ben evde yokken ziyaretime gelen bir komşu kadını kanını emerek öldürmüştü...

Baktım, o yarı uyku halinde bile, ben dahil hepimiz, tüylerimizin diken diken olduğunu hissettik. Sedat,

— Vampirim ne zamandır görünmedi. Korkarım, siz buradayken çıkıp gelebilir...

Sustu, sonra birden elini salonun giriş kapısına doğru uzatarak, dehşet içinde,

— İşte, lanet olası geliyor, diye haykırdı. Hepimiz korkuyla başımızı kapıya doğru çevirdik. Kapının önünde, gerçekten de en az iki buçuk metre boyunda, siyahlar giyinmiş, dudaklarının arasından sivri köpek dişleri görünen, upuzun ve kıvrık tırnaklarından kan damlayan hayli ürkünç bir adam duruyordu. Sedat, kekeleyerek,

— Niye geldin, diye mırıldandı. Şurada, dostlar arasında biraz eğleniyorduk...

Vampir ağır hareketlerle masaya yaklaştı. Sırıtarak,

— Bu akşam açım, dedi. Kanınızı içeceğim...

Üzerimize geliyordu ki Sedat birden masanın üzerinden bir gümüş çatal ve bıçak aldı, ikisini bir haç oluşturacak şekilde çaprazlama tutarak vampire doğru uzattı,

— Öyleyse geber! diye bağırdı.

Vampir bir an durakladı, sonra kanımızı donduran bir kahkaha attı:

— Siz hepiniz budalasınız, dedi. O işaretten yalnızca Katolik vampirler korkar. Oysa, elhamdülillah ben Müslüman'ım. Öyle şeyler bana sökmez!

Sonra doğruca bana doğru yürümeye başladı. Tam bir çığlık atmak üzereydim ki, yanı başımda bir zil sesi duydum. Silkinerek gözümü açtım. Evimde, çalışmam masamdaydım. Telefonum çalıyordu. Açtım, arayan Sedat'tı,

— Mirim, dedi. Bu havada senin evden çıkmaya üşeneceğini düşünerek arabamı yolladım sana. Neredeyse gelir. Mızıkçılık istemiyoruz.

Gerçekten de az sonra Sedat'ın son model arabasının farları pencerelerimi aydınlattı.

İşte o günden beri arkadaşlarımın anlattığı reçineli düşler, teker teker ya da hep birlikte benim reçineli düşlerim oldular!

YILDIZLARI KUCAKLAYAN KIZ

Sonbaharın yatık güneş ışıkları kimsesizleşmiş kumsalı bile ısıtamaz olmuştu artık. İskelenin üstündeki tahtalar sökülüp bir kenara yığılmış, küçük tekneler, padılbotlar, güneşlikler, büyük şemsiyeler, dalgalar alıp götürmesin diye plajın korunağına çekilmişti. Bütün yaz çöp bidonlarını karıştırarak karınlarını doyuran, ya da birkaç merhametli gezginin kasaplardan alıp getirdiği yağlı kemiklerle beslenen köpekler, şimdiden zayıflamış, uyuz uyuz köşelerde kumların, sararan bahçe yeşilliklerinin üzerine uzanmış, arka ayaklarıyla boyunlarını kaşıyor, pirelerini kaçırmaya çalışıyorlardı.

Kayıkhanenin köşesinde, tersine çevrilmiş kum dolu bir kovanın üstüne otırmuş, çıplak ayaklarında kenarları yırtık plastik terlikler, sırtında küçük mavi çiçekli, karpuz kollu kirli bir giysi, yanık tenli, yumuk yanaklı, güneş sarısı saçları ensesinde atkuyruğu şeklinde toplanmış küçük bir kız, henüz fazla kabarmamış dalgaların hışırtılarını dinliyor, hüzünlü bakışlarla karşıdaki birbirine yaslanmış iki adadan oluşan kitlenin arasından yavaş yavaş denize sokulan güneşi izliyordu.

Aslında bir şey bekliyor gibiydi. Bahçelerin gerisindeki kulübede akşam yemeğini hazırlayan annesi, birkaç kez seslenerek çağırmış, ama küçük kız, avuçlarını kulaklarına kapatarak duymazdan gelmiş, yerinden kıpırdamamıştı. Zaten annesinin de iş olsun diye çağırdığı, bir daha hiç ses çıkarmamasından anlaşılıyordu.

Küçük dalgaların tek düze hışırtıları bir yana bırakılırsa, kumsal ve çevresinde ne bir ses duyuluyor, ne bir hareket gözleniyordu. Güneş, son ışıklarıyla bir kez daha canlanıp, onunla birlikte denize yaklaşan bulutları, bir gökkuşağı zenginliğiyle süsleyerek, birden hızlanıp sulara gömüldükten sonra, küçük kız da yerinden kalktı, yırtık terliklerini sürükleyerek kulübeye doğru uzaklaştı. Şimdi kumsal büsbütün sessizleşmiş, buna karşı dalgalar biraz daha kabarmış, uzaklarda balığa çıkan kayıkların pruvalarındaki gemici fenerlerinin ışıkları, karanlıkların arasından görülür olmuştu.

Küçük kız, annesinin hazırladığı sofrada, balık kafası çorbasını iştahsızca kaşıklarken, sitenin bekçisi olan babası, bu yıl lise son sınıfa gitmeye hazırlanan oğluyla konuşuyordu. Anne sessizdi. Dizleri ağrıyordu. Biraz çalışacak olsa soluğu tıkanıyordu. Bir kere anlatmıştı kocasına, hastaneye götürmesi için, adamın hiç vakti yoktu. Öte yandan yazın on beş dakikada bir kente giden dolmuşlar bu tarafa uğramaz olmuşlardı. Ana yola kadar yürümek gerekti, oysa onun derdi zaten yürüyememekti. Aynı sıkıntı oğlu için de geçerliydi. Bu yıl Belediye, tasarruf gerekçesiyle sitelerde oturan öğrencileri okula taşıyan servis araçlarını kaldırmıştı. Yakın yerlerdeki büyük ço-

cuklar yine yürüyebilirlerdi, ama şu zavallı küçücük kızı ne olacaktı? O kadar da hevesliydi ki okumaya. Ama o da bu durumda evde oturup annesine yardım etmek zorundaydı.

Tam sofradan kalkmak üzerelerken elektrikler kesildi. Baba, pompalı lüks lambasını yakmak için yerinden kalktı. Küçük kız, hemen ağabeysine sokularak, *"Bu gece ay kocaman olacak. Benimle sahile kadar gelir misin ağabey,"* diye fısıldadı. Aslında onun eşliğine ihtiyacı yoktu. Hiçbir şeyden korkmuyordu. Ne kötü adamlardan, ne de köpeklerden... Salt annesini tedirgin etmemek için istiyordu ağabeysinin yanında gelmesini. Ayrıca, ağabeysini çok seviyordu. Onunla gündüzleri pek az konuşabiliyorlardı. Ağabeysi babasına yardım ediyordu, ama bu akşam, galiba, babasının bitmek bilmeyen nasihatlerinden o da iyice sıkılmıştı ki, hemen ayağa kalktı. İki kardeş el ele tutuşarak kıyıya doğru yürüdüler.

Kulübeden hemen sonra, yazlık villaların bakımlı bahçelerini birbirinden ayıran ve denize kadar uzanan geniş beton yolun iki kenarında, yol boyunca, rengârenk güller, mor, pembe, beyaz çiçek açmış zakkumlar, gecenin ıtırlı havasına baygın bir râyiha katıyorlardı. Her taraf sessizdi. Gökyüzü bir yıldız şehrayini halinde ışıl ışıldı, ama ay görünmüyordu.

Ağabey,

— Hani bu gece ay kocaman olacaktı, dedi kardeşine belli belirsiz sitemli bir sesle.

Küçük kız, neşeyle,

— Biliyordum, dedi. Ama öyle söylemesem belki de

benimle gelmezdin! Sen hiç gece gök yüzüne bakmazsın ki...

— Ama bu senin yaptığın ayıp. Yalan söyleyip adam kandırmak hiç de hoş değil!

Küçük kız başını önüne eğdi:

— Sen yarın okula başlayacaksın. Artık benimle kıyıya gelmezsin. Annem de gece oldu diye beni bırakmaz...

— Peki, tamam. Artık geri dönelim.

Küçük kız duraksadı.

— Sana hiç görmediğin bir şey verirsem, beni bağışlar mısın?

Ağabey, acıyarak baktı kardeşine.

— Neymiş o, benim hiç görmediğim şey?

— Benimle sahile kadar gelirsen, görürsün.

— Ne olduğunu söylemezsen bir adım daha atmam.

Küçük kız kararsız bir şekilde, duraksadı.

— Görmeden inanmazsın, dedi. Benimle alay edersin. Hem bu sırrımı şimdiye kadar kimseye söylemedim. Sen de söylemeyeceğine söz ver!

Ağabey, yine alaycı bir edayla,

— Peki, dedi. Söz veriyorum. Neymiş bu önemli sır? Bana göstereceğin şey mi?

— Hı, hı..

— E, hadi söyle...

Küçük kız,

— Hani sen bana bir şey anlatmıştın, dedi. Ben sana, geceleri gökyüzünde yıldızların bana göz kırptıklarını söylemiştim de... Onlar da bizim dünyamıza benzerler-

miş. Yaşlandıkları zaman, buzdolabında unutulan bir portakal gibi büzülür, büzülür, ufacık bir top kadar küçülür, sonra da yeryüzüne düşerlermiş...

Ağabey bu kez gülümseyerek kardeşinin saçlarını okşadı:

— Sen çok akıllı bir kızsın, dedi. Nasıl da unutmamışsın... Peki, şimdi söyle bakalım bana ne göstereceğini...

— Bir yıldız, dedi küçük kız. Senin söylediğin gibi. Küçülmüş, küçülmüş, sapsarı, ufacık bir top olmuş, kumların üstüne düşmüş...

Ağabey bu kez şefkatle öptü kardeşinin yanaklarını:

— Sen yalnız akıllı değil, çok da hayalci bir kızsın... Sana söylediğim aslında doğru, ama hiçbir yıldız o kadar küçülmez.

Küçük kız böyle bir itirazı bekliyormuş gibi, oralı olmadı. Başını sallayarak,

— Sen öyle san, dedi. Ben düştüğünü kendi gözlerimle gördüm. Hatta düştükten sonra zıpladı bile. Altın rengi, küçük bir top...

— Senin gördüğün ya bir Ağustos böceği, ya da bir çekirgedir...

— Ben onu avucuma aldım, baktım. O kadar ağırdı ki, hemen bıraktım. Öyle böcek falan değildi. Bana her akşam göz kırpan yıldızdı. Sen de gör bak.

Ağabey fazla ısrar etmedi. Kardeşinin hayalini bozmak istemiyordu, ama bir yandan da merak ediyordu. Kardeşi hayalcinin biriydi, bunu biliyordu. Durup dururken inanılmaz hikâyeler uydurur anlatırdı. Ama bu kez o

kadar somut bir şeyden söz ediyordu ki, onun kafası da karışmıştı. Adımlarını sıklaştırdı:

— Hadi, dedi. Bir an önce gidip görelim şu senin göz kırpan altın yıldızını.

Küçük kız, ağabeysinin elinden tutarak onu kayıkhanenin bulunduğu tarafa doğru götürdü. Her zaman çok soğukkanlıydı, oysa şimdi, tirtir titriyordu. Ağabey,

— Ne oluyorsun kızım, dedi. Bu kadar heyecanlanma...

Küçük kız, bir yandan yıldızının saklandığı yerden kaçmış olabileceğini, bir yandan da ağabeysinin ona kendisi kadar önem vermeyebileceğini düşünerek kaygılanıyordu. Kayıkhanenin köşesine geldikleri zaman, yere çömeldi ve çevresine küçük kiremit parçaları dizilmiş bir yeri parmaklarıyla kazımaya başladı. Ağabeyi ayakta merakla izliyordu kardeşini.

Kazı biraz derinleşince, kumların arasında gerçekten altın sarısı, tavuk yumurtası büyüklüğünde bir cisim göründü. Küçük kız, eliyle cismi göstererek,

— İşte, dedi büyük bir gururla. Bu benim yıldızım.

Ağabey, büyük bir şaşkınlık içinde bakıyordu altın topa. Bunun, kardeşinin söylediği gibi sönmüş bir yıldız olmadığından kuşkusu yoktu elbette, ama nasıl bir şey olduğuna dair de hiçbir fikri yoktu. Elini uzattı, topu yerden almak için. Küçük kız, gülerek,

— Dikkat et ağabey, dedi. Çok ağır. Ben de ilk kez elime almak istediğimde kımıldatamadım bile, ama sonra, herhalde beni tanıdı ki, avucuma almama izin verdi.

Ağabey, bu uyarıyı yine kardeşinin düş gücüne vere-

rek önemsemedi ve elini uzatıp altın kuleyi yerinden çıkarmak istedi. Ama taş o kadar ağırdı ki, kımıldatamadı. Küçük kız onun şaşkınlığına kıkır kıkır gülüyordu:

— Ben sana söylemiştim ağabey, koskoca bir yıldız bu! Hani, Büyükayı Burcunun ucundaki parlak yıldız var ya, işte o, bu!

Genç çocuk ikircikliydi. Bu cüssede bu kadar ağır olan hangi cisim olabilirdi? Düş mü görüyordu? Tekrar eğildi, taşı avuçladı, bu kez taş kolayca yerinden çıktı. Küçük kız,

— Sana söyledim, dedi. Seni tanıdı, benim ağabeyim olduğunu anladı, hemen hafifledi...

Ağabey, avucundaki altın sarısı topu inceliyordu. Bir takıdan düşmüş olabileceğini düşündürebilecek hiçbir iz görünmüyordu üzerinde. Tırnağıyla biraz kazımaya çalıştı, ama topun yüzeyi o kadar sertti ki, bana mısın demedi.

— Yarın bunu İsmail Amca'ya götürüp baktırayım, dedi. O bunlardan anlar.

İsmail Amca kuyumcuydu. En azından bunun nasıl bir şey olduğunu söyleyebilirdi. Küçük kız heyecanla,

— Bu çok para eder mi ağabey, dedi. Satarsak, sen de ben de okula yürüyerek gitmekten kurtuluruz değil mi?

Ağabey, kardeşini sımsıkı bağrına bastı:

— İnşallah, dedi. İnşallah...

İçinde tuhaf bir sıkıntı var. Canı masasının üstünde duran dosyanın içindeki çok gizli, çok ivedi işaretli yazıyı okumak istemiyor. Oysa en az bir kez daha gözden geçirmeli. Gazetecilerin ve televizyoncuların sorularını o yanıtlayacak yarınki törenden sonra. Pis bir iş. Keşke daha önce istifa etme fırsatını kaçırmasaydı. Artık çok geç. Büyük bir skandal olur. Başbakanın anlaşma metnini onun imzalaması için yetki vermesi, meslektaşlarından kimilerinin sandığı gibi hiç de öyle övünülecek bir şey değil. Bu aslında onu tasfiye etmek için girişilen bir ayak oyunu. Ola ki, Başkan'ın, radyolarda, televizyon haber bültenlerinde bas bas bağırarak yinelediği gibi bu dosyanın içindeki anlaşma, gerçekten de memleketin kaderini değiştirecektir. Ama o zaman da kimin imzaladığının ne önemi olur?

Saf, tertemiz, tartışmasız, tek sözcüğü çıkarılıp değiştirilmemiş bir anlaşma olsaydı bu. Ama işte, en büyük kılçığı atan, aslında biliyor, onu böyle nitelemek yanlış olurdu, doğruları korkusuzca yazan, en yakın, en güvendiği iş arkadaşı, ne diyordu yazısının sonunda? *"Bu anlaş-*

mayı her kim ki imzalar, bir gün vatana ihanetten üç direk arasında sallanır!"

Bu tehdit bir şaka değildi. Biliyordu. Kaç gündür gelmesini bekliyordu bu yazıyı. İçindeki sıkıntının, midesindeki bulantının bu yazıyla ilgisi olduğu çok açık. Bunu düşünür düşünmez cebinden ince yassı bir ilaç kutusu çıkardı. Kalp ilacı, tansiyon ilacı, mide ilacı. Kutudan bir Alka-seitzel tableti çıkardı. Arkasındaki bütün duvarı kaplayan maun kitaplığın çekmecesinden bir su bardağı çıkardı, tableti içine attı. Sifondan, bardağın yarısına kadar su doldurdu. Tablet iyice köpürünceye kadar bekledi. Sonra bardağı başına kaldırdı. İçti. Geğirdi. Midesindeki bulantı biraz hafifledi.

Görünüşte nedensiz gibiydi, ama değil. Çok kez nedensiz görünen bu sıkıntıların, bulantıların altında önemli sorunların gizlenmiş olduğunu biliyor. Annesine bir kez daha hak veriyor. Onun zoraki de olsa politikaya atılmasını hiç istememişti. *"Senin vagatonik bir bünyen var oğlum. Politikanın oyunlarına, gerginliklerine tahammül edemezsin. Sen kürsünü bırakma..."*

Ama olmuştu işte.

Masanın öbür ucunda günlük gazeteler var. Baştan aşağı felâket haberleri... Başkent'te aniden bastıran kar hayatı felce uğratmış. Trafik durmuş. Vapurlar, uçaklar, trenler işlemiyor, kaç merkeze elektrik verilemiyor, kaç köye ulaşılamıyormuş.

Başkent'e ilk yolculuğunu anımsadı.

Tren çok hızlı gidiyordu. Lokomotif ikide bir düdük öttürüyor, vagon iki yana gidip geliyor, annesinin kork-

tuğu yüzünden belli oluyordu. Babası, her zamanki gibi çok ciddi, dışarıda olup bitenleri hiç fark etmiyormuş gibi, elindeki kitabı büyük bir dikkatle okuyormuş görünüyordu. O henüz ilkokul birinci sınıf öğrencisiydi. Pencere kenarında ayakta, dışarısını seyrediyordu. Görünüm, bir an önce okuma yazma öğreneyim diye annesinin aldığı renkli resimli okuma kitabındaki kırları andırıyordu. Ekili tarlalar, küçük bir ırmak, otlayan inekler, trene doğru havlayan çoban köpekleri, vagonların yanı sıra, bağrışarak koşan çıplak ayaklı köylü çocukları.

Bir ara gözleri, hat boyunca uzanan, uzunlu kısalı, eğri büğrü ağaçlardan kesilip yontulmuş, birbirlerine yere doğru bel vermiş tellerle bağlı direklere takıldı. Bunların telgraf, telefon direkleri olduğunu biliyordu. Evlerinde telefon yoktu. İlk kez, komşuları olan babasının arkadaşı Cumhuriyet Savcısının evindeki duvara takılı telefonu görmüştü, ama hiç konuşmamıştı. Bir keresinde Savcının o aletle konuşmasına tanık olmuştu. Yüksek sesle, bağırarak konuşuyordu. Düşünmüş, taşınmış, telefonda konuşanların seslerinin bir boru gibi, telefon tellerinin içinden karşı tarafa ulaştığına karar vermişti. Bağırmalarının nedeni bu olmalıydı. Başka türlü ses elbette o kadar uzağa gidemezdi.

Bu direkler aynı zamanda telgraf tellerini de taşıyormuş. Annesi anlatmıştı. Telefonları yoktu, ama arada sırada postacı telgraf zarflarını getirirdi babasına. Babası da bizimkiler iyilermiş der, büyükbabasından, babaannesinden haber verirdi onlara. Annesinin babası o çok küçükken ölmüş, anneannesine gelince, telgrafın da telefo-

nun da ulaşmadığı uzak bir köyde oturduğunu söylemişlerdi. Ne kadar olmuştu, anımsamıyor, herhalde çok yıllar önce olmalıydı, bir kez gelmişti onlara. Ak saçlı, güleç yüzlü bir ihtiyarcıktı. *"Tek torunum"* diye kucağından indirmiyor, ne isterse yapıyor, babası homurdanıyor, oğlanı şımartacak diye söyleniyordu.

Oysa bütün şımarıklığı orada kalmıştı. Bütün yaşamı boyunca, hatta evlendikten sonra bile, babasının katı emekli albay disiplininin boyunduruğunu boynunda hissetmişti. Askeri okula gönderilmediyse, bu, annesinin şaşılacak karşı koyuşuyla gerçek olabilmişti. Ama fark eden bir şey olmamıştı. Aynı baskı, aynı sıkı disiplin, bütün eğitim yaşamı boyunca sürüp gitmişti. Hatta daha sonra bile...

Yola çıktıklarından beri aklını kurcalayan şey, hat boyunca uzanan direklerin nasıl öyle geri geri gittikleriydi. Üstelik tren hızlandıkça onlar da geriye doğru hızlanıyorlar, yavaşlayınca onlar da yavaşlıyorlardı. Buna bir türlü bir açıklama bulamamıştı. Sonunda, azarlanmayı göze alarak babasına yönelmişti:

— Baba, nasıl oluyor da tren bu tarafa giderken telgraf direkleri geri geri gidiyorlar? Yerlerinden sökülmüyorlar mı?

Babası, kendisine aptalca gelen bir soru sorulduğu zaman hep yaptığı gibi, gözlüklerini alnına doğru kaldırıp, gözlerini belerterek,

— Bu bir doğa yasasıdır, demişti. Bunu iyi öğren. Doğada biri ileri giderse, ötekiler geri gider. İnsanlar için de bu böyledir.

Bundan hiçbir şey anlamamıştı, ama babasının daha çok açıklama istemesini yanıtsız bırakacağını bildiği için, ısrar etmemişti. Yine kendi kendisine düşündüğünü anımsıyor. Belki de, trenin gittiği yönün tersine oturduğu için ona öyle görünüyordu. Bir ara karşısında oturan annesinin koridora çıkmasından yararlanarak onun yerine geçip oturmuştu. Ne var ki bu da görünümü değiştirmemişti. Direkler yine eskisi gibi, trenin hızıyla orantılı olarak, geri geri gidiyorlardı. Demek ki bu onun oturuş yönüyle ilgili değildi.

Peki neydi? Bugün bile bu olayı basite indirgemek ona haksızlık gibi geliyordu. Aslında hâlâ, onlar hızla ileri doğru giderlerken, pencereden bütün görünenlerin geri geri gitmeleri doğal görünüyordu da direklerin köklerinden sökülmeden hareket etmelerinde anlayamadığı bir gizem olduğunu düşünüyordu.

Nereden gelmişti şimdi bu direkler aklına?

Başkent'e yaklaşınca telefon, telgraf direklerinin yanı sıra başka direkler de görünmeye başlamıştı. Bunlar ötekiler gibi değil, betondan yapılmıştı. Tellerin ucunda da beyaz fincanlar takılıydı. Bu kez, babasının kızmasından çekinerek annesine sormuştu. Bunların elektrik direkleri olduklarını söylemişti annesi. Bir yerdeki fazla elektriği alır, olmayan yerlere taşırlarmış.

Buna doğrusu pek aklı ermemişti. Onların evinde düğmeye basılınca elektrik geliveriyordu. Radyonun da elektrikle çalıştığını söylemişlerdi. Ona da hiç aklı ermemişti. O kutunun içinde konuşan, şarkı söyleyen minicik insanları görmek için kapağını açmaya ne kadar

heveslenmişti, ama dayak korkusundan cesaret edememişti.

O günlerde radyolar antensiz ses vermiyorlardı. Babası bahçeye iki uzun direk dikmiş, aralarına bir tel germiş, o teli ince başka tellerle radyolarının arkasındaki bir yere bağlamıştı. O zaman bile sesler pek net gelmiyordu.

Bu arada tren Başkent'e doğru yoluna devam ediyordu. O, pencerenin kenarından ayrılamıyordu. En çok da Başkent'i merak ediyordu. O kadar çok şey dinlemişti ki Başkent hakkında. Okuduğu masallardaki peri diyarları geliyordu hep gözlerinin önüne. Tabii, devanaları ve gulyabanilerle birlikte!

Sonra deniz göründü. O ilk kez görüyordu denizi. Küçüklü büyüklü gemiler doldurmuştu küçücük bir koyu. Okuma kitabındaki gibi upuzun direkleri, yelkenleri yoktu, ama yine de hepsinde boy boy direkler vardı. Onları hayran hayran izlerken, görünüm değişivermiş, ortalık kararmıştı. Upuzun bir tüneldi. Bu kez trenin ışıkları direkleri gibi geri geri kayıyordu. İçine onu boğacak gibi olan bir sıkıntının yüreğini sardığını anımsıyor. Sonra başka tünellere girip çıktılar, ama o hiçbir zaman, karanlıkta tek başına kalmaya alışamadı.

Bunları şimdi niye düşünüyordu? İçindeki sıkıntıya bir neden arar gibi, ya da, sanki bir yol ağzına gelmiş de, çok önemli, yaşamsal bir karar verme arifesindeymiş gibi...

Aslında aklı hep o yarın basına açıklayacağı anlaşma metninde. Başbakan bu açıklamayı yapması için niye o kadar ısrarcı davranmıştı acaba? Kendisini öne çıkarma fırsatını hiç kaçırmazken?

Gözleri bir an, karşıdaki duvara asılı Başkanın kocaman portresine ilişiyor. Pos bıyıklı, güleç yüzlü, babacan bir asker...

Birden sanki beyninde bir ışık yanıyor. Başkan ve babası. Ne kadar benziyorlar birbirlerine? Babası evde herkesin hoşlanmayacağı bir iş yapılmasını istediği zaman bunu kendisi asla söylemez, karısına söyletirdi. Onu böyle yaparsa, çocukları üzerindeki saygınlığının artacağına öylesine inandırmıştı ki, zavallı kadıncağız evin kötü kişisi olup çıkmıştı.

Evet, şimdi açıkça görebiliyordu gerçeği. Başkan da babasının oyununu oynuyordu. Bu sözleşmenin imzalanmasını asıl isteyen kendisiydi. Belki de onun da arkasındaki birtakım başka güçler. Bu işte kendisi de, Başbakan da, birer kuklaydılar. Bir zafer kazanılırsa onuru Başkan kimseye bırakmazdı. Aksi halde, üç direkli sehpanın ortasında onların cesedi sallanacaktı.

Sıkıntıyla yerinden kalktı. Dolabını açtı. Bu kez kalın bir viski bardağı ile bir burbon şişesi çıkardı. Bardağını yarıya kadar doldurdu. Üzerine soda boşalttı. Bardağı başına dikti.

Tam karşısındaki büyük pencerede yavaş yavaş ışıklanmaya başlayan kentin ürkütücü panaroması... Bütün çirkinlikler karanlığın peçesine gizleniyor, ışıklar sahte güzellikler yaratıyordu ve o biraz sonra orada olacaktı. Aydınlık caddelerde ya da gizli düşmanları saklayan dar labirentlerde.

Tekrar masasının başına geçti. Önündeki dosyanın kapağını isteksizce açtı. Arkadaşı, uyarı raporunun altına

parafını koymamış. Onun altında, bir başka uzmanın hazırladığı bütünüyle teknik bir rapor. Hiçbir öneri, hiçbir düşünce yok. Anlaşılması zor ifadeler. Rakamlar. Milyarlar. Avro cinsinden, ama aynı zamanda dolar, sterlin ve ruble cinsinden. Paraların Türk lirası karşılığı yok. Sözüm ona uluslar arası bir sözleşme. Önemli bir sözleşme. Uyulması zorunlu kurallar. Uyulmaması halinde uygulanacak cezalar. En üstteki kâğıdın ortasında kırmızı çift ay var. Çok gizli, çok acele.

Dosyada, bu raporun hemen üstündeki güvendiği uzman arkadaşının notu ateşten harflerle yazılmış. Uyarıdan çok öte, âdeta bir tehdit...

Aklına, babasının anlattığı bir olay geliyor. Fıkra değil, olmuş bir şey. Birinci Dünya Savaşı sırasında, babası Yemen'de çarpışırken, yüksek komutanlıklardan gelen telgraf emirleri böyle çift kırmızı aylı olur, *"Bu emre uyulmaması, ya da geciktirilmesi idam cezasını gerektirir!"* tümcesiyle bitermiş çok kez. Bir keresinde bir ere verilen üç günlük izin emri, yanlışlıkla bütün birliklere telgrafla ulaştırılmış.

Çok gizliydi bu sözleşmenin metni. Güya hem çok acele, hem çok gizli, ama yazı, aşağıda, sıradan bir sekreter tarafından daktilo edilmiş. Demek ki basın çoktan bilgi edinmiştir. Onu yarın iyi sıkıştıracak, terletecekler. Meğer ki, onlara da sansür konmuş olmasın!

Sözleşme, komşu bir ülkeyle imzalanacak, ilk bakışta ticari içerikte bir metin. Ancak, Başkan'ın radyo ve televizyonlarda, basına verdiği demeçlerde açıkladığına göre, bu anlaşma imzalanmazsa, fabrikalar duracak, evler, sokaklar aydınlanamayacak, kaloriferler yanmayacak, bir

darbe ile iktidardan uzaklaştırılan, bundan önceki iktidar yanlıları, sözüm ona liberal birtakım siyasi partiler başlarını kaldıracaklardı.

Oysa güvendiği uzman arkadaşı, bu sözleşmenin asıl siyasal önemini vurguluyor, ülkenin tümüyle yabancı bir ülkenin bağımlısı durumuna düşeceğini belirtiyor, ayrıca içerdiği önemli somut sakıncalar hakkında da onu uyarmak istiyordu. Öte yandan yazısının başlığındaki çift kırmızı ay, başka türlü uyarıyor:

"Bu emre uyulmaması ya da geciktirilmesi idam cezasını gerektirir!"

Şimdi bütün yurtta katı bir Sıkıyönetim uygulaması var.

Gözlerinin önüne, yıllar önce, Başkentin en büyük alanlarından birisinin orta yerine konulmuş üç direkli bir sehpanın ucunda sallanan, beyaz gömlekli, elleri arkasından kelepçeli, dili sarkmış adam geliyor.

Çok da çocuk sayılmazdı. Lise öğrencisiydi. İlk kez rastlıyordu böyle ürkütücü bir görünüme. Korkmuş, hatta midesi bulanmış, bir yandan da merak etmişti. Kimdi bu adam, nasıl bir suç işlemişti, hep orada asılı mı kalacaktı?

Meraklı bir çocuktu, bu doğru. Neden, niçin, nerede, nasıl? soruları bitmezdi. Bunalan babası kaşını çatar, alnındaki gözlüklerini gözlerine indirir, başını öne eğer, gazetesini okuyormuş gibi yaparak uzayan soruları yanıtsız bırakırdı. Yine de her şeyi her zaman ve yalnız o en iyi bildiği için, akşam eve dönünce, çekine çekine sormuştu:

"— Baba, o adamı niye asmışlar o direklerin arasına?"

Babası yüzünü ekşitmiş, gözlüklerini alnına kaldırmış, sorusunu yanıtlamadan önce epeyce düşünmüştü :

"— Casusluk yapmış."

"— Yani nasıl?"

"— Düşmanımız olan bir ülkeye, memleketin savunması ile ilgili çok gizli bilgiler vermiş."

"—Nasıl bilgiler?"

Babası, alnına çıkardığı gözlüklerini indirmiş, başını önüne eğmiş, gazetesini okumaya devam ediyormuş gibi yaparak, sorusunu bu kez sert bir şekilde, kısaca, *"Sen anlamazsın! Otur da* dersine *çalış!* " diye yanıtlamıştı.

Neden sonra asılan o adamın, psikolojik hastalığı nedeniyle ordudan çıkarılan emekli bir yüzbaşı olduğunu öğrenmişti. Yürürlükten kaldırılmış eski bir topçu yörüngesi kitapçığını düşman Büyükelçiliğinin bahçesine atarken suçüstü yakalanmışmış.

O günden sonra, yıllarca, birbirine çatılmış üç direğin ortasında sallanan adam korkutucu düşlerinin davetsiz konuğu olmuştu.

O zaman olduğu gibi bugün de ülkenin dostları o zamanki dostlar, düşmanları, bugün de düşmanlarıydı. Yarın imzalayacağı sözleşme, bu ülke ile imzalanacaktı.

Sırtının ürperdiğini hissetti. Gözleri, güvendiği uzman arkadaşının, yazısının ikinci nüshasına eklediği imzasız nota ilişti:

"Asıl siyasal mahzurları bir yana, unutulmamalıdır ki, bugün anlaşma imzalayacağınız komşudan gelecek normal gabariden çok büyük ve havaleli malzemelerin ve enerji maddelerinin yurt içine taşınmasını sağlayacak geniş otoyollardan ve

enerji naklini mümkün kılacak yüksek gerilim kablolarından yoksunuz. Ayrıca, trafoları taşıyacak kapasitede elektrik direklerimiz de bulunmamaktadır. Doğal gaz boru hattının yapımı da birkaç yıl sürebilecektir. Sözleşmede, anlaşma tarihinden itibaren, verilecek malzeme ve enerji kullanılsın kullanılmasın saptanan asgarî miktarda ödeme yapılacağı yazılı. Bu hüküm de ilerde bizim için ağır bir yükümlülük teşkil edebilir."

Gözlerinin önüne yine, yıllar önce, Başkentin en büyük alanlarından birinin orta yerine konulmuş üç direkli bir sehpanın ucunda sallanan, beyaz gömlekli, elleri arkasından kelepçeli, dili sarkmış adam geliyor.

Yıllarca düşman sayılan bir ülkeyle bu tür bir anlaşma imzalamak... Geçerliği kalmamış bir topçu yörüngesini iletmekten çok daha ağır bir suç sayılmaz mıydı?

Peki ne yapacak? Nasıl çıkacak bu çıkmazdan? Kendisini bu kez de, o ilk Başkent yolculukları sırasında trenin geçtiği uzun tünelin içinde hissettiklerine benzeyen bir kapana kıstırılmışlık duygusu içinde hissediyor. Boğulma hissi. Sehpanın ucunda sallanan adam da ölmeden önce aynı şeyleri mi hissetmişti acaba?

Zile bastı, Özel Kalem Müdürünü çağırdı:

— Ben çıkıyorum, dedi. Eve gideceğim. Garaja haber verin.

Müdür, tam *"baş üstüne"* diyerek çıkıyordu ki, elini kaldırarak adamı durdurdu:

— Yalnız, söyleyin adamlara, makam arabasını almayacağım. Benimkini hazırlasınlar. Kendiminkini kullanmak istiyorum. Şoförle korumayı da istemiyorum. Yarın sabah gelip evden alsınlar...

Özel Kalem Müdürü duraksıyor:

— Ama efendim, Başbakanlık Genelgesi...

Sertçe baktı adamın yüzüne:

— Ne genelgesi? Neden söz ediyorsun?

Müdür ezile büzüle,

— Geçen hafta yayınlanmıştı. Zatıâliniz gezideydiniz. Gözünüzden kaçmış olmalı.

Sinirlenmeye başlamıştı:

— Uzatma, dedi. Ne var o genelgede?

— Efendim, Göksel Başkanımızın emirleriyle, Sayın Bakanlar, kent içinde ancak makam araçlarıyla ve korumalarıyla birlikte gidip gelebilecekler. Yeni bir emre kadar, özel araçların kullanımı yasaklanmıştır.

— Benimki gibi zırhlı olanlarla da mı?

— Ayrım yapılmamış efendim.

İçinde gittikçe büyüyen kabaran bir öfke duyuyordu.

— Anlaşıldı, dedi. Sen yine garajdakilere benim emrimi ilet. Gerisini ben hallederim!

Adamın bir şeyler daha söylemesine izin vermeden eliyle kapıyı gösterdi. Bu da ne demek oluyordu? Kentteki muhalefetin giderek büyüdüğü söyleniyordu, yoksa bakanları makam araçlarına hapsettirecek kadar mıydı? Bu işte bir yanlışlık olduğu açıktı. Yarın sabah bu işe el koyacaktı.

Gardırobunu açtı. Siyah pardösüsünü çıkardı. Eli, yine siyah, kenarları kalkık, hafif tüylü yumuşak şapkasına uzanmışken vazgeçti. Artık sade vatandaşların hiçbiri bu tür şapkalar giymiyordu. Sonra, küçük yassı el çantasını açarak, akşam evde bir kez daha okumak niye-

tiyle, belgelerin bulunduğu ince klasörü çantasına yerleştirdi. Önemli bir şeyi açıkta bırakmadığından emin olmak için odasını, masasını gözden geçirdikten sonra, koridora açılan özel kapısından dışarı çıktı, kapıyı özenle kilitledi.

Koridor boştu. Her zaman Özel Kalem Müdürünün kapısının önünde o dışarı çıkıncaya kadar beklemesi gereken odacı da yoktu görünürde. Omzunu silkti, *"Tembel herifler!"* diyerek asansöre doğru yürüdü. Her zaman ondan önce fırlayıp asansörün kapısını açan Özel Kalem Müdürlüğü memurlarından da kimse yoktu ortalıkta.

Aslında bugüne kadar kimseye belli etmemeye çalışmıştı, ama çocukluğundaki tünelin içinde karanlıkta kapalı kalma korkusu asansörde de kendisini gösteriyor, büyük bir irade çabasıyla korkusunu yenmeyi başarıyordu.

Garajda, şoförler ve diğer görevliler bir öbek oluşturmuşlar, çay içerek ateşli bir tartışmaya kendilerini kaptırmışlardı. Anlaşılan Bakanlık bugün erkenden boşalmıştı. Kimsenin kımıldamadığını fark etmezden gelerek özel arabasına doğru yürüdü.

Daha ilk bakışta, arabaya bir haftadır kimsenin elinin değmediği anlaşılıyordu. Camlar neredeyse görünmez haldeydi, kaporta leke içindeydi. Fena halde canı sıkıldı. Tam şoförlere öfkeyle bağırmak üzereydi ki, aklına bir şey geldi ve kendisini güçlükle tuttu. Ortada olağanüstü bir durum olduğu pek açık görülüyordu. Yoksa bu aptal herifler, çok şiddetle cezalandırılacaklarını bile bile, bir takım muhaliflerin iğvalarına kanarak grev yapmaya fa-

lan mı kalkmışlardı? Başkan bu konuda son derecede ciddi ve acımasızdı. Eğer bu bir grev girişimiyse, elebaşlarının sorgusuz sualsiz idam sehpasına gönderilmeleri işten bile değildi onun için. Bu durumda kendisini ortaya atmanın âlemi yoktu.

Arabaya bindi, marşa bastı, cam sileceklerini çalıştırarak, önünü görebilecek kadar bir yeri temizledikten sonra, hareket etti. Öbek halinde oturanlardan bir ikisi önünü kesmek ister gibi yerlerinden kalktılar, ama o oralı olmadı ve arabasını çıkış kapısına doğru hızla sürdü.

Açık havaya çıkınca bir kenara çekerek arabasını durdurdu. Gökyüzü henüz bütünüyle kararmamıştı, ama bu saatte bütün sokak ve cadde lambaları otomatik olarak yanardı. Oysa şimdi her taraf sinsi bir karanlık içindeydi ve bu karanlığa karşın, köşe bucakta bir takım gölgelerin öbek öbek toplanmış oldukları seziliyordu. Bu bir halk ayaklanması olabilir miydi?

Ürperdi. Başkanın darbesi de başlangıçta bir halk hareketi gibi gösterilmemiş miydi? Daha sonra hareketin bütün liderleri uydurma mahkemelerde hızla suçlanmış ve hemen asılmışlardı.

Bir an önce eve gitmek için gaz pedalına yüklendi. Tam anayola doğru dönmek üzereydi ki, güçlü bir el fenerinin keskin ışığı gözlerini kamaştırdı ve otomatik olarak frene bastı.

Yolunu kesen bir trafik görevlisiydi, ama asker üniforması taşıyordu.

Penceresini açarak,

— Ne oluyor, diye seslendi. Tamirat falan mı var?

Görevli, tam bir asker ciddiyeti ve sertliğiyle,

— Buradan geçmek yasak! dedi. Nereye gideceksen şu soldaki yoldan gideceksin.

Gösterdiği yolu biliyordu, iki tarafı sık ağaçlarla çevrili olduğu için *Aşıklar Yolu* denilirmiş vaktiyle, ama son zamanlarda pek rağbet edilmiyordu. Yolun kenarından akan küçücük bir derenin yukarılardan sürükleyip getirdiği çamur ve çer çöp çevreye kötü bir koku yayıyordu.

Bir an, *"Evladım, ben Bakanım, bana yasak olmaz,"* diyecek oldu, vazgeçti. Şöyle ya da böyle, hükümete karşı bir hareket söz konusuysa, o da arananlar listesinde olmalıydı.

Direksiyonu kırdı, kokudan korunmak için penceresini sıkı sıkı kapattı. Bu arada hava iyice kararmıştı. Yol boyunca en ufak bir ışık görülmüyor, yolun iki tarafındaki her biri birer minare boyu uzamış olan ağaçlar yola doğru bel verdikleri için, arabanın farlarına karşın insan kendisini bir zindana kapatılmış hissediyordu. Yol çok kötüydü, taşlar, çukurlar arabayı sarsıyordu. Karşı taraftan kimse gelmiyordu. Bir bakıma körlemesine sürüyordu otomobili. Bazen bir çukura saplanıyorlar, motor homurdanıyor, güçlükle kurtulabiliyorlardı çamur dolu çukurlardan.

Aslında fazla uzun bir yol olmamalıydı, ama içindeki karanlıkta dört duvar arasına sıkıştırılmış olma duygusu boğazını sıkıyor, soluk alması giderek güçleşiyordu. Kravatını gevşetti, yakasını açtı, boşuna. Bir ara yola doğru eğilmiş olan ağaçların arasında kalacağı korkusuna kapıldı. Ne kadar gaza bassa, araba hızlı ilerlemiyordu. Giderek o kadar ağırlaştı ki, bir bataklığa saplanıp kalmış olmaktan korktu. Bu karanlıkta ve bu atmosferde, arabanın

torpido gözündeki çok güçlü el fenerine bile güvenerek dışarı çıkamazdı.

Bir ara, motoru kapattı. Bu kez çevresini saran mutlak sessizlik onu büsbütün ezmeye başladı, yalnız bu sırada, motor çalışmadığı halde arabanın bir kayık gibi sallana sallana ilerlemeye devam ettiğini fark etti. Artık yolun sonuna kadar iradesi dışında akıntıya kapılarak bilinmeyene doğru gidecekti.

Derken, birden, yolun sonu olarak tahmin ettiği uzaklıkta bir ışığın parladığını gördü. Bu bir elektrik ışığından çok, bir yangını andırıyordu. Her ne olursa olsun diyerek, imdat çağırmak amacıyla arabanın penceresini açmak istedi, ama cam sıkışmıştı, açılmıyordu.

Beklemesi uzun sürmedi. Akıntı hızlanmıştı. Çıkışa doğru yaklaşırken gördüğü manzara karşısında tüyleri diken diken oldu. Çok kalabalık bir grup, tünelin önündeki alanda toplanmışlar, büyük bir ateş yakmışlar, ateşin çevresinde bağıra çağıra dans ediyorlardı. Ancak onu asıl korkutan, bu delirmiş gibi bağıran, çağıran kalabalık değildi. Çıkışın iki tarafındaki ağaçlar yerlerinden sökülmüş ve orta yere bir yığın sehpa dikilmişti.

Son bir çabayla kendisini arabanın dışına atmak istedi, koltuğuna yapışmış gibi kımıldayamadı bile yerinden. Araba yine sallana sallana çıkışın ucuna kadar gelip durdu. O zaman korkusu tam bir yılgınlığa dönüştü. Üçlü sehpaların ortasında sallanan cesetlerden bir kısmı onun için hiç de yabancı değildi.

O sırada kalabalık onun gelişini fark ederek daha fazla coştu. İçlerinden iri yarı birisi koştu, elindeki balyozla

arabaıun kapısına vura vura açılmasını sağladı, onu da kollarından çekerek dışarı çıkardı. Beline kadar kokulu bir çamurun içine yuvarlandı. Onu arabadan çıkaran adam, kalabalığa doğru dönerek,

— Bu o! diye bağırdı.

Kalabalık bu kez daha fazla coştu. Birisi bir kement savurdu. Kement beline sarılınca birkaç kişi kemende sarılarak onu kenara çektiler. Her taraftan asalım, hayır ateşe atalım sesleri yükseliyordu. Onu arabadan çıkaran adam, kolunun altında sıkı sıkı tuttuğu çantayı görünce, çekip aldı, ancak açamadı, bu kez iyi bir basketçi tavrıyla çantayı ateşin ortasına fırlattı.

Şimdi birkaç kişi kollarından tutup bataktan çıkarmaya çalıştılar. Bütün gücünü toplayarak,

— Ben onlardan değilim, ben muhalifim, beni bırakın, diye bağırmak istedi.

Yanı başındaki adam, aynı anda avucuna topladığı bir topak çamuru ağzına tıkayıverdi.

Onu astıkları sehpa, henüz çocukken, yıllar önce kentin en büyük alanlarından birinin ortasına kurulmuş olduğunu gördüğü sehpaya benziyordu.

Yokuş aşağı ne kadar kolay oluyor yürümek. Hava serine yakın ılık. El ele tutuşmuşuz. Kendimi içimde yaşattığım gibi hissediyorum. Aşağıda, denize doğru ovalık alanda, yeşil çayırlar, yaprakları birbirine dolanmış çalılar, olgunlaşmış lezzetli böğürtlenler, ayrık otları, süsenler, katırtırnakları, kedidilleri, sarısabır otları, ısırganlar, gelincikler, yabanî zeytinler, bin bir çeşit otların renk renk açmış ufacık çiçekleriyle, doğa yaşamın keyfini sürüyor. Havada baygın bir kekik kokusu... Daha ötelerde, göz alabildiğine uzanan çitlerle çevrili bir bahçe içinde, mor zambaklar, morlu, pembeli begonviller, zakkumlar, leylaklar, neredeyse adam boyu uzamış sarılı kırmızılı ganalar, pembe, kavuniçi, kırmızı güller, karanfiller, menekşeler, dev papatyalar, sardunyalar, sarmaşıklar, asmalar birbirine sarılmış...

— Ne güzel, diyorum. Şuracıkta bir evimiz olsa...

— Tek katlı.

— Evet.

— Taraçası da olmalı.

— Taraçası da olmalı.

— Burada kimse bizi göremez. Gece, serinlikte, hasırları sereriz, sonra ikimiz... Gülme, bu benim hayalim...

— Gülmüyorum. Sadece hayal kurmakta fazla ileri gitmedik mi? Tek katlı ev, taraça, hasır örtüler, gece karanlıkta...

— Neden olmasın? Ya da bungalov... Unuttun mu, hani bir gece otellerde yer bulamamıştık da, o daracık bungalovda... O gece birbirimize sokulup... Hem niye geldik o zaman buraya?

Sahi, niye geldik?

Doğu Hint adalarından birinde, göz alabildiğine uzanan kumsal, muz ve Hindistan cevizi ağaçları, bungalovlar, hamaklar... Bu düşleri görmüş müydük? Bunlar ve o tek katlı, taraçalı ev özgürlük özlemimizin simgeleri miydi?

Birden yorulduğumu hissedip bir taşın üstüne oturuyorum. Çimenlerin arasında gölgem kaybolmuş. Güneş giderek ısıtıyor. Şimdi tam tepede. Cırcır böcekleri, kanatlı karıncalar, uç uçlar, çekirgeler, peygamber böcekleri...

— Bunlar kanatlarını birbirlerine sürterek dişilerini çiftleşmeye çağırırlar, bu ses işte o. Erotik bir ses...

— Öyle mi? Neler de biliyorsun sen!

Alay ediyor benimle, ama sevecen.

Sonra kanat sürtme sesleri birden kesiliyor. Yumuşak, sıcaktan erimiş gibi yapışkan bir sessizlik. İçim geçiyor. Uyuyacak gibiyim. Oturduğum taşın altına gizlenmiş böcekler, akrepler, otlar arasına pusu kurmuş öldürücü keneler, büğeler aklıma düşmemiş olsa, uzanıvere-

ceğim çimenlerin üzerine, dudaklarımın arasına bir yeşil sap kıstırarak...

Kimin fotoğrafıydı o öyle, pek imrenmiştim. Fotoğrafı çekeni düşünmezsen, yalnızdı. Yapayalnız. Ben değilim. Sevgilim yanı başımda. Ama nerede o şimdi? Sağa sola bakınıyorum, yok. Gitmiş. Oturduğum yerden kalkmaya üşeniyorum. Çiçek toplamaya bayılır. Çayırlık bin bir çeşit yabani çiçekle bezeli. Belki şu tepeciğin arkasındadır. Eğilip kalktığını görür gibi oldum. Seslensem gelir. Belki de hiç yoktu. Gelmemişti. Öyle sarınıştım. Ben de o fotoğraftaki adam gibi yalnızdım şimdi. Daha da beter. Benim fotoğrafımı çekecek kimse yok.

Sonra onu unutmaya çalıştım. O benim beynimde kurguladığım bir düş olmalı. Bu iş için kendi kendime de yeterim ben. Hayaller dünyasında dolaşmakta üstüme yoktur. O ne derse desin. Taraçalı evi tam onun istediği yerde çabucak yükseltir, taraçanın tahta zeminini hasır kilimlerle döşerim. Gece olmasını beklerim sonra. O zaman gelir. Sessizce. Hiç ışık yakmayız. Kimsecikler görmez bizi.

Yok. Onu unutamam. O buradaydı. Az önce konuştuk. Sesini hâlâ duyuyorum. Üstelik tam benim istediğim gibi giyinmişti. Bacaklarını gösteren kısacık ve saydam bir etek... Kalktım. Biraz ötede duvar gibi yükselen tepeciğe kadar yürüdüm. Uzaktan gördüğüm bahçe çiti. Sarmaşıklar sarmış üstünü. Arkada bir elma ağacı. Yeşil elmalar yerlere dökülmüş. Sonra asma dalları, üzümler henüz olmamış. Yer yer küflenmiş. İlaçlamak gerekirdi bunları. Kükürtlemek. Ben de neler biliyormuşum meğer. O

herhalde bunları benden iyi bilir. Ne de olsa çocukluğu buralarda geçmiş. Ama şimdi nerede?

Bakınıyorum. Bu bahçenin bir sahibi, bir bahçıvan kulübesi olmalı. Belki de yamacın öte yanında. Çitin üstünden atlasam... Bir çoban köpeği üstüme sıçrar, baldırıma dişlerini geçirir mi? Çocukluğumda gelmişti böyle bir şey başıma. Karnımdan yediğim kuduz aşısı iğnelerinin acısı aklımdan çıkmaz. Ama görünüşte kimse yok. Sessizlik kulaklarımı acıtıyor. Sadece küçük kelebekler, öyle renk renk güzel kanatları yok. Uçarken birbirlerine yapışıp çiftleşiyorlar. Bir gün, bizim sokağın başındaki çöp bidonunun kenarına iki ayakları ile tünemiş çiftleşen kediler görmüştüm. Bana aldırış bile etmemişlerdi. Biz, hasır döşeli taraçanın üstünde sevişmek için gece olmasını bekleriz.

"Sen her zaman gerçekçisin," demişti bir gün bana. Oysa değilim. İşte, şurada, kocaman gövdesi göğe yükselmiş duran manolya ağacının hemen dibindeki, bütün denizi ufka kadar gören düzlükte duvarlarını yükselttim bile evimizin. Sadece yer minderleri, yer yatakları. Duvarın biri kitaplıkla kaplı. Öbür duvarda, dünyanın dört bir yanından gelmiş içki şişeleri. Şu köşeye bir de şömine oturtur muyum? Önüne bir beyaz ayı postu sereriz. Şöminede kocaman bir kütük çıtır çıtır yanarken...

— Kışın buraya gelemeyiz ki... Kar her yanı kapatır. Kurtlar bile iner buraya. Sonra, ne telefon, ne elektrik...

O şimdi benden daha gerçekçi. Ne olacakmış yani, diyorum içimden. Bacaklarımıza kalın golf pantolonlarımızı geçirir, ayaklarımıza altları traktör lastikleri gibi kalın tırtıllı botlarımızı giyeriz. Sırtımızda içi koyun postlu

gocuklar... Şimdi artık cep telefonlarımız da var. İstersek, bir köşeye küçük bir jeneratör bile koydururuz.

— Çok hayalcisin...

— Hani gerçekçiydim?

— Hayallerin bile gerçekçidir senin.

— Neredeydin?

— Ne o, bakıyorum şimdi de sorguya çekiyorsun beni ?

Yüzünde gizemli bir gülümseme:

— Bil bakalım kimi gördüm.

— Nereden bileyim? Bu ıssız köşede? Bahçenin sahibini mi?

Çok ünlü, ama benim ölmüş olduğunu sandığım birisinin adını söylüyor. Bir yazar. Olacak şey değil. Benzetmiş olmalı dedim içimden. Yine de, en azından, inanmış görünmeliyim. Kuşkuculuğuma kızar.

— Ne arıyormuş burada?

— İnanmayacaksın, ama onun burada bir evi varmış. Tam düşlediğimiz gibi, tek katlı, taraçalı, şömineli...

Yine dalga geçiyor galiba benimle. Çıplak bacakları yanı başımda. Biraz kirlenmiş gibi duran yuvarlak dizkapaklarının arkasını okşuyorum. Gıdıklar gibi.

— Yapma! Azdıracaksın beni...

— Sen de öyle durursan yanımda... Arada erkek olduğumu unutuyorsun gibi geliyor bana!

— Öyle mi diyorsun?

Bakışıyoruz. Otlar...

Duruyor, kaşını çatıyor:

— Şimdi olmaz. Hadi gel, işte şuracıkta, bizi bekliyor.

Eliyle işaret ettiği yerde ev falan yok. Sadece, üst üste atılmış, kalaslar, tahtalar, kiremitler, putreller, eğri büğrü inşaat demirleri, kırık camlar, elektrik telleri, çatlak klozetler ve bir paslı banyo teknesinden oluşmuş kocaman bir hurda yığını. Bir de söylediği adam, yığının hemen yanında. Fotoğrafındaki gibi. Ağzında bir yeşil sap.

— Demek sahi? Ama nasıl olur? Hayal görüyor olmayalım? Peki, ya ev? Şu yıkıntıyı mı kastediyorsun?

— Bilmiyorum. Adam bizi bekliyor. Sor, kendisi anlatsın...

Yaklaşıyorum. Gerçekten de o. Ancak, ayakta, bir mimarî abidesinin aydınger kâğıdına çizilmiş görüntüsü gibi saydam. Hafif esintide sallanıyor. Biliyorum, o öyle gerçekten yaşıyor olamaz. Sadece bir imge. Ya da hiç ölmedi. Öyle denmez mi?

— Peki, bizim kim olduğumuzu söyledin mi?

— Biraz anlattım.

İnsan nasıl, "*biraz*" anlatılır? Kimlik kartındaki gibi, belki. Annesinin, babasının adı, soyadı, doğum yeri, doğum tarihi, nüfusa kayıtlı olduğu yer, kimlik kartının numarası, dini İslam... Eskiden mezhebi de yazılırmış. Biz Hanefî imişiz. Ya o? O adam dinsiz miydi?

Elimi uzattım,

— Ben mimarın, Usta, dedim. Oralı olmadı.

— Sizi burada göreceğimi hiç tahmin etmiyordum.

Yine ses yok. Benim kıza döndüm. Az önce yanı başımdaydı. Yok. Kayıplara karışmış. Beni bu gölge adamla baş başa bırakıp nereye savuştu yine bu kız?

Salt konuşmayı sürdürebilmek için,

— Burada bir eviniz varmış galiba, dedim. Yıkıntıya bakılırsa hem de bayağı da büyük bir evmiş...

Bu kez konuştu, eski bir gramofon sesiyle.

— Öyleydi, dedi.

— Ne oldu? Kendi kendine mi yıkıldı? Çöktü mü?

— O evi ben tek başına yapmıştım. Tek başına, anlıyor musun? O öyle kolay kolay yıkılacak bir ev değildi. Şatom diyordum ben ona.

Ne de olsa mimarım, o ev, hurda yığınına bakılırsa gerçekten şato gibi kocaman bir ev olmalıydı. Öyle bir evi kimse tek başına yapamazdı. Adamın söylediği olanaksız bir şeydi. Yine de inanmış göründüm.

— Herhalde bir proje hatası, olmuş dedim.

İnatla başını salladı.

— Peki ne oldu?

Başını salladı, omzunu silkti:

— Yıktılar, dedi

— Neden? Kimler?

Yine aynı ses: *"Odeon rekor... Hafız Burhanettin Efendi tarafından..."*

— Bir gece baskın yaptılar. İçerde ne var ne yoksa alıp götürdüler. Burada oturmaya hakkım olmadığını söylediler.

— Kimler?

Duymazdan geldi:

— O evin içindeki her şey bendim. Benim değil, bendim. Beynimdi benim. Yüreğimdi. Ben de işte, yaptığım gibi her şeyi devirdim, yıktım. Tuğla tuğla, taş taş, çivi çivi, kereste, tahta, cam çerçeve, demir... söke söke.

Sustu, sustum. Sonra çevreye bakındım. Öteki az ötede, bir çalılığın arkasına çömelmiş, eliyle birtakım işaretler yapıyordu.

— Siz ikiniz, burada bir ev yapmak istiyormuşsunuz, dedi büyük usta.

Başımı salladım, ötekini göstererek:

— Bu onun fikri, dedim. Ama buraya nasıl ev yapılır? Yol yok. Malzeme nasıl taşınır? İşçi nereden bulunur?

— Ben yaptım, siz de yapabilirsiniz. Buraya neden yerleşmek istediğinize bağlı bir şey. Bu bahçeyi de ben yaptım. İsterseniz sizin olabilir. Bu ıssız köşe, insanlardan, insanların sahte uygarlığından uzak... Onlardan kaçabileceğinize inanıyor musunuz?

Sustum. Şimdi iyice saydamlaşmış görünüyordu.

— Ben birbirlerini seven insanları severim, dedi. Şu yıkıntıda işinize yarayacak çok şey var. Yeter ki siz isteyin. Hatta benim yitirdiklerimi de bir gün buraya geri getirtebilirsiniz...

— Hangilerini, derken sustum. Utandım. Biz ikimiz, ikimiz için, sadece ikimiz için, gözlerden ırak kalabileceğimiz geçici bir mesken, ufacık tek katlı, ama mutlaka taraçalı bir ev düşlemiştik. Taraçasına hasır döşeyecektik. Gece karanlıkta kimse bizi görmediği zaman, sevişecektik. Bu, onun hayaliydi. Sonra da benim hayalim oldu.

Tekrar elimi uzattım:

— Teşekkür ederim, dedim.

Sesim birden sessizliğe çarptı. Baktım, yoktu. Yok olmuştu. Erimiş gitmişti. Şimdi yalnız bahçeler, çiçekler,

sebze tarhları, böcekler ve havada çiftleşerek uçan küçük kelebekler vardı çevremde.

Sevgilim çalıların arkasından başını çıkararak,

— Ne yapıyorsun orada, dedi. Birisiyle konuşur gibiydin?

— Hiç, dedim. Düşünüyordum. Buraya öyle tek katlı, verandalı bir ev yapmak hayal. Biz buraya ev falan yapamayız. Paramız ve vaktimiz olsa bile... Yol yok, malzeme nasıl taşınır, inşaat işçisi nereden bulunur?

Eliyle havayı şöylece yokladı:

— Boş ver, dedi. Bak, burada kimsecikler yok. Biliyor musun, benim bir hayalim de çimenler üzerinde sevişmek. Hadi gel...

Tam istediğim gibi giyinmişti. Kısacık, saydam bir etek...

İp Cambazı

Kış yaklaşıyordu. Sonbahar yaprakları şimdiden bütün alanları kaplamaya başlamıştı. Yakında direklerini dikeceği yer bulamayacaktı. Rüzgâr hızlanacak, filesiz ip üzerinde ayakta kalabilmek iyice zorlaşacaktı. Hepsi bir yana, okullar açılacak, açık havada onu izlemeye gelecek kimseyi bulamayacaktı. O yüzden, bir yerde iki üç günden fazla eğleşmiyor, durmadan daha güneydeki, daha sıcak yerlerdeki kasabalara doğru ilerliyordu. Büyük kentler zaten ona göre değildi. Elbette her yerde büyük çadırlı sirkler yoktu, ama oralarda, en büyük marifeti lastikleri çıkarılmış köhne bir bisikletin jantları üzerinde, sırtında bir ufarak maymun, iki sırık arasına gerilen ipin bir ucundan öbür ucuna yürümek ya da perende atıp ayaklarının üstünde ipte kalmak olan bir fukara cambazı görmek için, onun direklerini dikebileceği uzak semtlere kim gelirdi? Kendisi gibi yoksul insanların oturduğu kenar mahallelerden gelebilecek olanlar da, gösteri sonrasında maymunun dolaştıracağı kaskete üç beş kuruş atmamak için hemen savuşup gitmeye çalışacaklardı.

Bu mesleği babasından devralmıştı. Daha genç sayılabilecek bir yaşta olan babası, bir gün, aniden bastıran sert bir rüzgârın etkisiyle ipten düşüp belini kırınca, sırığı, ipi, köhne bisikleti, ufacık asker çadırı, iki kasetlik repertuarı ile cambaz ezgileri çalan kaseti ve hepsinden önemlisi o kasabadan ötekine bütün bu eşyayı taşımak için kullandığı her tarafı dökülen kamyoneti, askerden yeni dönen oğluna miras kalmıştı.

Babasından öğrendikleri dışında bir marifeti yoktu delikanlının. Anasını köyüne yolladıktan sonra yollara düşmüştü. O günlerde henüz maymunu da yoktu. Bir kasabada, son gösterisini yaptıktan sonra, geceyi geçirmek için sığındığı asker çadırına sokulduğunda o küçücük maymunu bir köşeye büzülmüş halde bulmuştu. Nereden gelmişti, ya da kim bırakmıştı onu çadırına, hiçbir zaman öğrenemeyecekti.

İşin ilginç yanı, bu küçücük yaratık, belli ki daha önce de bir ip cambazının yanında bulunmuştu. Çünkü ne yapması gerektiğini çok iyi biliyordu, hep birlikte olmuşlar gibi. Ona işini öğretmesine gerek kalmamıştı. Onun dengesini bozmayacak şekilde ipin üzerinde omzuna çıkıp seyircileri güldürecek şaklabanlıklar yapıyor, bisiklet numarası başlamadan önce aşağıya fırlayıp, gösterinin en tehlikeli anında kasetin düğmesine basıp susturuyor, daha sonra tekrar düğmeye basarak müziği yeniden başlatıyor, gösteri bitince sahibinin kafasına geçirdiği kasketi seyircilerin önünde dolaştırıyor, kasketine hiç değilse üç beş kuruş bıraktırmadan kimsenin yakasını koyuvermiyordu. Üstelik pek de boğazsızdı. Manav dükkânlarının

çürümüş diye bir tahta sandığa attıkları meyveleri, hele de kararmış muzları yürütmekte mahirdi. Zaten, bazı manavlar da onun sevimli halleri karşısında cömert davranıyorlardı.

Bu küçük maymunların çok narin bir yapıları olduğunu, çabucak hastalandıklarını öğrenmişti. Kış gelip de soğuklar bastırınca onu nasıl koruyacağını bilmiyordu. Eski sahibi de, ihtimal, ona bakamayacağı için hayvanı yine bir cambazın çadırına bırakıp azıtmıştı. Hayvanın asıl adı neydi, bilmiyor. Bir kere gördüğü Tarzan filminden esinlenerek Çita adını koymuştu, sevimli yaratık da bu ada hemen uyum sağlamıştı.

Aslına bakılırsa, sokağa atamayacağı bu ufacık yaratığa, başına bir boğaz eklendiği için pek iyi gözle bakmamış, ilk zamanlar biraz zoraki meşgul olmuştu onunla, ama kerata o kadar sevimli, sevgisini esirgemeyen, o kadar sokulgan bir yaratıktı ve yediği iki lokma ekmeği fazlasıyla hak etmek için öylesine çaba göstermekteydi ki, giderek aralarında âdeta bir çeşit baba oğul ilişkisi oluşmuştu. Gidebileceği son duraktan sonra, memlekete döndüğünde, Çita'yı çocukların elinden nasıl kurtaracağını düşünüyordu. Anasının bile bu hayvancağıza iyi gözle bakmayacağını biliyordu. Ayrıca, yaz boyunca toplayabildiği üç beş kuruşla nasıl geçineceklerdi? Sağda solda kışlık odun kırıp, kamyonetiyle eşya taşımaktan başka kazanç yolu göremiyordu.

Bu tür karamsar düşüncelerle geldiği son kasabada, hiç ummadığı kadar ilgiyle karşılandı. İlk gösterisi Cumartesi günü, pazaryeri olarak kullanılan alandaydı. Ka-

labalığı her zamanki gibi çocuklar oluşturuyordu, ama kadınlar da neredeyse onlar kadar vardı. Ortalıkta pek erkek görünmüyordu. Gösteriden sonra Çitanın kasketi neredeyse taşıyamayacağı kadar ağırlaşmıştı. Aralarında bir de kırmızı on liralık banknotu görünce iyice keyiflendi.

Akşam karanlığı çöküp iki yoldaş asker çadırının içine sığınıp, birisi kuru ekmeğine çökelek peynirini azık eder, öteki de pazaryerinin artıklarından seçtiği meyvelerle karnını doyurmaya çalışırken, inanılmaz bir şey oldu. Çadırın yırtmacını aralayan, dev yapılı bir adam, elindeki tepsiyi içeri sürdü. Kendisine ve maymununa çeşitli yiyecekler ve içeceklerin tepeleme doldurulduğu tepsiye şaşkınlıkla bakan genç ip cambazı, bunu kimin gönderdiğini ve ne anlama geldiğini sordu adama. Ancak adamın boğazından sadece hırıltıyı andıran birtakım anlaşılmaz sesler çıktı. O zaman adamın dilsiz olduğunu, ondan bir şey öğrenemeyeceğini anladı. İşin garip tarafı, adam, tabakların ve tepsinin boşalmasını bekliyordu, çadırın dışında, açıkta, hafif hafif kendisini göstermeye başlayan akşam ayazında.

Kendi kendine, *"Üzümünü ye de bağını sorma,"* diyerek payına düşenleri boğazına indirirken, Çita da ondan geri kalmıyor, yarışıyorlarmış gibi efendisini taklit ediyordu. Yiyecek, içecekleri silip süpürdükleri sırada, son tabağın altından dörde katlanmış bir kâğıt çıktı. Mum ışığında düzgün bir yazıyla yazılı pusulayı güçlükle okudu. *"Yarın akşam, seni bana getirecek adamımı bekle,"* yazılıydı kâğıtta.

Bunun bir kadın tarafından yazıldığı besbelliydi. Çita'nın kasketine on liralık banknotu bırakan da oydu her-

halde. Tepede, ipin üzerinde perende atmaya hazırlanırken, en önde duran kadını anımsadı. O kadar dikkatle ve heyecanla bakıyordu ki, onu gözetleyeyim derken az kalsın dengesini yitiriyordu. Pusulayı gönderen o kadındı her halde. Tepsiyi getiren dev adam da arkasındaydı.

Ne diyeceğini, daha doğrusu ne yapacağını şaşırdı. Dev adam dik dik bakıyor, anlaşılan yanıtını bekliyordu. Olumsuz bir yanıt verirse adamın ne yapacağı belli değildi. Öte yandan, buluğa erdiğinden beri, köyün ırmağında yıkanan kızları seyrederek otuz bir çekmekten, arkadaşlarıyla ahırda dişi eşeklere yanaşmaktan başka cinsel hiçbir deneyimi olmadığı için, bu çağrının arkasında kendisi için nasıl bir tehlikenin gizlendiğini de kestiremiyordu,

Yakışıklı çocuktu. Başlığı ödeyecek parası, geçimini sağlayacak üç beş kuruş düzenlice bir gelir kaynağı olsa, köyün en güzel kızına bile talip olabilirdi. Şimdi onu davet eden kadın, bir hileyle baskın düzenletip üzerine kalmaya kalkarsa ne yapardı? Bir yandan da içi tirtir titriyordu. Böyle bir fırsatı kaçırmak enayilik olurdu. Hem kim bilir, epeyce zengin olduğu anlaşılan bu kadın, bakarsın...

Dilsizin sabırsızlıkla homurdandığını duyunca, "*Adam sen de! Ne olursa olsun!*" diyerek, geleceğim anlamına başını salladı. Dev adam bunun üzerine, delikanlıyı düşünceleriyle, daha doğrusu heyecanları ve kaygılarıyla baş başa bırakıp, tepsiyle tabakları alarak çıkıp gitti.

Ertesi günkü gösteride, akşam olabilecekleri düşünürken elleri, ayakları o kadar titriyordu ki, bir iki kere düşecek oldu, elindeki sırığı düşürdü dengesini yitirdi,

son anda düşerken ipe sarılarak kurtuldu. Onun düşeceğini hisseden Çita, atik davranarak yere atlamıştı.

Bir gün önce ön sırada duran ve pusulayı gönderdiğini sandığı kadın ve dilsiz dev adam görünürde yoktu.

Akşamı zor etti. Bir gece önce karınlarını tıka basa doyurmuş oldukları için açlık hissetmiyorlardı. Çita çadırın bir köşesine sahibinin onun için hazırladığı saman yatağa kıvrılmış, uyuyordu. O da, şiltesine sırt üstü uzanmış, çadırın aralığından güneşin yavaş yavaş soluşunu izliyordu.

Neydi bu başına gelen? Kimdi bu gizemli kadın? Bir hayırsever mi? Bu çağrının arkasında bir tuzak gizleniyor olabilir miydi? Babasının öğütlerini anımsıyordu. Kadınlara güven olmaz. Onlardan olabildiğince kaçın oğlum. Sonra seni iliğine kadar sömürürler derdi. Ama bu kadını tanımıyordu ki! Yukardayken gördüğünü sandığı bakalım o muydu?

Bütün bunları aklından geçirirken dalmış. Çadırın kapısı hızla açılınca kendine geldi. O ızbandut gibi adam kapının önünde dikelmiş, hadi çabuk gel anlamında eliyle koluyla işaretler yapıyordu. İster istemez kalktı. O kalkınca Çita da kalktı, omzuna sıçradı. Dev adam, çıtaya bakarak, yine el kol işaretiyle, "O olmaz!" dedi.

Bu da çok oluyordu artık. Mecbur muydu onunla gitmeye? Çitayı kucağına alarak yatağına oturdu. Dev adamla bakıştılar. O gelmezse ben de gelmem diye işaret etti. Dev adam onu zorla götüremeyeceğine aklı kesince, *"Pekâlâ, o da gelsin,"* diye bir işaret yaptı. O önde, genç ip cambazı, maymunu omzunda, yola düzüldüler. Kasaba-

nın Arnavut kaldırımlı, daracık ve karanlık sokaklarından geçtiler, artık kasabadan çıkmak üzerelerdi ki, bahçe içinde bir evin önünde durdular. Tahtaları kararmış eski ahşap evin bir penceresinden ışık sızıyordu. Genç cambaz, evin yan duvarına istif edilmiş odunları görünce ürperdi. Kış bu kadar yaklaşmış mıydı? Odunların yanındaki çok uzun saplı baltaya bakılırsa, odunları kırma görevi dev adama aitti.

Geldiklerini perde arkasından izliyor olmalıydı ki, daha sokak kapısının önüne gelmeden kapı açıldı, içerinin ışığı dışarıya vurdu. Yüzü karanlıkta kalan kadın, bir el işareti yaparak onları içeri çağırdı. Dev adam yana çekilerek ip cambazına yol verdi. O ve omzundaki maymunu kapıdan geçip taşlığa girdiler. Kadın o zaman,

— Hoş geldin sevgilim, diyerek, delikanlıyı kolundan tutup içeri çekti, kapıyı dev adamın yüzüne sertçe kapadı. Bu arada gözü maymuna takılınca yüzünü buruşturdu:

— Bunu da mı getirdin, dedi bir belirgin tiksinti ifadesiyle:

— O benim can yoldaşım, ekmek kapım. Onu yalnız bırakamam, dedi delikanlı. Kadın, "*Eh, ne yapalım, kalsın,*" der gibi bir işaret yaptı, hep birlikte koridorun sonundaki kapıdan büyükçe bir odaya girdiler.

Delikanlı, odanın daha parlak olan aydınlığında dikkatle baktı. Kadın, tahmin ettiği gibi, ipin üzerindeyken aşağıda, dev adamla birlikte gördüğü kadındı. Kırk yaşlarında falan olması gerekti. Simsiyah saçlarını sıkı sıkı tarayarak ensesinde atkuyruğu şeklinde bağlamıştı.

İri, kara kaşları, bol sürmeli biraz ufarak gözleri vardı. Kıpkırmızı bir ruj sürmüştü dudaklarına. Boynunda iki sıra beşi bir yerde altınlardan oluşan kalın bir kolye sallanıyordu.

Oğlan, odanın beklemediği kadar sıcak olduğunu fark edince çevresine bakındı. Bir köşede büyük bir odun sobası, sacı kıpkırmızı olmuş, harıl harıl yanıyordu. Orta yerde bir rahleye yerleştirilmiş bir sini vardı. Duvarlarda çeşitli resimler çizilmiş halılar geriliydi. Sininin hemen biraz ötesinde kalın bir şiltenin serili olduğunu fark edince içine bir korku düştü. Kadının kapıdan girerlerken kendisine "*Sevgilim*," dediğini anımsayınca kaygısı arttı. Onun bu halini fark eden kadın, korkusunu başka şeye yorarak,

— Ondan çekinme, dedi. O benim kocam. Zararsızdır.

Bunu duyan delikanlı daha bir tedirgin oldu. Kadın açıklamak zorunda kaldı:

— Aslına bakarsan nikâhlı kocam değil, dedi. Birlikte yaşıyorduk. Bir gün yoldan geçen bir kamyon çarptı. Kötü yaralandı, üç ay hastanede yattı, iyileşti, ama üşütük kaldı. Dilsiz. Sonra -eliyle önünü işaret etti- o tarafı mafiş! Acıdığım için tutuyorum yanımda. Köpek gibi sadıktır bana...

Sonra delikanlıyı kolundan tutarak sininin yanındaki minderlerden birine oturttu. Kendisi de eteğini toplayarak yanındaki mindere geçti:

— Acıkmışsındır, dedi. Sormadım, sulu mu, susuz mu içersin?

Eliyle rakı şişesini ve uzun kadehleri işaret ediyordu. Delikanlı büsbütün afalladı:

— Ama ben hiç içki içmem ki! Ağzıma koymadım bugüne kadar!

Kadın yalancıktan bir kahkaha attı:

— Senin gibi bir delikanlı içmesin, olacak şey değil. Öyleyse siftah et burada. Hele bol suluyla başla... Sonrasına bakarız... Yoksa öteki işte de mi siftahın yok? Anlaşıldı, desene bu akşam bayram edeceğiz'

Sonra kadehleri doldurdu, kendisininkine su koymadı.

— Hadi, hoş geldin!

Çita, sahibinin arkasına saklanmış, bakışlarında yılgın bir ifade, arada elleriyle gözlerini kapatarak sahneyi izliyordu.

İlk yudumdan sonra kadın, nar gibi kızarmış sobayı işaret ederek,

— Burası çok sıcak olmadı mı, dedi. Çıkar şu sırtındaki pırtıyı, rahatla!

Konuğunun sırtındaki eski montu, zorlayarak çıkarttı. Zavallının içinde zaten kirli bir atlet fanilasından başka bir şey yoktu. Kendisi de üstündeki bluzu çıkarıp attı. O da, bluzunun altında büyük boy dantelli bir sutyenden başka bir şey giymemişti. Ötekinin çekingenliğinin giderek arttığını fark ederek, kadehini başına dikti, üstüne sinideki Arap mezesinden bir lokma attı ağzına:

— Bak sana ne söyleyeceğim, dedi. O içerdeki ahraza bakma, ben yalnız bir kadınım. Allaha şükür, malım mülküm gani. Geçimim yerinde, ama bir kocam yok. Bıktım

bu herifle yaşamaktan. Anladın mı? Hadi ama. Durma. Şerefe! Ha şöyle. Bayağı iyi içiyorsun. Meze de ye. Ne diyordum? O gün, Allah yolumu o tarafa çevirdi. Seni gördüm. Ne kadar yakışıklı olduğunu kimse sana söylemedi mi? Bir görüşte gönlüm aktı. İşte aradığım adam bu, dedim. Şimdi bak, düşün taşın, kış yaklaşıyor, ne yapacaksın? Böyle ip üzerinde daha ne kadar çalışırsın? Bir gün düşüp kafanı kırarsan sana kim bakar? Gel, benim kocam ol. Bu kasabadan sıkıldım zaten. Benim vilayette de döşeli dayalı evim var. Gider oraya yerleşiriz. Sıkılmayasın diye sana bir de dükkân açarım...

Aldığı yanıt o kadar şaşırtıcıydı ki, kadın az kalsın sırt üstü düşecekti. Cambaz, kadının bu cömert teklifini hiç düşünmeden karşılamıştı:

— Çita da benimle gelecek mi?

Adını işiten küçük maymun hemen sahibinin omzuna sıçradı. Kadının gözleri hayretle açıldı:

— Ama sevgilim, dedi. Biz seninle ikimiz...

— O benim can yoldaşım, onu bırakamam.

Kadın bu konuda konuşmanın erken olacağını düşünmüş olmalı ki, oğlanın bacağını okşayarak,

— Elbette canım, dedi. Elbet ona da bir yer buluruz. Şimdi artık biraz rahatlayalım. İçelim, eğlenelim!

Sonra ayağa fırladı, köşedeki masanın üstünde duran eski bir makaralı teypin kapağını açarak çalıştırdı. Keskin bir klarnet solonun ardından kıvrak bir çiftetelli duyuldu.

Kadın,

— Nasıl, bunu sevdin mi, dedi. Hadi kalk da oynayalım...

Adamın elinden tutarak zorla ayağa kaldırdı:

— Hadi, hadi çekinme, dedi. Bu geceden başlayarak kocam olacaksın. Çıkar şu pantolonunu. Öyle oynanır mı?

Kendisi de etekliğini çıkarıp attı. Selüloitli bacaklarına aldırmadan kıvırtmaya başladı. Önce şaşkın şaşkın efendisiyle kadının yarı çıplak oynayışlarını şaşkınlıkla izleyen Çita da, müziğin ritmine uyarak onlarla birlikte dans etmeye başladı.

Deneyimsiz cambaz, üst üste yuvarladığı, alışık olmadığı alkolün etkisiyle, utanma duvarını aşmış, içgüdülerinin ivmeleriyle sakınmadan kadının sürtünmelerine karşılık vermeye başlamıştı. Bu anı kollayan kadın, genç adama sıkı sıkı sarılarak onu yatağa doğru sürükledi. Yaşamının ilk cinsel deneyimini yaşayacak olan cambaz, ne yapacağını kestiremiyordu. Deneyimli kadın, hemen ışıkları söndürmüş ve onu usta elleriyle üstünde kalan iki parça çamaşırdan çabucak kurtarmıştı. Oda şimdi sadece sobada yanan odunların aleviyle aydınlanıyordu.

Çita hiç alışık olmadığı bu değişik görüntülere ne anlam vereceğini kestiremiyordu. Sonra, bunun da bir oyun olduğunu düşünmüş olmalı ki, o da oyuna katılmak isteyerek, kadınla alt alta üst üste âdeta boğuşmakta olan efendisinin sırtına sıçradı. O anda, kadının attığı çığlıkla oyun durdu. Kapı açıldı, ışık yandı ve dev adam göründü. Genç adam, olası bir hücum karşısında korunmak ister gibi çıplaklığını çarşaf parçasıyla kapatmaya çalışırken, kadın hiç oralı olmadan, olduğu gibi yataktan kalktı ve kocam dediği adamın karşısında dikilerek el kol işaretiyle bir şeyler anlattı. Bu arada kor-

kuyla bir köşeye büzülmüş olan Çita'yı işaret ediyordu. Dev adam, hemen yürüdü, maymunu ensesinden yakalayarak dışarı çıkardı, ışığı söndürdü, arkasından kapıyı örttü. O zamana kadar sersemlemiş durumda olan cambaz, maymunun götürüldüğünü görünce, yatağın içinde doğruldu:

— Nereye götürüyor o adam Çita'mı, dedi. Onu hırpalamasın. O çok naziktir. Dışarıda üşür. Bırakın gelsin. Bir zararı dokunmaz...

Kadın saçlarını okşayarak sakinleştirmeye çalıştı onu:

— Merak etme sevgilim, dedi. İçerdeki oda da sıcaktır. Bir şeycik olmaz... Hadi gel bak, sana ne öğreteceğim...

Sabaha kadar süren aşk oyunlarından sonra ikisi de bitkin düşmüş, uyuyakalmıştı. Ancak, erken kalkmak alışkanlığı olan cambaz, güneşin ilk ışıkları kapalı perdelerin arasından sızıp gözlerine kadar ulaşınca uyandı. Kadın, sırtüstü, pestil gibi yatıyordu. Bir süre nerede olduğunu, nelerin olup bittiğini anlamak için kafasını kaşıdı. Burada, o kadının yanında yatmaktan yeniden utanmaya başlamıştı. Yavaşça yataktan çıktı. Kadının oraya buraya fırlattığı giysilerini yarı karanlıkta el yordamıyla bularak sessizce giyindi. Soba sönmüştü. Oda o kadar ağır kokuyordu ki, temiz hava alma ihtiyacındaydı, ayrıca Çitayı ve sahipsiz kalan çadırıyla öteberisini merak ediyordu.

Ayaklarının ucuna basarak dışarı çıktı, arkasından, gürültü çıkarmadan kapıyı kapattı. Dışarıda tam bir sessizlik vardı. Anlaşılan Çita da, dev adam da henüz uyan-

mamışlardı. Sokak kapısına doğru yürüdü. Kapı kilitli değildi. Dışarı çıktı. Hava serindi ama mis gibi çiçek kokuyordu. Yüzünü yıkayacak bir çeşme arandı. Birden gözleri, yan duvara istif edilmiş olan odun yığınına ilişti. Çita, kolları, bacakları yana açık, kımıldamadan yatıyordu odunların üstünde.

İlk anda gördüğüne inanamadı. Yaklaştı. Küçük maymunun buz kesmiş gövdesini yokladı, yüzüstü çevirdi. Fırlamış gözlerinden ve kıvrık boynundan, boğazı sıkılarak öldürülmüş olduğu anlaşılıyordu.

Bir garip sükûnet çöktü üzerine. Maymunun cesedini alıp, bağrına bastı. O anda ne yapacağını kestirmiş değildi. Birden gözleri odun yığınının kenarına yaslanmış duran dev adamın baltasına ilişti. Uykuda gezer gibi gitti, baltayı aldı, geri döndü, kadınla birlikte oldukları odanın kapısını açtı. Kadın hâlâ çırılçıplak, sırtüstü sere serpe yatıyor, hafiften birtakım sesler çıkarıyordu. Genç adam, Çita'nın cesedini bırakmadan, tek koluyla baltayı kaldırdı ve kadının kafasına indirdi. Hiçbir ses çıkmadı. Sonra yine baltayı alarak koridora çıktı. En dipteki odadan dev adamın horultuları duyuluyordu. Yine sükûnetle yaklaştı, kapıyı açtı. Adam, uzun kollarını dar karyolanın iki yanından sarkıtmış, yüzüstü uyumaktaydı. Bu kez Çita'nın soğuk gövdesini yere bıraktı, iki eliyle baltayı kaldırarak dev adamın kafasına indirdi. Bu kez kof bir ses çıktı.

Kısa bir süre, adamın yerinden kalkıp üzerine saldırmasını bekler gibi, balta hep ellerinin arasında bekledi. Sonra baltayı bir kenara attı. Çitanın cesedini kucağına aldı. Duvarın dibine çömeldi. Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

BİR OTOMOBİL LASTİĞİNİN OTOBİYOGRAFİSİ

Hayır, yanlış anlaşılmasın, kendimi insanlar düzeyine çıkartmak gibi bir savın peşinde değilim. Sadece, elli bin kilometrelik ömrümün sonuna gelince, ben de pek çok varlık gibi, arkamda bıraktığım tırtıllı izlere bakarak, bu uzun süre üzerine biraz filozofça düşünmeye çalışacağım.

Şu anda kimsenin benden yararlanmak isteyemeyeceği kuşkusuz. Aslında hiç de öyle çok yaşlı değilim, ama artık beni ister yedek ister asıl, lastik olarak takacak araba kalmadı. Tek başına bir lastik ne işe yarar. Bu yüzden en büyük korkum, birtakım nümayişçilerin birçok cinsdaşım gibi, beni de hurdacılardan toplayıp, polisin saldırılarına karşı yolların üstüne kurdukları barikatlarda yakmalarıydı. Tabii, bir bayram sevinci içinde yakılan ateşlerde eriyip gitmek de vardı hesapta.

Aslına bakılırsa, sıradan bir lastik değilim. Hatta aristokrat bile sayılırım. Üzerimdeki marka en pahalı, en tanınan lastik firmasının adını taşıyor. Gerçi o markayı taşıyan milyonlarca lastik var, ama ben yine de onlardan farklıyım, çünkü ben spor bir araba için düzenlen-

mişim. Öyle herkesin satın alabileceği cinsten bir spor araba da değil. Jantları özel alaşımlı birbirine geçme çubuklu, ortası armalı, gösterişli bir lastiğim. Yani, fabrikadan çıktığımda, dört arkadaşımla birlikte, öyleydim. Ne var ki bizi hemen otomobil fabrikasına göndermediler, bir büyük toptancıya satıldık, büyük bir galerinin raflarına dizildik.

Bunun anlamı sıfır kilometrede bir arabaya takılmayacağımızdı. Asıl sorun, hepimizin birden aynı alıcıya satılıp satılmayacağımızdaydı. Çünkü çok kez, patlayan, yırtılan bir lastiğin yerine yenisi alınır, stepneye konulur, patlak lastiğin yerine ise eski stepne takılır. Aslında satıcı en az iki lastik birden alınmasını önerirdi, dengenin bozulmaması için. Çoğu kimse, satıcının bir fazla lastik satmak istediği için söylediğini düşünür, oysa bu gerçektir. Her neyse. Bu olasılıklar kafamdan geçiyor, aynı tornadan çıktığım öteki dört arkadaşımla arada sırada fısıltıyla dertleşiyorduk.

Derken bir gün galeriye o zamana kadar görmediğim bir araba geldi. İki kişilik spor bir arabaydı, üstü açık, tenteliydi. Asıl önemli olan motor bölümüydü. En spor arabaların burunlarından en az iki kat daha uzundu ve sağından solundan metalik kromajlı kalın kalın borular giriyordu kaputun içine. Motorun çalışırken çıkardığı ses de hayli heybetliydi. Patron arabayı görür görmez bürosundan çıkıp yaklaştı. Arabanın içindeki kendinden çok emin görünüşlü, uzun boylu, atletik yapılı, gözlerinde yarışçılarınınkini andıran gözlükler olan adam, motoru susturduktan sonra dışarı çıktı. El sıkıştılar. Patron,

— Hayrola, geçmiş olsun, dedi arabayı eliyle göstererek.

Ben de o zaman farkına vardım. Araba sağ tarafına doğru bayağı yatmıştı. Görünüşe göre sağ lastiği patlamış, lime lime bir haldeydi. Yüksek sesle konuşan, biraz küçük dağları ben yarattım tavırlı genç adam,

— Yere gömülü bir kazığa çarptım her halde, dedi. Baksana şu lastiğin haline...

Patron, başını salladı,

— İflah olmaz bu, dedi.

Tekrar baktım patlak lastiğe. İçim bir tuhaf oldu. İkiz kardeşim kadar benziyordu bana. Zavallı, genç yaşında ölüp gitmişti. İşte pek çoğumuzun sonu da onunki gibi olacaktı.

Adam,

— Peki ne yapacağız şimdi, dedi. Uygun bir lastiğin var mı?

Patron düşünür gibi yaptı. Karşısındakine kazık atacağı zaman hep böyle davranırdı. Düşünür gibi yapmaktan kime ne zarar gelmiş ki!

— Bir bakayım, dedi sonunda. Biliyorsun, bu arabaların lastikleri çok özeldir.

— Sen bir şeyler yaparsın!

Senli benli konuşmaları dikkatimi çekmişti. Sonradan, adamın ülkenin en zengin adamlarından birinin oğlu olduğu anlaşıldı.

Patron,

— Çalışırım, dedi. Sen buyur, içerde bir kahvemizi ya da soğuk bir şey iç, ben depoyu falan araştırayım.

"Ne hınzır adam," dedim içimden. Ona kızdığım yok-

tu, bana ne, ne kadar kazanırsa kazanırsın. Önemli olan nihayet bu karanlık mağazadan kurtulacak olmamdı. Tek kaygım, stepne olarak arabanın bagajındaki karanlık çukura hapsedilmemdi. Bu kaygımın da yerinde olmadığını, patronun yardımcısı beni yerimden çıkarıp eline alarak yabancı müşterinin yanına götürdüğü zaman görüp sevindim. Bu ilk kez gördüğüm arabanın yedek lastik yeri ön çamurluğun üzerindeydi.

Böylece elli bin kilometrelik yolculuğum başlamış oldu.

Gerçekte biz otomobil lastiklerinin ömrü hiç bu kadar uzun sürmez. Hele de spor araba lastiklerinin. Otuz kırk bin kilometre sonunda hurdalığa bırakılırlar. Yarış arabalarının lastiklerini bir yana bırakıyorum. Zavallıların ömürleri Japon gülleri gibi kısacıktır, çok kez yirmi dört saat sürmez. Bu bakımdan ben şanslıydım. Yaşamımın büyük kısmını stepne olarak, hem de açık havada geçirdim. Çok yer gezdim, çok şey yaşadım. Birkaç kez asıl lastiklerin yerine geçtim, ama bunlar kısa sürdü. O yüzden fazla eziyet çektiğimi de söyleyemem.

Herkes biz lastikleri duygusuz birer nesne olarak görür. Öyle ya, bizim hiçbir toplumsal yanımız yoktur. Tek başına yaşarız. Birbirimizle bile iletişim kuramayız. Şoförlerimiz bile bize pek öyle sevgiyle yaklaşmazlar. Kırk yılda bir, hem de hiç suçumuz olmadan patlamaya görelim, tekme tokat girişirler. Elimizden bir şey gelmez. Ya bir çivi batmıştır bir yerimize, canımızın yandığını söyleyemeyiz, ya bir yaramaz çocuk supaba kibrit çöpü sokarak havamızı indirmiştir, soluk alamayız, yine sesimiz

çıkmaz, ama kabahatli yine biz oluruz. Oysa, bütün cansız doğa varlıkları içinde soluk alıp veren, havayla yaşamını sürdüren tek nesne biziz. Biz de yaşarız, duyar ve ölürüz. Kimse bizim de sevebileceğimizi, âşık olabileceğimizi düşünmez.

Böyle konuştuğum için benimle alay edeceklerini biliyorum. Âşık olmanın sadece bir cinsel çekim, bir cinsel ilişki sorunu olduğunu düşünenler haklı olabilir. Oysa bence aşk, dokunma duygusuyla ilgili, ruhsal içerikli bir kavramdır. Bunu bana öğreten, otomobil lastikleri satan mağazada, bir rastlantı sonucu yan yana düştüğümüz hurdaya atılmasını bekleyen çok yaşlı bir kamyon lastiği olmuştu.

Bir gün durup dururken,

— Şambrel nedir bilir misin, dedi.

O zamana kadar hiç duymamıştım.

— İç lastik, hava odacığı demek, dedi. Sen tabii çok gençsin. O dönemleri bilmezsin. Bizim zamanımızda, içimize şambrel denen lastik bir torba sokarlardı. Onlar şişirilirdi. Bir çivi batsa, ya da fazla şişirilirse, o patlar, bize bir şey olmazdı. Lastik torba tamir edilir, ya da eğer parçalanmışsa, içimize yenisi sokulurdu.

O zaman bunun neye yaradığını anlayamamıştım, ama yine de ilginç bir yöntem olarak görünmüştü bana. Bunu söylediğim zaman yaşlı dış lastik garip bir şekilde gülümsemişti.

— Önemli olan yöntem değil. O bir satış politikası. Ama düşünebiliyor musun, bütün bir ömür boyunca, bizimki gibi tırtıllı, girintili çıkıntılı değil, pürüzsüz bir cil-

de sahip bir yaratıkla sarmaş dolaş birlikte olmanın keyfini? Aşk diye ben buna derim işte. Bizim arkadaşlardan kimi bunu insanların evliliklerine benzetirlerdi. Hastalıkta sağlıkta, varlıkta, yoklukta, ölüm ayırıncaya kadar... Oysa bu evlilikler öyle her zaman pek uzun sürmez, büyük çoğunluğu, şambrelin çürüğe çıkarılmasıyla sona ererdi. Bizimki yeni bir şambrelle sürdürürdü aşk hayatını!

İçimi çekmişim. Yaşlı raf arkadaşım bu kez açıkça ve şeytanca gülmüştü:

— Bu, işin bir tarafı! Aslında o zamanlar bizim insanlardan pek farkımız yoktu. Yani bizimki üçlü bir aşktı. Dış lastik, şambrel ve bir de jant! Üçümüz bir arada!

O zaman daha çok gençtim. Yüzüm kızarmıştı. Yaşlı dostum,

— Bu kadar da değil, diye sürdürmüştü konuşmasını. Kış gelip de her tarafı kar ve buz kapladığında, bize bir de zincir takarlar. Aslında en kötüsü budur. Çok kıskançtır zincirler. Boğazımızı sıkarlar. Bereket versin onların egemenliği fazla uzun sürmez. Bir de kar lastikleri var, onları da unutma!

— Onların rolü ne?

— Onlar gelince, seni çıkarır bir kenara atarlar. Yaz gelinceye kadar beklemek zorunda kalırsın!

Yaşlı dostumun anlattıkları beni çok etkilemişti. Gerçi, stepne olarak, asıl lastiklerin yerine pek ender geçtiğim için, zincirlerle alış verişim olmadı, ben de çağdaş öteki lastikler gibi şambrelsiz olduğumdan, bir iç lastikle aşk hayatı yaşamam söz konusu olmadı. Buna

karşılık, o parlak kromajlı sevgilimle, son demlerimize kadar birlikteydik.

Bunun nasıl bir sevgi olduğunu insanların anlaması olanaksız. Bu satırları okuyan çok kişinin bana hanginiz erkek, hanginiz kadın rolündeydiniz diye soracağını biliyorum. Bu çok saçma bir soru. Evet, birbirimizle iç içe yaşıyorduk, sözcük anlamında hep temas halindeydik ve ben bir dış lastiktim, ne de olsa yumuşak bir nesneydim, oysa o çelik ve kromdan yapılmış sert bir cisimdi, ama bir kere fabrikasyon olarak bizim için böyle bir ayrım yapmak olanaksız bir şeydi. Kaldı ki, aşkın mutlaka fiziksel bir eylem olduğunu savlamak ilkel bir görüştür. Aşk, birbirlerini sevenlerin, tenleriyle, ruhlarıyla, söylemleriyle birbirlerine dokunmaktan duydukları mutluluktur. Biz, kromajlı jantımla ben, kilometrelerce süren yolculuklarımız boyunca bu mutluluğu yaşadık.

Bu upuzun bir serüvendi. Efendimiz olan kendini beğenmiş zengin babanın tek oğlu, delibozuk bir adamdı. Bir yerde doğru dürüst oturduğunu anımsamıyorum. Arabasını çok seviyor, onunla gurur duyuyor, on altı silindirin hakkını vermek istercesine gaz pedalına asılıyordu. Öyle otoyollarından gitmekten pek hoşlanmıyordu. Virajları o kadar sert alıyordu ki, ön tekerleklerdeki arkadaşlarımın canı yanıyor, canhıraş sesler çıkarıyorlardı.

Efendimiz, arabasını bir yandan da kadınlarla ilişkilerinde vitrin olarak kullanıyordu. Galiba onun için otomobil koltuğunda sevişmek özel bir fantezi konusuydu, yoksa sanıyorum, bu eylemi çok daha rahat koşullarda yapabilecekleri mekânları yok değildi.

Genellikle akşam karanlığında, ıssız yerleri, orman girintilerini yeğliyordu. O sırada, herhangi bir tehlike anında kaçabilmek için motoru hep çalışır halde bulundururdu. Arabanın ön koltuklarını iyice arkaya yatırır, genç kadının giysilerini hoyratça çıkarır, amortisörleri kıracakmışçasına hareketli ve sert bir tempoda sevişirlerdi. Bu arada genç kadının çıplak bacakları burnuma kadar uzanır, ojeli ayak parmakları yanağımı tırmıklar, arada canı yanıyormuş gibi haykırırdı.

Sık sık değiştirdiği kadınlar yüzünden birkaç kez başı derde girdi.

Bir keresinde sanıyorum yabancı bir ülkeye gidiyorduk, çünkü çift taraflı düzgün bir yoldaydık. Efendim gaza bastıkça basıyordu. Yanında yine genç bir kadın vardı. Derken birden bir jandarma devriye arabası yolumuzu kesti. Arabayı kenara çektirdiler. Yanlarında zincirlerle zor zapt ettikleri iki azgın köpek vardı. Neyse ki bizimkiler uslu akıllı oturuyorlardı. Efendimiz kendisinin kim olduğunu söyledi. O zaman babasının yalnız çok zengin değil, milletvekili olduğunu da öğrenen jandarmalara, yine yüksekten bir edayla çekilmelerini söyledi, ama jandarmalar oralı olmadılar, onunla değil, yanındaki kadınla ilgileniyorlardı.

Meğer kadın kaçak göçmenmiş. Uyuşturucu kuryeliği yapıyormuş. Ayrıca erkeklerle para karşılığı ilişki kuruyormuş. Hastalık taşıması tehlikesi varmış. Kadını kenara çektiler, üstünü didik didik aradılar. Çantasında iki tane kaşe içinde eroin varmış. Bu kez arabayı da arayacaklarını söylediler. Efendimin karşı çıkmasına karşın,

bagajdan, valizlerden, koltuk arkalarına kadar her yere baktılar. Bu arada aramadan ben de nasibimi aldım. Jandarmaların başındaki çavuş, beni yerimden çıkarttı. Havamı boşalttılar. İçimde uyuşturucu olup olmadığını araştırdılar. Bu arada azgın köpekler her tarafı kokluyorlardı. Bunların özel eğitimli oldukları anlaşılıyordu.

Aramalardan bir şey çıkmadı. Jandarmalar, sınır dışı edileceğini söyleyerek kadını alıkoydular. Bize yolumuza devam edebileceğimizi söylediler. Efendim motoru çalıştırırken, *"Bu yaptığınızın hesabını vereceksiniz!"* diye söyleniyordu.

İlk kavşaktan geri döndük. Doğrusu çok şaşırmıştım. Elinin altında onca kadın varken bu çirkefi nereden bulmuştu? Üstelik iş burada bitmedi. Eve döner dönmez, hastalık kapıp kapmadığını anlamak için doktor doktor, klinik klinik dolaştı. Sağlam olduğunu öğrenince rahatladı. Ama huylu huyundan vazgeçer mi?

Özellikle efendimizin kolay kadınlara olan düşkünlüğü nedeniyle başımıza gelenler saymakla bitmez. Hepsini anlatmaya kalksam insanların dediği gibi roman olur. Ne diyeyim? Yine insanların bir özlü sözü vardır, su testisi suyolunda kırılır, derler, bizimki de öyle oldu.

Efendimle yolculuklarımızın en sonuncusunda, galiba yabancı bir ülkeye gidecektik. Hazırlıklarından anlamıştım. Bagaja iki kocaman deri valiz yerleştirildi. Yola çıktık. Nasılsa yalnızdık. İlk akşam büyük bir kentte geceledik. Çok büyük bir otele indik. Efendim arabayı otelin garajına bıraktı. Yıkandık, temizlendik, pırıl pırıl olduk. Ertesi sabah bir de baktım, yanında genç bir kadın,

pek hoş, cilveli, çıkıp geldi. Kadının yanında küçük gösterişli bir valiz vardı. Kılığı kıyafeti de pek seksiydi. Herhalde o da öteki kadın gibi yabancıydı, konuşmasından anladım. Aslında pek güzel, pek sıcakkanlı biriydi, ama nedense beni hiç çekmedi, âdeta rahatsız oldum. İçimden bir ses, yine başımızın belaya gireceğini söylüyordu.

Kadın, efendimizin arabasına düşkünlüğünü anlamış olmalı ki, kromajlarını, farlarını, deri koltuklarını okşamaya başladı. Bu arada benim yanaklarımı bile elledi. Arabaya binmeden önce uzun uzun sarılıp öpüştüler.

Otelden çıktık. Efendim yine ana yoldan ayrıldı, yine dağ tepe dolaşmaya başladık. Issız yerler aradığımız belliydi. Üstelik efendimizin yanına aldığı bu kadın, ötekilerden çok daha acar biriydi. Adamı hiç rahat bırakmıyor, direksiyonun önüne atlayıp kucağına oturmak istiyordu. Bir tarafımız uçurum, öbür tarafımız sarp dağlardı. Devrileceğiz, ya da bir tarafa çarpacağız diye ödüm kopuyordu. Bir ara arabayı durdurup kenara çektiler. Ben yine arabanın içinde sevişecekler sandım, ama öyle olmadı. Kız, sırtını bana dayadı, bacaklarını efendimin beline doladı, sonunu getirinceye kadar epeyce canım yandı.

Aslında, yol kenarındaki levhalardan yabancı ülkeye epeyce yaklaştığımız anlaşılıyordu, ama efendim ana yola çıkmamakta direniyordu. Çünkü kadın uslanacağı yerde daha da azgınlaşmıştı. İkide bir adamın boynuna sarılıyor, onu öpüşmeye zorluyordu. Derken olan oldu. Sağ çamurluk, yolun kenarındaki işaret direğine tosladı. Çamurluk eğilmiş, lastiğe sürtüyordu.

Durduk ister istemez. Efendim, bir levye ile eğik çamurluğu kanırtarak, yalap şalap düzelttikten sonra yola çıktık. Tabii bu kez ağır aksak gidiyorduk. Sonunda, dağ başında, sınıra yakın bir yerde, yanında bir tamirhane, bir lokanta ve üstünde küçük bir otel bulunan bir benzinliğe rastladık. Tamirhaneye girdik. İçerde bir köşede oturan yaşlı bir adamla işçi tulumu giymiş genç bir adam vardı. Adam Herkül gibi birisiydi. Saçları omuzlarına dökülüyordu. Omuzları, kolları adaleli, göğsü geniş, bakışları velfecri okuyordu. Konuşmasından sınırın öbür tarafındaki ülkeden olduğunu anladım. İşin ilginç yanı, az önce bu benzinliğin önünden geçtiğimiz sırada bu adamın tamirhanenin kapısının yanında ayakta durduğunu, efendimin yanındaki kadınla belli belirsiz selamlaştıklarını fark etmiş olmamdı. O anda buna bir anlam verememiştim.

Adam, arabayı şöyle bir gözden geçirdi. Yağ çukuruna alıp altını kontrol etti. Daha sonra, çamurluğun eğilmiş olması bir yana, amortisörlerden birinin de patlak olduğunu söyledi. Tamirhanede o arabaya uygun amortisör yoktu. Onun için yakındaki bir kente gidip orada araştıracak, olmazsa bizi büyük bir kente götürebilecek kadar uydur kaydır bir şeyler yapacaktı. Bu durumda geceyi benzinliğin küçük otelinde geçirmemiz gerekiyordu.

Efendimle yanındaki kadın yan taraftaki kapıdan otele geçtiler. Bu kapı aynı zamanda lokantaya da açılıyordu. Dediğim gibi içimde nedense bir sıkıntı vardı. Efendim önde, kadın arkada kapıdan çıkarlarken, tamir-

ci ile kadının bakıştıklarını fark ettim ve bu benim huzursuzluğumu iyice artırdı. Tamirci arabayı muayene ederken, aralarında yabancı bir dilden konuştukları dikkatimi çekmişti. Bana daha önceden tanışıyorlarmış gibi geldi.

Bizimkiler otele geçtikten sonra genç adam tamirhanenin külüstür kamyonetine atlayıp yola çıktı. Bir iki saat sonra elinde bir paketle döndü. Çalışmaya başladı. Bu arada köşede oturan yaşlı adam da çıkıp gitmişti.

Tamir işi gece yarısına kadar sürdü. Efendimle yanındaki kadın bitişikteki lokantada, pencere kenarındaki bir masaya oturmuşlardı. Efendimin o gece ilk olarak durmadan içtiğine tanık oldum. Fark edebildiğime göre kadın, onun kadehini durmadan dolduruyor, kendininkini ise, efendime çaktırmadan yere boşaltıyordu. Bu gözlem, sıkıntımı bayağı artırdı. Nitekim lokantadan çıktıklarında efendim ayakta zor duruyor, sağa sola yalpalayıp duruyordu, Oysa kadının hiç içmemiş gibi dimdik yürüdüğünü gördüm.

Tamirci işini bitirdikten sonra kepenkleri indirdi, ışıkları söndürdü, sadece kandil gibi küçük bir lambayı açık bıraktı, tamirhanenin arka tarafındaki köşede duran sedire kıvrılıp yattı. Horlamaya başladı.

Biz otomobil lastikleri, aslında motor hariç, çünkü o uyumayı sever, hiç gözümüzü kırpmayız. Ben de öyleyim. Düşüncelere dalarım. Aslında tırtıllarım hiç eskimemişti, ama yol arkadaşlarım bayağı yaşlanmışlardı. Bir süre sonra birbirimizden ayrılacaktık. Acaba efendim beni ötekilerden ayrı olarak muhafaza edecek miydi?

Ben bu kaygılı düşünceler içinde dalmışken, bir de baktım, tamirhanenin otel bölümüne açılan kapısı gıcırdayarak açıldı. Efendimin yanındaki kadın içeri süzüldü. Üzerinde yine o çok açık giysisi vardı. Derin derin uyuduğunu sandığım tamirci hemen yerinden fırladı. Daha önce sözleşmişler gibi birbirlerine sarıldılar. Adam, kadını kucakladığı gibi yatağına götürdü. Durduğum yerden orası çok iyi görünmüyordu, ama çıkardıkları yabanıl seslerden ne yaptıkları anlaşılıyordu.

Bu ne kadar sürdü, anımsamıyorum. Yorulmak nedir bilmiyorlardı. Derken birden kapı hızla ardına kadar açıldı. Efendim içeri daldı. Giyimliydi ve henüz sarhoşluğunun geçmediği anlaşılıyordu. Tamirciyle kadının uzandıkları yatak, kandil ışığında pek görünmüyordu, ama efendim herhalde her şeyin farkındaydı. Yumruklarını sıkarak o tarafa doğru yürüdü. Tamirci de ayağa kalktı. Anadan doğma çıplaktı. Kısa bir süre iki Hint horozu gibi bakıştılar. Tamirci çok daha iri cüsseliydi, ama efendim de öyle pek muhallebici çocuğu değildi. İki adam hızla kapıştılar. Bir süre birbirlerinin boğazını sıkmaya çalıştılar. Kadın da yatak örtüsüne şöylece sarınmış olarak yataktan çıkmış, kenarda kavgayı seyrediyordu. Derken iki adam alt alta üst üste yere yuvarlandılar. Birbirlerini acımasızca yumrukluyorlar, kafa atıyorlardı. Efendim ötekinden daha küçük cüsseliydi, ama sanırım boks ya da karate dersleri almıştı. Dövüşte görebildiğim kadar üstün olan oydu. Bir ara nasıl olduysa tamirci altta kaldı. Efendim adamın boğazına sarıldı, sıkmaya başladı. Adam kendisini kurtarmak için debeleniyor, ama başaramıyor-

du. Tam o sırada kadın, yan tarafta duran levyeye yapıştı ve bütün hızıyla efendimin kafasına indirdi. Efendim, kanlar içinde yan tarafa yuvarlandı.

Tamirci soluk soluğa doğruldu yerinden. Kadına anlamadığım dilden bir şeyler söyledi, kucaklaştılar, sonra eğildi, eliyle efendimin şah damarını yokladı. Kadına döndü, sanırım kendi diliyle, ölmüş, dedi. Olmayan tüylerimin diken diken olduğunu hissettim. Elimden gelse yerimden fırlar, adamın boğazına sarılırdım.

İki katil yine aralarında heyecanlı heyecanlı bir şeyler konuştular. Kadın, döndü, galiba otel odasına çıktı. Tamirci efendimin üzerine eğildi, ceplerini boşaltmaya başladı. Anladığım kadar, uzun bir yolculuğa çıkmayı planladığı için efendim ceplerini yabancı paralarla çeklerle doldurmuştu. Adam, daha başka kâğıtları da alıp ceplerine tıkıştırdı, sonra efendimin cansız gövdesini tamirhanenin karanlıkça bir köşesine çeke çeke sürükledi. O sırada kadın da çıkageldi. Bu kez üstüne daha derli toplu, kapalı bir giysi geçirmiş, kendi küçük valiziyle efendimin otele çıkarken götürdüğü seyahat çantasını da yanına almıştı.

İki ortak yine aralarında kendi dillerinden bir şeyler konuştular. Tamirci ceplerine tıkıştırdığı paraları kadına gösterdi. Kucaklaşıp uzun uzun öpüştüler. Sonra çantaları bagaja yerleştirdiler, tamirci kepenkleri açtı, arabaya bindiler, yola çıktık. Son anda, tamirhanede bir gün önce gördüğüm yaşlı adamın kenarda durduğunu ve bize baktığını fark ettim.

İki suç ortağı, bizim geldiğimiz yolda hızla ilerlerken pek neşeli görünüyordu. Adam arabayı çılgınca sürüyor-

du. Sınır kapısına yaklaştığımızda, tam anayola çıkacağımız sırada, iki jandarma arabasının yolumuzu kestiğini gördük. Tamirci bir küfür savurdu ve arabayı, hiç hızını kesmeden geri çevirmek istedi. Ancak, altımızdaki araç, ne kadar spor araba da olsa, o kadar sert ve ani virajı alamadı. Sağ taraftaki dik yamaçtan aşağı uçtuk.

Düşüşümüz ne kadar sürdü, anımsamıyorum. Kendime geldiğimde baktım, araba yan yatmış, ön camı parçalanmış, motorundan dumanlar çıkıyordu. Patlayacak diye korktum. Gözüm ön koltuğa ilişti. Bagaj öne doğru ilerlemiş ve yolcuları sıkıştırmıştı. İkisi de kanlar içindeydi ve hiçbir canlılık belirtisi göstermiyorlardı.

Az sonra jandarma arabaları uçurumun kenarına yaklaştı. İki er, iplere tutunarak yanımıza kadar indiler. Cesetleri kontrol ettiler. İkisinin de ölmüş olduğunu yukarı bildirdiler, ancak öyle sıkışmışlardı ki, bütün çabalarına karşın dışarı çıkaramadılar.

Bir süre öyle bekledik. Anladığım kadar lastik dostlarım da kullanılmaz haldeydiler. Bana gelince, jantını hafifçe eğilmiş, ama bana bir şey olmamıştı. Ne olursa olsun, bu artık benim de sonum demekti.

Bir süre sonra yolun kenarına bir çekici vinç yanaştı. O güzel arabanın parçalanmış gövdesini yukarı çektiler. Tabii beni de beraber.

Daha sonra olanlar bir kâbus gibiydi. Önce bizi bir tamirhaneye götürdüler. Bir sürü insan başımıza üşüştü. Arabanın kapılarını, kenarlarını elektrikli testereyle keserek cesetleri çıkardılar. Tamircinin ceplerindeki paralar ortaya çıktı. Zabıtlar tutuldu. Cesetler sanırım morga kal-

dırıldı. Konuşmalardan anladığıma göre, tamirhaneden çıkarken gördüğüm yaşlı adam, içeri girince efendimin cansız cesedini bulmuş ve jandarmaya haber vermiş.

Jandarmanın tamirhanesinde birkaç gün bekledik. Daha sonra, hepimizi bir çekiciyle aldılar, bir hurdacıya bıraktılar. Arabadan sanırım benden başka sağ çıkan olmamıştı. Hurdacı beni alıp, satılık lastiklerin yanına koydu. Kimsenin benimle ilgileneceğini sanmıyordum. Ne var ki hiç beklemediğim bir şey oldu, bir gün yaşlıca bir adam geldi, hurdacıyla bir şeyler konuştular, hurdacı önemsemedi, omzunu silkti, eliyle beni gösterdi.

İşte, her şeye karşın, yine de şansım varmış, bu son efendim, üstelik para da ödemeden beni lastik tamircisinin bir kenara yığdığı yaşlı arkadaşlarımın arasından alıp arabasının bagajına attı.

Ne kadar gittik, bilmiyorum. Bagajda yolculuk etmek beni hep tutar. Kendimi zındana atılmış gibi hissederim. Bereket yolculuk uzun sürmedi. Yeni sahibim yerimden çıkardığında baktım, bahçe içinde iki katlı bir evin önündeydik.

Yeni efendim, beni bahçesinin bir köşesine diktiği incir fidanını korumakla görevlendirdi. İşte o zamandan beri narin fidan, tam orta yerimde, yaşama tutunma savaşımı veriyor. Ama bu incirler arsızdır. Bir yıla kalmaz boylanır. İki yıl sonra geniş yapraklarının gölgesinde serin serin son uykuma yatarım.

YENİLENEN PORTRELER

Cemil Eren'e

Dünyaca ünlü portre ressamı Feliciano Mauro de Arnabio, geçen yüzyılın ortalarına doğru, Bolivya'da, Titicaca gölü yakınlarındaki küçük Ulamba kasabasında doğdu. Aslında Maria Magdalena okul çağına gelinceye kadar annesinin köyünde yaşadı. Annesi kasabanın neredeyse en yoksul ailesinin beş kızından en küçüğü olan Maria Magdalena, babası, kasabanın küçük Katolik kilisesinin papazı Peder Astucio idi. Tabii Katolik papazlarının evlenmeleri yasak olduğu için, ona doğal baba demek daha uygun düşerdi. Bu konunun ucu Kilise'nin ayrıcalıkları ile ilgiliydi, bu bakımdan hemen herkes bu konunun yakınında bir yerde konuşulmasından çekinirdi.

Yasal babası, kasabanın yarı akıllı, daha çok ayyaş, biraz serseri, ama iyi yürekli magandası Ricardo Arnabio, varlıklı biri değildi, ama evini geçindirebilecek kadar tarla tapan sahibiydi. İşin ilginç yanı, Maria Magdalena da biraz geri zekâlı bir kızdı. Çok güzel, sevecen, yardımsever bir kız. Tam anlamıyla dini bütün bir Katolik'ti o. Hiçbir ayini kaçırmaz, kilisenin korosundaki görevini sektirmezdi.

Aslında fazlasıyla sıcakkanlı bir adam olan Peder Astucio'nun Maria Magdela'nın güzelliğine kayıtsız kalması düşünülemezdi. Böylece, adı Hazreti İsa'nın genç ve güzel karısından gelen genç kadın, bir gün Rahibin dua odasında, ebedi nişanlılıktan -her ne kadar kutsal ruh bu sırada kendisini Peder Astucio kılığında göstermiş olsa da- bir adım ileri gidip, Ruhül Kudüs'le ilahi evliliğe kolaylıkla adım attı.

Annesinin bu ilahi birleşmeyle onurlandırılmasından dokuz ay on gün sonra doğan Feliciano, böylece iki babaya birden sahip oldu. Kutsal Koca Astucio, çocuğun doğumundaki kutsal sorunları, düzenleyeceği özel bir ayinle yoluna koyabilirdi. Ne var ki, kimi Bolivya âdetleri ile Türk âdetleri arasında öyle açık bir benzerlik bulunmaktaydı ki, nedense köklerinin Ortaasya olmasıyla övünen kalabalık Astucio ailesinin buna şiddetle itiraz edeceğini biliyordu. Bu yüzden bu yasal gereğe uymaktan kaçındı. Böylece Ricardo Arnabio, iki şişe Vat 69 karşılığında çocuğun yasal vesayetini de üzerine aldı. Aldı da ne oldu?

Aslında yasal babanın da, en yakın akrabalarının da bu çocuğa aldırış ettikleri yoktu. Neyse ki Peder Astucio, belki de olası bir skandaldan çekindiği için, Feliciano'ya yasal babasıymış gibi, hatta aslına bakılırsa bundan daha fazlasını yaptı, doğanın armağanını kabul ederek kol kanat gerdi. Zaten, çocuk beş yaşına geldiğinde Ricardo, bir serseri tiyatro kumpanyasının arkasına takılarak kayboldu.

O günlerde Bolivya tam bir toplumsal kargaşa içindeydi. Önceleri memlekete her bakımdan egemen olan iki

büyük aile, aralarında anlaşmışlardı. Dört yıl biri, dört yıl öteki sırayla iktidara geliyor, hepsi de ülkeyi sömürmekte birbirlerinden farklı olmadıkları için, kuzu kuzu geçinip gidiyorlardı. Peder Astucio, çok deneyimli bir din adamıydı. Küçük kilisesini ve kuzucuklarını bu sürtüşmelerin dışında bırakmayı başarıyordu.

Bu arada çocuk, vaftiz babasının himayesi altında hızla büyümekte ve gelişmekteydi. Yine de kasabanın polis şefi Eusebio, kasabada ne zaman bir düzensizlik olsa, her olasılığa karşı Feliciano'yu birkaç günlüğüne gözden ırak tutmaya çabalamaktan geri kalmıyor, Peder Astucio ile birlikte, onu bir süre temiz hava bol gıda alması için, Maria Magdela'nın köyüne göndertiyordu.

Bu sık sık yinelenen zorunlu gidip gelmeler, Feliciano'nun pek de sağlam olmayan fiziksel gelişmesine çok faydalı olmuştu. Bu arada, soy ağacı hayli karışık olan genç çocuğun neye merakı olduğunu, ne yapmak istediğini kimse sorup soruşturmuyor, pek meraklılar da, doğanın kendi kirliliklerini kendisinin temizlemesi gerektiğini, o da üstü kapalı olarak sağda solda fısıldamaktan öteye gitmiyorlardı.

Gerçekten de Feliciano'nun insan portreleri, bu arada biraz düşsel de olsa, kimi kutsal mekânları süsleyen resimlerden esinlenerek çıplak azize resimleri çizme merakının olağanüstü gerçekçi olduğu, sınıf arkadaşları olan kasabanın birkaç gözü kara delikanlısı tarafından keşfedilince, sorunun boyutları birden genişledi ve Feliciano'nun yavaş yavaş kasabanın bütün soylularının konaklarına kabul edilmeye başlandığı görüldü.

Herkesi en çok şaşırtansa, kasabanın en büyük çiftlik ağası ve daha doğrusu, kilise etkinlik yöresinin başpapazı Ronaldo Capriciano'nun, Peder Astucio'nun himayesindeki genç Feliciano'nun yaptığı portreleri yakından görmek için kasabaya gelmek istemesi oldu. Eğer söylendiği gibi oğlanın büyük bir yeteneği varsa, kiliseye giderayak bir aziz kazandırmak hiç de fena olmazdı.

Tabii hemen olağanüstü bir hazırlığa girişildi. Konuk Monseigneur Capriciano'nun, Belediye Başkanlığı sarayı olarak inşa edilip Portekizlilerce hükümet konağı niyetine kullanılan ve ülkenin istilacılar tarafından işgal edildiği tarihten kasabayı bırakıp gitmeleri tarihine kadar büyük konuklara tahsis edilen görkemli, duvarları yaldız boyalı, tarihi ve buna karşılık sadece iki odası kullanılabilir haldeki Santa Barbara sarayında ağırlanmasına karar verildi.

Ne var ki, yemek salonunun duvarını boydan boya kaplayan Goblen halının üzerine uyarlanmış –aslında bir sanat harikası sayılabilecek olan- resim, iki yüz yıl önce, Portekizlilerin komutasındaki kilise askerleriyle milisler arasında yapılmış bulunan ve halk temsilcilerinin zaferiyle biten çatışma sonunda sömürücülerin kasabayı bırakıp kaçmalarını temsil etmekteydi. Konuk papaz farkında olmuş olsa, o iri gövdesiyle ortalığı birbirine katardı. Ancak, Peder Astucio, onun kilise tarihini öyle pek iyi bilmemesinden yararlanarak, halının motiflerinin yeğeni Feliciano tarafından yapıldığını ve iki tarafın üniformalarının o zamanlar birbirine çok benzediğini söyleyerek bir skandalın kopmasını engelledi.

Yemekten sonra konuklar, kilisenin iki yüz yıllık kavında bekletilmiş olan Madeira şaraplarını yudumlarlarken Mgr. Capriciano'nun ziyaret sebebi anlaşıldı. Peder Astucio hazırlıklıydı. Masanın üzerine Feliciano'nun son kez çizip yepyeni bir teknikle boyadığı tuvallerden seçilmiş bir sergi özenle dizildi.

Konuk papaz, hepsini çok beğendi, ama en çok, bir yüz yıl önce yaşamış bulunan Ulamba Fatihi General Estaban'a ait olan portre dikkatini çekmişti. Hatta satın almak da istedi, ama onun cimriliğini bildiği için, bu portrenin sadece bir kopya, bir reprodüksiyon olduğunu söylerek bundan vazgeçirdi.

Ancak, Mgr. Capriciano, büyük yetenek diyerek göklere çıkardığı Feliciano'nun kendi portresini de yapmasını pek istediğini açık bir şekilde ifade edince iş değişti. Oysa, Monseigneur'ün ressama poz verecek vakti yoktu. O da Feliciano'nun kaş göz işaretleriyle çözümlendi. On beş gün sonra resim hazır olacaktı. Boyutlarının da öbüründen birer santim bile olsa büyük olmasını istiyordu. Pazarlık uzun sürmedi. Hem de, Peder Astucio'nun bütün kaş göz işaretlerine karşılık, aşağı yukarı bir küçük kızarmış domuzla bir şişe Porto şarabı fiyatına...

Feliciano o kadar da aptal değildi, hatta fazlasıyla kurnazdı bile denilebilir. O günlerde, ülkenin hemen her yerinde, kilise büyüklerini de arkalarına alarak Amerikan işletmeleriyle işbirliği yapan papazların sonunun yaklaştığı söyleniyordu. Bir işçi, köylü ayaklanması yakındı. Felicianoda bu olasığın yakın olduğunun farkındaydı. Amcası, babası, her neyin nesi idiyse, Peder Mgr. Caprici-

ano'yla o günlerde peder Astucio'nun evinde sık sık karşılaşılması, hele de samanlıkta ot destelerinin altında sıkıca sarılıp sarmalanmış Mgr. Capriciano'nun kocaman bir portresinin bulunması her ikisi için de iyi olmazdı.

Gerçekten de Feliciano'nun korktuğu kısa zamanda başlarına geldi. Bir sabah bir manga asker kiliseyi bastı. Ortalığı darmadağın ettiler ve tabii saman balyalarının altından Mgr. Capriciano'nun dev boyutundaki portresi ortaya çıktı.

Peder Astucio sapsarı kesildi, yakınındaki bir sandalyeye adeta çöktü. İlk anda Feliciano da her şeyin sona erdiğini düşündü, onun da ayakları tutmaz oldu. İşte tam o anda baskını yapan yüzbaşı Rodrigo ile Feliciano göz göze geldiler. Çocukluğundan beri insan portreleri yapmakta ustalaşmış olan Feliciano, yüzbaşının bakışlarındaki pırıltıyı yakaladı.

Yüzbaşı,

— Şu büyük adamların portrelerini yapan ünlü ressam Feliciano Mauro de Arnabio sen misin, dedi.

Feliciano'nun alnında hemen ter taneleri belirdi. Herkese "*Amcam*" dediği Peder Astucio'ya baktı:

— Elbette o, dedi Peder Astucio. Bolivya'nın, hatta bütün Dünya'nın en büyük ressamıdır o.

Yüzbaşı Rodrigo kestirmeden gidiyordu. Feliciano'ya dönerek,

— Benim portremi de yapar mısın, dedi. Fazla param da yok, sana poz verecek zamanım da.

Sonra, boynundaki madalyonu uzattı. Madalyonun bir tarafında genç bir kızın, öbür tarafında yüzbaşının

herhalde orduya katıldığı ilk gün ucuz bir ressama yaptırılmış resimleri duruyordu.

Yüzbaşı,

— İşte sana kopya edeceğin resim, dedi. Dikkat et, kaybolmasın. Yarın akşama kadar da hazır olsun. Anlaşıldı mı?

Yüzbaşı itirazlarını dinlemeden çekip gitti. O gittikten sonra Peder Astıcio ile Feliciano acı acı bakıştılar. Feliciano:

— Bu kez galiba oyunun sonuna geldik, dedi. Ne yaparsam yapayım, Monseigneur Capriciano'nun portresini ne kadar çabuk boyarsam boyayım yarın akşama kadar bitiremem. Bu yüzbaşı bir şeyler biliyor gibi geldi bana...

Peder Astıcio başını salladı:

— Sanmıyorum, zaten neyi bilecek? Şimdiye kadar şikâyet eden oldu mu? Sen sadece, resimlerine bakarak portrelerini yapmanı isteyen, sonra da bizimle ilgili olmayan nedenlerle siparişlerini almaya gelmeyenlerin portrelerinin yüzlerini değiştiriyorsun. Capriciano da onlardan biri...

Böylece Mgr. Capriciano'nun portresi tekrar ortaya çıktı. Zavallı Feliciano, bir kilise kodamanının başı yerine genç yüzbaşının portresini zamanında oturtabildi. Ertesi akşam, yüzbaşı Rodrigo müfrezesiyle birlikte damladı. Mgr. Capriciano'nun portresi, odanın kuytu bir duvarında göz kamaştıran bir heybetle asılı duruyordu.

Yüzbaşı, yanındakilere portresini gururla gösterirken, Feliciano'ya,

— Aferin sana, dedi. Bayağı iyi benzetmişsin...

Sonra biraz daha yakından baktı:

— Güzel de, dedi. Beni biraz şişman yapmışsın...

— Nasıl olsa bu savaş sonrasında şişmanlarsınız yüzbaşım...

— Tamam, tamam, gevezeliği bırak!

Sonra yanındakilere, tabloyu götürmeleri emrini verdi. Kapıdan çıkarlarken, Feliciano'ya çapkınca göz kırptı:

— Krua degliz nişanını henüz almadım, ama benimkinin hoşuna gidecek...

Askerler gittikten sonra, Peder Astucio,

— Bu Krua degliz nişanı da nereden çıktı, dedi. O nişanı öyle kolay kolay herkese vermezler?

Feliciano, başını önüne eğdi,

— Sorma peder, dedi. Yetiştirme telaşı içinde onu silmeyi unutmuşum...

Ne var ki bu kilise nişanı Yüzbaşı Rodrigo'ya şans getirmedi. Feliciano'nun yanından çıktıktan hemen sonra bir rakip müfrezeyle karşılaştılar. Rakipler daha kalabalık, daha güçlüydü. Rodrigo ile müfrezesi kılıçtan geçirildi. Mgr. Capriciano'nun yüzbaşıya uyarlanmış portresini, ertesi gün, çamurlar içinde, kasabanın çocukları bulup Peder Astucio'ya getirdiler.

Feliciano'nun ünü, birbirini izleyen ayaklanmalar, kanlı iktidar değişiklikleri sırasında hızla arttı. Her başa geçen, hemen kendisinin bir portresinin yaptırılması hevesine kapılıyor, ancak bu portrelerin yapılması için geçen sürede, çok kez iktidar da el değiştirdiğinden, yapılan portreler kilisenin deposunda üst üste yığılıp kalıyor, Feliciano'ya yeni siparişler için malzeme oluşturuyorlardı.

Derken, öncekilere benzemeyen, bütün ülkeyi etkisine alan büyük bir ihtilalle iktidar devrildi, her taraf kan gölüne döndü. Daha önceki ayaklanma ya da sözüm ona devrimlerde, eline her silah alanın şu ya da bu tarafın bayrağını eline geçirenin, halkın üzerine, hiçbir neden göstermeden gerçekleştirdikleri vahşice saldırılardan, yağma, ırza geçme, yakıp yıkma gibi insanlık dışı eylemlerden Ulamba kasabası, oldukça kenar bir köşede, hatta gözden ırak olması nedeniyle büyük ölçüde kurtulmuştu.

İhtilaller Ulamba'ya bir tarafın zafer kazanmasından sonra, yeni Başkanın portresini yaptırmak için ya kendisinin ya da resmini taşıyan ulağının gelmesi vesilesiyle uzanır, çok kez portrenin yapılmasına fırsat kalmadan yeni ihtilallerle uzaklaşırlardı.

Ancak bu kez yeni Başkan daha dayanıklı çıktı. Ulamba'ya gelinciye kadar Başkentte bir kış geçirdi, otoritesini kuvvetlendirdi, neden sonra merak dürtüsüyle çıkıp geldi küçük kasabaya.

Aslında Başkanın gelişi kasabada önce büyük korku ve telaşa neden olmuştu. Sabah erkenden bir grup tüfekli süngülü asker gelmiş ve ilk iş olarak Feliciano'nun evinin çevresini sarmıştı. Bunun bir güvenlik sorunu olduğu anlaşılıncaya kadar kimse burnunu evinin dışına çıkarmamıştı.

Akşama doğru Başkan, çok süslü, tantanalı binek atının değerli taşlarla süslü yularını sıkı sıkı kavramış, âlâyı vâlâ ile kasabaya ayakbastı. Peder Astucio ve Feliciano tarafından karşılandı.

Başkan, sert bir sesle:

— Ressam hanginiz, dedi.

Feliciano bir adım öne çıktı:

— Bendenizim efendim.

— Senin yaptığın portreler çok ünlüymüş öyle mi?

Feliciano başını önüne eğip ellerini ovuşturarak,

— Öyle söylüyorlar efendimiz, dedi. Kuşkusuz iltifat ediyorlar.

Başkan, sert tavrını bozmadan,

— Bana bak, dedi. Benim de bir portremi yapmanı istiyorum. Ama sana poz verecek vaktim yok...

Sonra cebinden o da bir madalyon çıkarıp uzattı:

— İşte burada bir resmim var. Buna bakarak yaparsın. Portrenin, Sinyorina Margarita ile düğünümün yapılacağı yeni sarayımın açılışına yetişmesini istiyorum. Sana bol bol bir ay, anlaşıldı mı? Bir ay sonra, karım olacak Prenses Margarita ile geldiğimizde portre hazır olmalı.

Arkasından bir kese altını da avans niyetine Peder Astusio'nun suratına fırlattı, atına atlayıp tepikleyerek çekti gitti.

Başkan ile yanındaki korumacıları çekip gittikten sonra Peder Astucio ile Feliciano'yu bir düşüncedir aldı. Bir ay, gerçi az zaman sayılmazdı, ama sorun o değildi. Feliciano'nun elinde Başkan'ın istediği boyutlarda bir portre yapmasına yetecek malzeme yoktu.

Peder Astucio,

— Bu adam kalıcıya benziyor Feliciano, dedi. Ne yapıp edip portresini yapman, düğününe yetiştirmen gerekiyor...

— Evet ama, neyle?

Peder Astucio düşündü:

— Bundan öncekiler gibi, dedi. Bunun ötekilerden ne farkı var? Hele şu benim mahzeni bir araştıralım...

Mahzene indiler. Üst üste yığılmış olan tuvalleri tek tek indirip incelediler. Derken Feliciano'nun gözleri Mgr. Capriciano'nun Yüzbaşı Rodrigo'ya uyarlanmış olan portresine ilişti ve bir sevinç çığlığı kopardı:

— Peder, peder, şu resme bir bak, yüzü bir yana, gövdesi, endamı, giysileri, nişanları Başkan'a tıpatıp benzemiyor mu?

Gerçekten de, yüz çizgileri bir yana, kemikleri bile çoktan çürümüş olan Mgr. Capriciano gitmiş, yerine Başkan gelip oturmuştu. Aslında tuvaldeki portre de Başrahibe ait değildi. Dominiken papazlarının hükümette oldukları dönemde bu portre birçok ünlü rahibin yüzüne uyarlanmış, şu ya da bu nedenle sahibi gelip almadığı için, son haliyle, öylece mahzene atılmıştı.

Rahiple gayrimeşru oğlu birbirlerine sarılarak keşiflerini sevinçle kutladılar.

Tozlar içindeki resim özenle temizlendikten sonra yukarıya çıkarıldı, âdeta dinsel bir törenle şövaleye oturtuldu. Giysilerdeki farkları gidermek Feliciano için çocuk oyuncağı idi. Portrenin kendisini değiştirmek elbette çok daha zordu, ama bu konuda Feliciano'nun dünyaca ünlü bir ressam olduğu unutulmamalıydı.

Feliciano gömleğini sırtına geçirdi, fırçalarını yıkadı, tualinin başına geçip çalışmaya başladı. Kısa bir süre sonra koskoca Mgr. Capriciano gitmiş, yerine son moda

üniforması, iki göğsünü dolduran madalyaları içinde Başkan kendisini göstermişti. Baba oğul bir süre bu yeni başyapıtı göğüslerini şişirerek seyretti. Tek fark, yenisinin yüzünün yerinde beyaz bir boşluğun bulunmasıydı.

Feliciano kısa bir dinlenmeden sonra tekrar tualinin başına geçti. Başkanın verdiği madalyonu sehpanın bir köşesine yerleştirdi. Bundan sonrası çok kolay olacak gibi görünüyordu.

Ne var ki, Başkanın geleceğini söylediği günün sabahında, tan yeri ağarırken, Feliciano hâlâ resmin başındaydı. Büyük bir aksilik olmuştu. Yıllarca mahzende bekleyen, yüzü yeni siparişler için birçok kez kazınıp, silinip yeniden boyanan portre sonunda isyan etmişti. Feliciano ne yaparsa yapsın, muşambaya dönmüş olan tual boya tutmuyordu.

Ölüm korkusu içinde genç ressam, kan ter içinde, son bir çabayla çalışmaya devam etti. Sonunda, Başkanla adamlarının nal sesleri duyulurken tablo tamamlanmıştı. Başkanın yüzü de şimdi gerçeğinden daha güzel görünüyordu.

Tablonun üzerine hemen bir şal örttüler. Az sonra kapı, bir süvari subayının tekmesiyle ardına kadar açıldı, önde Başkan, yanında az sonra kilisede evleneceği nişanlısı Prenses Margarita ve yakınları olmak üzere içeri girdiler. Başkan, önünde yerlere kadar eğilen Rahiple oğluna şöyle tepeden bakarak, en kalın, buyurgan sesiyle,

— Nasıl, benim resmim tamamlandı mı, dedi.

Başını kaldırmaya cesaret edemeyen Feliciano, güçlükle:

— Tamamlandı Sayın Başkan, diyebildi ve eliyle üstüne şal örtülmüş olan şövaleyi işaret etti:

— İşte orada, efendimiz.

Bu söz üzerine Başkanın arkasında duran emir subayı hemen atılıp resmin üzerindeki şalı çekti. Bir an, bir sessizlik oldu. Sonra şaşkınlık ve hayranlık ifadelerinin karıştığı bir karışık ses duyuldu.

Resim, Başkanın yüzü bir yana bırakılırsa, gerçekten göz kamaştırıyordu. O pırıl pırıl üniforma, nişanlar, Başkan'm kabzasından tuttuğu süslemeli kılıç gerçeğinden çok daha canlı ve görkemli bir şekilde resmedilmişti. Ne var ki, Başkan'ın yüzünün yer alması gereken yerde sadece bembeyaz bir boşluk vardı. Âdeta belirsiz bir güç, Başkanın yüzünü silip atmıştı ve o yüzün yerindeki boşluk öyle parıltılıydı ki hemen göze çarpıyordu ve bu beyazlık tablonun bütünüyle öylesine zıt bir görünümdeydi ki, gelenlerden bir çoğu, Prenses Margarita dahil, gülmelerini tutamadılar.

Başkan, hiçbir şey söylemeden arkasını dönüp dışarı çıktı.

O günden sonra dünyaca ünlü portre ressamı Feliciano ile koruyucusu Rahip Astucio'dan söz edildiği duyulmadı.

TÜRKÜSÜNÜ ARAYAN ADAM

Sayın Dr. Zehra Mutlu'ya

Tülümsü bir bulutun arkasından geliyordu ses; hafif, duygulu, acılı bir kadın sesi. Yüzünü seçemiyordum, daha doğrusu, sislerin arasından, bir an, dolunay gibi parlak, ıpılık bir görüntü beliriyor, çizgilerini belleğime çizmeme vakit bırakmadan hemen kayboluyordu. Onu tanıyor gibiydim, ama o kadar belirsizdi ki. Yine de bu sesi biliyordum. Sözlerini ayırt edemediğim o türkü öylesine tanıdık, öylesine içimde yaşıyordu ki, onunla doğmuş, onunla büyümüş gibiydim.

Gözlerimi açtığımda dudaklarıma kendiliğinden yapışmış, düş ile gerçek arasında bir boşlukta, o türküyü mırıldanmakta olduğumu fark ettim. Bildiğim, daha önce işittiğim hiçbir ezgiyle benzerliği yoktu, ama ben, kendiliğimden, kendi içimden çıkarmışım gibi, hiç duraksamadan, hatta hiçbir anlam veremediğim birtakım ses dizileri halinde, sözlerini bile mırıldanıyordum yüksek sesle. Yavaş yavaş, yinelenerek, bu sesler bilinçaltımda gizli birtakım şifreli anlamlar kazanmaya başladı.

Karanlık bir dünyadaydım. Işıksız, ama sıcak, yumuşak, yapayalnız olmama karşın beni sımsıkı saran, güven

veren, dost bir dünyaydı bu. Kimse yoktu, sadece birtakım kıpırtılar hissediyordum. Çevremde, bir ilahiyi andıran, ya da bir ağıta benzeyen sesler bir gidiyor, bir geliyordu. Duyuyor muydum o sesleri, bir karar veremiyordum. Sonra karanlık önce kızıla boyandı, ardından keskin bir ışık gözlerimi kamaştırdı, aynı anda o gizemli ilahi, ya da ağıta benzeyen ses, kulak zarımı patlatırcasına yükseldi. Ürktüm ve ağlamaya başladım. Acıyordu her yanım. Derilerim kabuk kabuk dökülüyordu. Sonra yine sessizlik. Ancak bu kez çok daha derin ve ürkütücü.

Ne kadar kaldım öyle, bilmiyorum. Uyuyordum galiba, ama gözlerim açıktı. Doğruldum, çıplak ayaklarımı soğuk muşamba zemine bastım. Ürperdim. Bambaşka bir dünyadaydım. Burası benim alışkın olduğum mekân değildi. Karşımda, çok yüksek, bembeyaz badanalı bir duvar yükseliyordu. Bomboş bir duvar. Benim güzel tablolarımı kaldırmışlardı. Kitaplarım, müzik setim, televizyonum yoktu. Penceremdeki kavuniçi rengi kadife perdeler de alınmıştı. Camların arkasında bir deniz uçurumunu andıran korkutuculuğu ile giderek sonsuzluğa doğru uzanan, koyulaşan bir lacivertlik.

Sonra kulaklarımda yine o büyüleyici ezgi. Bu kez sanki sözleri daha bir tanıdık. Biraz gayret edebilsem, anlayacağımı sanıyorum, ama boşuna. Belleğimin hiçbir köşesinde bu sesleri içeren bir kavram, hatta tek bir sözcük yok, yine de tanıdık... Rıhtıma vuran küçücük dalgaların sesi gibi. Tanımlanamaz, ama içimizde nice anılar, duygular uyandırabilir nitelikte. Bu ses de öyle bir sesti. Önce içimde yaşanmış güzel anları çağrıştıran, hemen ardın-

dan çocukluğumun gulyabanilerini gözlerimin önüne getiren, sonra yine mutluluklarıma eşlik eden bir ses.

"Bu bir düş olmalı," dedim sonunda ve her şey eski haline döndü. Daha doğrusu öyle sandım. Yatağımın tam karşısındaki, uyanır uyanmaz gözüme çarpması için özellikle iki Duffy arasına yerleştirdiğim, sevgili yârimin -ben ona hep böyle seslenirdim- geçen yaz birlikte çıktığımız gezi sırasında çektiğim, sonradan bastırıp büyüttürdüğüm, arkasında derin bir vadi ve küçük çavlanların şarıldadığı duyulan o güzelim fotoğrafı kaybolmuştu.

Hüzünlü bir bakışı vardı o fotoğrafta, daha sonra olacakları biliyormuş gibiydi ve ben daha o resimde gözlerinde belirginleşen koyuluğu görür görmez sezmiştim onun benden ayrılma zamanının gelmiş olduğunu.

Kim kaldırmış olabilirdi o resmi duvarda asılı olduğu yerden? Ama orada bir boşluk yoktu. Tuhaf bir şeydi. Resim yoktu, ama çerçevesi duruyordu ve çerçevenin ortasında, artık rüyamda gördüğüme inandığım, sislerin arasından, bir an, dolunay gibi parlak, ıpılık bir belirsiz kadın yüzünün tülümsü görüntüsü görünüp kayboluyordu.

O benden önce gitti. Beni yapayalnız bırakıp... Oysa sıra bendeydi. Yoksa iyileşmeye başladığım anlamına mı geliyor bu gizemli oluşum? Kalktım, çerçeveye yaklaşıp baktım, hayır, değişen bir şey yoktu, fotoğraf yerli yerinde duruyordu. Göz göze geldik. Hüzünlü değil, daha çok sitemli bir bakışı vardı.

Sonra birden dudakları kımıldadı, çavlanların sakladığı bir ezgiyi mırıldanmaya başladı. Mutfakta çalışırken, yalnız olduğunu sandığı zamanlar yaptığı gibi. Ne oldu-

ğunu hiçbir zaman sormadığım, ama uyanır uyanmaz dudaklarıma yapışan türküydü. Bir yakınma gibi, içe işliyor, sonra birden neşeli bir halk havasına dönüyordu. Bu kez ben de onunla birlikte söylemeye başladım.

Bu ne kadar sürdü bilmiyorum. Sonra, birden o yok oldu. Belki de birlikteydik, ben onu görmüyordum. Önümde ya da arkamdaydı. İlerde, aşağılarda bir yerde, onun fotoğrafını çektiğim, vadinin en yüksek yerinde durduğu çavlanların akıntısını görüyordum. Yavaşça aşağıya indim. Kol kola girmiş, bilmediğim bir oyunu birlikte ve coşkuyla oynayan kadınlı erkekli neşeli insan yüzleri dolanıyordu çevremde. Hep birlikte, durdukları yerde kollarını kaldırarak dönüyor, ayaklarıyla yeri tepikliyorlardı.

Terlemiştim. Güçsüzdüm, yine de kalkıp aralarına karışmak istiyordum. "Gelin, elimden tutun, beni de aranıza alın," diye seslenmek istedim. Sesim çıkmadı. Daha doğrusu mırıldanmakta olduğum ezgi, boğazımdan başka seslerin çıkmasını engelliyordu.

Yine de onlarla birlikte tepinmişim gibi dizlerim kesik kesikti. Kendimi sırtüstü yatağa bıraktım. Şimdi de ağlamak istiyordum. Babam, kaşlarını çatmış, erkekler ağlamaz diyordu. Oysa o öleli kırk yıl olmuştu. Konuştu mu gerçekten? Düş görüyorsam, olanaksız. Ölüler düşlerde sesli konuşmazlar. Ama belki de o ölmedi, ya da onun yanına giden benim. Bunun için de daha vakit var. Belki de düş değildi gördüğüm. Uykuyla uyanıklık arası bir uyuşukluk içindeydim.

Peki, neden babamla konuştuğumu düşledim? O benim kendisi gibi, sert bir erkek olarak yetişmemi isterdi

hep. Bunun için öyle derdi: Erkekler ağlamaz! Evet, düşüp bir yerimi berelediğimde öyle derdi, ben de susardım.

Neden ağlamazdı erkekler? Ya da neden yalnız kadınlar ağlardı? Bunun fizyolojik bir açıklaması olmalı. Benim yârim, o da hiç ağlamazdı, ama onun iki kere arkasını bana dönüp gözlerini elinin tersiyle sildiğini fark etmiştim. O zaman benim yakında ölebileceğimi düşünüyordu. Çok hastaydım. Oysa ben işte hâlâ yaşıyorum, oysa o gitti. Nasıl, bilmiyorum. Uzaktaydı. Gelmesini bekliyordum. Gelmedi. O hiç böyle yapmazdı. Gidiverdi. Telefondaki son konuşmamızda dargın gibiydi sesi. Neden dargındı, hiç anlamamıştım. Belki de öldü. Kimse bir şey söylemedi. Sadece beni bırakıp gitti. Artık hiç yok. "*Ben artık yokum*," demişti telefonda, son kez aradığında. Ne zamandır ne sesi var, ne görüntüsü...

Şimdi niye bu sesleri duyuyorum? Bir şeyler mi anlatmak istiyorlar bana? Dilimden atamıyorum bir türlü. Aslında rahatsız edici bir türkü değil. Bazen bir ağıtı andırsa da daha çok kıvrak, insanda kalkıp oynama isteği uyandıran bir türkü. Bu türkü nereden geldi, yapıştı dilimin ucuna? Bulmalıyım.

Bu kez uyanığım artık. Odamda her şey yerli yerinde. Bilgisayarımı açıyorum. Evlenmemizden önce elektronik posta ile yolladığı kimi resimli iletilerini topladığım dosyaya göz gezdiriyorum. Hemen hepsi, seni çok seviyorum sözcükleriyle tamamlanmış iletilerinin. Benim ona yolladıklarımı gibi.

Uyanmadan gördüklerim içinde bir tek bu doğru. O artık hiç yok. Eğer öldüyse ki ölüm her şeyi yok etmez;

dahası kimi anları sonsuzlaştırır, kimi sevgileri yüceltir, acıları derinleştirir. Oysa yok ölüm, dudaklarıma yapışan türkü gibi. Bazen duyuyorum, her seferinde şaşırıyorum, sonra geldiği gibi gidiyor.

Dün gece, son zamanlarda iyi uyuyamadığım için doktorumun verdiği uyku ilacını ilk kez kullanmıştım. Onun sersemliği var hâlâ üstümde. Ben düşlerin, hayallerin etkisinde kalan bir insan değilim, ama bu düş nereden çıktı şimdi ortaya, durup dururken?

Yatağımın kenarına oturdum, düşünmeye çalıştım. Yok, hiç de öyle birden bire çıkmamıştı. Akşam, yatmadan önce, internette gezinirken, adını ilk kez duyduğum bir internet sitesinde karşıma çıkmış, ilgimi çekmişti. Bir yabanıl Afrika kabilesinin inançlarından söz ediliyordu. Anlatıya belli belirsiz bir ezgi de eşlik ediyordu. Bir kadın gebe kalınca, kabilenin öteki kadınları çevresini sarar ve o anda uydurdukları bir türküyü söyleyerek el ele tutuşur gebe kadının çevresinde dönüşürlermiş. Bu türkü, doğacak çocuğun türküsü olurmuş. Çocuk doğduğunda, aynı koro yine çevresinde toplanır, aynı türküyü söylermiş. Bu hep sürüp gidermiş. Çocuk büyüdükçe, hayatının önemli anlarında o türkü ona eşlik edermiş. Kimi zaman neşeli, kimi zaman hüzünlü. Öldüğü zaman, mezarının başında yine aynı türkü söylenirmiş, ama bu kez bütün yaşam öyküsünü anlatan bir ağıt olarak.

Artık karar verdim, uykuyla uyanıklık arasında dudaklarıma yapışan ezgi de benim türküm olmalıydı. Düşünüyorum ve bu türkünün benim türküm olduğuna giderek daha içten inanıyorum. Üstelik artık onu bugün ilk

olarak duymadığımdan eminim. Zaman zaman, şimdiki gibi dudaklarıma yapışmıştır, rasgele söylemişimdir. Belki bunun ne olduğunun daha önce farkına varmadığım için, ne anlama geldiğini bilememişim, düşünememişimdir.

Bugün gördüğüm rüya son derecede anlamlıydı. Rüya ya da düş. Daha doğrusu bana bir şeyler anlatıyordu o türkünün sözleri. Yarim gittiğinden beri ilk kez duyuyordum. Hayatla ölüm arasında bir yerden sesleniliyordu bana. Bunun ne olduğunu öğrenmeliydim. Çok önemli bu benim için. Bu kez anlamazdan gelemem. Şimdi artık, türkümü arayıp bulmam ve onu izlemem gerekiyor.

Evet, ama nasıl? Kime sorabilirim, nasıl öğrenebilirim? Ben bir müzikolog değilim. Üstelik halk türküleriyle pek bir aşinalığım yoktur. Çok sevdiğim türküler var, Anadolu'nun kuzeyinden, güneyinden, doğusundan, batısından, ama dillerinden hiç anlamam, sözlerini bilmem. Yârim gitmemiş olsa, yanımda olsa, ona sorardım. Ancak canı sıkıldığı zaman mırıldanırdı kimilerini. Hemen hepsini bilirdi. Ne ki yok o artık. Oysa bu türküyü söylediğini anımsıyorum. Yoksa bu onun türküsü müydü?

Tek umudum kasetçilerde. Ezgiyi iyice ezberledim. Hatta sözlerini hiç anlamasam da, bir ses yığını olarak hiç yabancı değil bana. Belki bir kasetçiye gider, mırıldanırım, kulakları iyi işitiyorsa çıkarır ne olduğunu.

Hemen giyinip fırladım sokağa. Dışarıda keskin, yakıcı bir güneş vardı. Bir an sersemledim. Bu sabahtan beri zaten hep sersem gibiyim. Biraz yürüdüm, dolmuş durağına doğru. Kimsecikler yoktu durakta. Azıcık bekledim, ama sıcak soluğumu kesiyordu. Daha fazla duramaya-

caktım. Tam eve dönmeye karar vermiştim ki, sokaktan boş bir taksi çıktı. Bir an paramı hesapladım. Yakmda öleceksem ki öleceğim, biraz hovardalık yapabilirdim. Elimi kaldırdım.

Taksinin içi de, şoför bütün pencereleri fora etmiş olduğu halde, hamam gibiydi Yanına geçip oturdum. Serinletici aygıtı yokmuş. Araba kendisinin değilmiş. Mal sahibi serinleticilerin çok yakıt sarf ettiğini söylüyor, taktırmıyormuş.

Gideceğimiz yeri söyledim. Bir ara dalmışım, farkında olmadan türkümü söylüyordum ağzımın içinden. Baktım, adam dikkat kesilmiş, beni dinliyor. Birden umutlandım. *"Biliyor musun bu türküyü?"* dedim. *"Bilmiyorum, ama bizim oranın türkülerine benziyor,"* dedi. *"Nerelisin sen?"* dedim. *"Abhazyalıyım,"* dedi. *"Yoksa sen de bizim memleketten misin?"*

Kim bilir. Nicedir nereli olduğumu unuttum. Hiç bağlama limanım olmadı. Yine de düşündüm. Galiba, bir uzak akrabamız Abaza'ydı. Çocukluğumda bize gelirlerdi. Acaba, ondan duymuş olabilir miydim? Oysa bunun olanaksız olduğunu biliyorum. O uzak akrabamızı yıllardan beri görmüşlüğüm yok. Üstelik çok uzaklarda oturuyorlardı. Sağ olup olmadığını bile bilmiyorum.

Yine de, belki genler aracılığıyla...

Gülmeye başladım. Artık her şey genlerle açıklanıyor, mikroçiplerle hesaplanıyor. Benim genlerimde de bir Abaza türküsü mü vardı? Bilen birisini bulsam da sözlerinin anlamını sorsam...

Yüksel Caddesinin girişinde bıraktı beni şoför. O za-

man aklım başıma geldi. Dükkânlara girip çıkanlar sayısızdı. O kalabalıkta hangi kasetçi beni dinler de benim yarım yamalak mırıldanışımdan ne türküsü olduğunu çıkarırdı?

Yine de umudumu kesmedim. Alay edecekleri kesindi, ama aldırış etmedim. Caddedeki en büyük müzik mağazasından içeri girdim. Burası görece olarak tenha ve serindi. Satıcılardan birine yaklaştım. Şoförün sözüne güvenerek,

"Sizde Abaza türküleri olan kaset, ya da CD. bulunur mu acaba?" dedim.

Satıcı garip bir şekilde yüzüme baktı. Sonra eliyle mağazanın dip tarafındaki bir reyonu işaret etti, "Oraya bakın," dedi. "Varsa orada vardır..."

Tam yürüyüp o tarafa doğru gidiyordum ki, hemen aklıma bir şey geldi, döndüm, satıcıya,

"Ama ben belli bir türkü arıyorum," dedim. "Kasetleri dinleyebilir miyim?"

Omzunu silkti:

"Bizde öyle şey yok. Kasetlerin hepsi naylon kaplı," dedi. "Sen bir bak bakalım, istediğin gibi bir şey bulursan, alır, evinde dinlersin..."

"Ukala" dedim içimden. *"Başka nerde dinleyecektim?"*

Yine de şansımı denemek için yürüdüm. Reyonda çeşitli yörelere ait halk türkülerinin kasetleri vardı. Yalnız Anadolu değil, Rumeli, Kafkasya, Azerbaycan, Türkmenistan halk türkülerinden derlenmiş kasetler de vardı. Arka kapaklarında içindekiler yazılıydı, ama hangisi benim türküm olabilirdi? Nerden bilecektim? Üstelik kimi-

lerinin yazıları Kiril alfabesini andırıyordu. Anlamam olanaksızdı.

Vazgeçip mağazadan çıkmak üzereydim ki, beni arkamdan izleyen satıcı,

"Bir dakika beyefendi," diye seslendi, "Bu türkülerin klipleri de var. Onlara da bir bakın. En popüler olanlar onlar..."

Bu kez beni başka bir reyona doğru yönlendirdi. Yerli, yabancı ünlü türkücülerin seslendirdiği görüntülü CD kayıtlarıydı bunlar. Sıkılmış, yorulmuştum. Satıcının Abhazya türküleri diye garanti verdiği birkaç tanesini rasgele aldım. Eve döndüm. Paketi açmadan aynada yüzüme baktım. Hiç iyi görünmedim gözüme.

İçimde bir garip telaş, yüreğimde beni korkutan bir çarpıntı... Ateşim çıkmıştı galiba. Benim hastalığımda ateşin çıkması hiç hayra alamet değil. Hemen koltuğumun altına dereceyi koydum, baktım. 38'e yakın. Antibiyotiğe başlamam gerek. Bugün cumartesi. Doktorumu bulamam. Her olasılığa karşı ecza dolabımda onun daha önce yazdığı reçeteden artan antibiyotik vardı. Bir bardak su doldurdum. Kapsüllerden birini ağzıma atacakken duraksadım.

Hastalığım hakkında internetten bilgi edinmiştim. Doktorum da üstü kapalı olarak açıklamıştı. Bu hastalıktan tam olarak iyileşmem olanaksızdı. Daha ne kadar yaşayabilirdim? Bu soruma açık bir yanıt vermemişti doktorum. Gizemli bir dudak büküşüyle sözüm ona gülümseyerek, *"Olabildiğince, elimizden geldiğince uzatacağız,"* demişti. *"Üç ay, beş ay, bir yıl, belki daha fazla. Bu hastalıktan*

kimseyi öldürmedik şimdiye kadar. Ancak, kendinize çok dikkat edin. Mikrop kapmamaya bakın..."

Peki, nasıl bir ölüm olurdu bu hastalıktan ölmeyeceksem?

Acı acı güldüm. Bu ölümü düşünürken, sevgilimin, biricik yârimin yanı başımda olacağını, ellerimden tutarak bana moral vereceğini düşlemiştim. Sık sık yaptığı gibi saçlarımı okşayacak, dudaklarıma bir öpücük konduracak, ben son nefesimi verirken, onun imgesi tülümsü bulutlar arasında yitip gidecekti. O artık yok. Şimdi kendi başıma mı çekeceğim bütün o dayanılması güç ölüm acılarını? Oysa bir hızlı gelişen akciğer hastalığı çabucak kavuşturur beni ona.

Kapsülleri çöp kutusuna attım. Birden rahatladım. Kendime kallavi bir kahve pişirdim. Canım fena halde cıgara istiyordu. Kaç yıl olmuştu bırakalı? Karım da bırakmıştı son zamanlarda, ama dostlarımız için birkaç çeşit bulunduruyorduk evde. Artık yeter dedim ve sigara paketini zulasından çıkarıp bir sigara yaktım. Öylesine tatlı bir baş dönmesiyle âdeta çöktüm ki koltuğuma, bugüne kadar ne diye kendimi bu zevkten mahrum ettim diye hayıflandım. Öyle de böyle de ölüyordu insan, nasıl olsa...

Kahvemi höpürdettim. Kahve pişirmesi hep bana aitti. Üç beş gün, üç beş ay daha, tek başıma, yaşamanın anlamsızlığı içinde, bütün zevklerden uzaklaşarak yaşamak isteği ne saçma bir şeydi.

Gözüm o sırada CD paketine ilişti. Artık hiç kuşkum yoktu. Bu sabah dilime pelesenk olan benim türkümdü.

Yaşamımın en önemli saatinin geldiğini haber veriyordu bana. Yine de bir hüzün vardı içimde. Kalktım, paketi açtım, kliplere göz attım. Hepsinin kapağında müzisyenlerin fotoğrafları vardı. Hiçbirini tanımıyordum. En üsttekini kapağından çıkardım, VCD' ye koydum. Önce sazların tınısı duyuldu. Sonra ezgi çıktı ortaya. Adeta donup kaldım. Bu türkü aradığım türküydü.

Tülümsü bir bulutun arkasından geliyordu ses; hafif, duygulu, acılı bir kadın sesi. Yüzünü seçemiyordum, daha doğrusu, sislerin arasından, bir an, dolunay gibi parlak, ıpılık bir görüntü beliriyor, çizgilerini belleğime çizmeme vakit bırakmadan hemen kayboluyordu. Ürperdim. Hayır, onu tanıyordum, unutmam olanaksızdı. Sesini biliyordum. Bu yârim, meleğimdi. Bu türkü onun türküsüydü. Kendi türküsünü söylüyordu. Bu türküyle beni yanına çağırıyordu.

İkimizin olmuştu bu türkü artık. Amerikan filmlerindeki evlenme sahneleriyle alay ederek, *"Hastalıkta ve sağlıkta, ölüm bizi ayırıncaya kadar..."* diye az mı antlar etmiştik. Kimseninkine benzemeyen sevgimiz sonsuza kadar yaşayacaktı. Bir hafif müzik topluluğunun şarkılarından birinde söylendiği gibi, *aşk hiç biter miydi?*

KARGA(*)

Bir karga tünedi hastane odamın balkonuna. Dikti gözlerini bana. Balkonun kapısı açık...

Kuzguni, parlak tüylerini düzeltiyordu, sivri, keskin gagasıyla.

Bir süre bakıştık, şimdiden ölümcül düşmanlar gibi. Sonra bana sırtını döndü, kocaman kanatlarını açarak havalandı, gözden kayboldu.

Yalnız kalmıştım yine hastane odamda. Ne oda ama!

Hele tam karşımda duran o suluboya tablo... Kim bilir hangi yeteneksiz çiziktirmişse. Renkleri badanayla uyumlu.

Nankörlük edecek değilim gerçi. Oda özel oda. Hastane odası ne kadar özel olursa... Paldır küldür dalıyor hemşireler gecenin bir yarısı, tam güç bela sızmışken. Ne o? Kan alacaklarmış... Oysa ne kan kaldı ne de kan alınacak damar. İşlerini yapıyorlar elbette... Ama şöyle bir deliksiz uykuyu öyle özledim ki...

Doktorlarımı seviyorum. Hele o iyimser olanı. Beni kurtarayım derken kendi gidecek heyecandan... Delifişek

(*) Erhan Bener'in ölümünden birkaç gün önce hastane odasında kurgulayıp yakınlarına anlattığı, ama tamamlayamadığı son öyküsü...)

dostum. Oysa hastalığımdan kurtuluş yok. Biliyorum. Her şeyin farkındayım.

Az sonra, acımı dindirmek için kolumdaki seruma kattıkları ilacın etkisiyle sızıp kalıyorum.

Gözümü açtığımda odama doluşmuş doktorları görüyorum başucumda. Hoca ve peşinde asistanları, gayretli intörnler... Güzel kızlar da var aralarında. İçim açılıyor, açılabildiği kadar.

Derken, hocanın omzuna tünemiş kargayı ayrımsıyorum o kalabalığın içinde. Beyaz önlükler arasında kuzguni tüyleriyle nasıl da ayrıksı... Balkondaki karga bu, dik bakışlı olanı. Nasıl da çıkmışsa hocanın omzuna. Benden başka kimse fark etmiyor sanki onu. Ya da oralı olmuyorlar. Kanıksamışlardır ola ki.

Yine gözlerini dikmiş kötü kötü bakıyor bana. Tam o sırada, hoca cebinden stetoskobunu çıkarıp, göğsümü dinlemek için yatağa eğiliyor. Karga hâlâ omzunda. Burnumun dibine kadar sokuluyor. Gagası yanağımı sıyırınca ürperiyorum.

Uyandığımda odamda yine yalnızım. Balkonun kapısı hâlâ açık. Mevsim kış. Hava soğuk. Ama üşümüyorum.

Az sonra karga gelip tünüyor yine balkonun kenarına. Dikiyor gözlerini bana. Tehditkâr. Aklı sıra korkutacak beni, yıldırıp irademi teslim alacak, yalvartacak.

Gözlerimi kaçırmıyorum oysa. Tam aksine, meydan okurcasına ben de ona dik dik bakıyorum. Her kuşun eti yenmez. O da öğrenecek bunu.

Karga nedir ki zaten? Siyah, beyaz ve gri bir yığın, renksiz bir kuş. Ondan mı korkacağım?

Sinirleniyorum onun o kendinden emin küstahlığına. Öfkeyle çekiyorum kolumdaki, burnumdaki, boğazımdaki kabloları, hortumları, kateterleri... Fırlatıp atıyorum! Kalan gücümü toplayarak, sendeleye sendeleye de olsa balkona yanaşıyorum. Kapısı açık...

Karganın dibine kadar sokuluyor, kendimi yukarı çekip balkonun kenarına, yanına oturuyorum. Şaşırıyor. Şaşıracak elbette.

İp boynuna geçtiğinde, insan sandalyeye tekmeyi kendi atmasını bilmeli.

Hiç tereddüt etmiyorum...

Gazi Üniversitesi Hastanesi, 1331 numaralı oda.
7 Aralık 2007

İÇİNDEKİLER

ASANSÖR 9
ŞANSLI KEDİ 29
REÇİNELİ DÜŞLER 45
YILDIZLARI KUCAKLAYAN KIZ 77
DİREKLER 85
BAHÇELER BARAKALAR 103
İP CAMBAZI 113
BİR OTO LASTİĞİNİN OTOBİYOGRAFİSİ 127
YENİLENEN PORTRELER 143
TÜRKÜSÜNÜ ARAYAN ADAM 157
KARGA 169

Erhan Bener

türküsünü arayan adam

öykü

"Türküsünü Arayan Adam", Erhan Bener'in okurlarına (kelimenin tam anlamıyla) **son** armağanı...

Bu derlemede yer alan on bir öykünün tümü, 7 Aralık 2007'de yitirdiğimiz yazarın ölümcül hastalığıyla cebelleştiği dönemde kaleme alınmış: Tıpkı son romanı *"Eski Dostlar"* ve deneme kitabı *"Açık Pencere"* gibi...

Reçine kıvamındaki fantastik öğeleriyle, yıldızları kucaklayan sevdasıyla, kaçınılmazlıkla baş etmeye çalışan portreleriyle, baş döndürücü cambazlıklar yaparken bile gülmeyi unutmayan kara mizahıyla, hastane yatağının üzerine tünemiş kargaya meydan okuyarak son nefesine kadar türküsünü aramaya kararlı bir büyük yazarın son öyküleri...

ISBN 978-975-9169-88-6

